

EL SANTO EVANGELIO SEGÚN SAN MATEO

Genealogía de Jesucristo

¹ Nan huin 'ngo lista xi'í ni xi Jesucristo huin sí' da'níj xi' David tsínj gane asij ná. Ní xi David huin Abraham tsínj gane asij ná. ² Ní Abraham huin chrej tsínj gu'naj Isaac. Ní Isaac huin chrej tsínj gu'naj Jacob. Ní Jacob huin chrej ni jnanj tsínj gu'naj Judá. ³ Ní Judá huin chrej Fares nga tsínj gu'naj Zara. Ní nni nungüej sí' huin Tamar. Ní Fares huin chrej tsínj gu'naj Esrom. Ní Esrom huin chrej tsínj gu'naj Aram. ⁴ Ní Aram huin chrej tsínj gu'naj Aminadab. Ní Aminadab huin chrej tsínj gu'naj Naasón. Ní Naasón huin chrej tsínj gu'naj Salmón. ⁵ Ní Salmón huin chrej tsínj gu'naj Booz. Ní nni sí' huin yun'unj gu'naj Rahab. Ní Booz huin chrej tsínj gu'naj Obed. Ní nni sí' huin yun'unj gu'naj Rut. Ní Obed huin chrej tsínj gu'naj Isaí. ⁶ Ní Isaí huin chrej tsínj gu'naj David.

Ní David huin chrej tsínj gu'naj Salomón. Ní nni Salomón huin nica tsínj gu'naj Urías. ⁷ Ní Salomón huin chrej tsínj gu'naj Roboam. Ní Roboam huin chrej tsínj gu'naj Abías. Ní Abías huin chrej tsínj gu'naj Asa. ⁸ Ní Asa huin chrej tsínj gu'naj Josafat. Ní Josafat huin chrej tsínj gu'naj Joram. Ní Joram huin chrej tsínj gu'naj Uzías. ⁹ Ní Uzías huin chrej tsínj gu'naj Jotam. Ní Jotam huin chrej tsínj gu'naj Acáz. Ní Acáz huin

chrej tsínj gu'naj Ezequías. ¹⁰ Nì Ezequías huin chrej tsínj gu'naj Manasés. Nì Manasés huin chrej tsínj gu'naj Amón. Nì Amón huin chrej tsínj gu'naj Josías. ¹¹ Nì Josías huin chrej ni jñanj tsínj gu'naj Jeconías ngaa gan'anj xacaj ni tsínj man xuman' Babilonia ni ngüi israelita gan'anj ni sij xánj ni sij.

¹² Nì ngaa ñan' ni ngüi israelita xánj ni sij nì Jeconías huin chrej tsínj gu'naj Salatiel. Nì Salatiel huin chrej tsínj gu'naj Zorobabel. ¹³ Nì Zorobabel huin chrej tsínj gu'naj Abiud. Nì Abiud huin chrej tsínj gu'naj Eliaquim. Nì Eliaquim huin chrej tsínj gu'naj Azor. ¹⁴ Nì Azor huin chrej tsínj gu'naj Sadoc. Nì Sadoc huin chrej tsínj gu'naj Aquim. Nì Aquim huin chrej tsínj gu'naj Eliud. ¹⁵ Nì Eliud huin chrej tsínj gu'naj Eleazar. Nì Eleazar huin chrej tsínj gu'naj Matán. Nì Matán huin chrej tsínj gu'naj Jacob. ¹⁶ Nì Jacob huin chrej tsínj gu'naj José. Nì José huin nica yun'unj gu'naj María. Nì María huin nni Jesús gu'naj sí' Cristo.

¹⁷ Hué dan nì asij tsínj gu'naj Abraham da ga'nga tsínj gu'naj David, nì guisíj xigan'anj xi Jesucristo. Nì asij tsínj gu'naj David da nicaj ni tsínj man xuman' Babilonia ni ngüi israelita gan'anj ni sij xánj ni sij, nì guisíj ango xigan'anj xi Jesucristo. Nì asij ñan' ni ngüi israelita xánj ni sij da ga'nga man'an Jesucristo, nì guisíj ango xigan'anj ni xi Jesucristo nej aj.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸ Nì ñanj gahuin ngaa achin doj ga'nga Jesucristo. Nì hua gahuin yya ruhua José nga María

xacaj nungüej nej dugüi' nej. Sanj ngaa achin gane nuguan'an nungüej nej, ni xacaj María cuenta sisi hua guiri' unj lij, gui'yaj Espíritu Santo. ¹⁹ Ni hua nica niman José huin sij nica María. Ni rian na'uej ruhua José ga'mi gaquin' sij xi'í si gahuin nga María rian ni tsínj nicaj sun, ni gani ruhua sij si duna hui sij unj. ²⁰ Ni ngaa hué daj gani ruhua sij, ni ne' ni gurugüi' 'ngo ángel ga'nij Yan'anj ngaa ga'nin' sij. Ngaa ni gataj ángel daj gunun José:

—Gunun so' si ga'mi José huin so' da'nij David. Si guxu'ui' so' xacaj dugüi' so' nga María si Espíritu Santo gui'yaj si guiri' unj 'ngo lij. ²¹ Ni guruj María 'ngo lij sno'o. Ni dugu'naj so' si-xugüi lij daj Jesús. Ni hué daj gu'naj sij si hué sij gahuin tsínj gui'yaj si ganani ni ngüi rian si-gaquin' ni sij. —Daj gataj ángel gunun José.

²² Ni hué daj gahuin daran' nuguan' nan si guisij gahuin yya si nata' tsínj ga'mi si-nuguan' Señor rian ni ngüi asij ná. ²³ Ni gataj sí':

Guini'i a ni é re' sisi guiri' 'ngo yun'unj xana yan 'ngo lij.

Ni ga'nga 'ngo lij sno'o.

Ni dugu'naj ni sij si-xugüi Emanuel.

Daj gataj tsínj ga'mi si-nuguan' Señor daj. Ni Emanuel huin ruhuaj gata sisi nne Yan'anj nga né'.

²⁴ Ni ngaa ganun ruhua José ga'nin' sij ni gui'yaj sij daj rún' gataj si-ángel Señor gunun sij. Ni xacaj sij María gahuin unj nica sij. ²⁵ Sanj nun gatoj nuguan'an nungüej nica sij asij da' ga'nga

da'níj María. Ní dugu'naj José si-xugüi-í' gahuin JESÚS.

2

La visita de los magos

¹ Ní ga'nga Jesús xuman' Belén ngaa nicaj sun rey Herodes estado Judea. Ní man ni tsínj digui'yun daj hua mán yati' xata' ga'na' ni sí' rian síj güi. Ní guisíj ni sí' xuman' Jerusalén.
² Ní nachínj snan'anj ni sí' ni tsínj man xuman' Jerusalén. Ní gataj ni sij:

—Ní a ga'nga si-rey ni tsínj israelita únj. Daj si guini'i ni únj digyán yati' ne' rian síj güi sisi ga'nga sij. Ní ga'na' únj ganiquin' ráj dacoj únj rian lij ga'nga daj. —Daj gataj ni sij.

³ Ní ngaa gunun rey Herodes nuguan' daj, ní nín' ruhua gahuin ruhua sij. Ní hué daj gahuin ruhua daran' ni tsínj mán xuman' Jerusalén nej.

⁴ Ngaa ní gaquínj rey daj ga'na' daran' chrej a'nin' nga ni tsínj digyán ley rian ni ngüi nej. Ní nachínj snan'anj sij ni sí' ní a ga'nga Cristo huin tsínj ga'na' nacaj ni ngüi, gui'yaj Yan'anj xanga'.

⁵ Ngaa ní gataj ni sí' gunun sij:

—Ga'nga Cristo xuman' Belén xuman' ngaj ne' estado Judea si hué daj garun tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüi asij ná:

⁶ Gunun man'án so' xuman' Belén huin xuman' ngaj do'ój Judá.

Sé 'ngö xuman' le'ej huín so' scanij ni xuman' ngaj estado Judea.

Daj si gahui 'ngö tsínj ga'nin' xánj so'.

Ni dugumi sa' sí' ni ngüi israelita huin ni ngüi nico' man'anj.

Daj gataj tsínj daj. —Daj gataj ni sij gunun Herodes.

⁷ Ngaa ni gaquínj huí Herodes ga'na' ni tsínj digui'yun yati'. Ni nachínj snan'anj sij ni sí' un güi yya gurugüi' yati' daj. ⁸ Ngaa ni ga'níj Herodes gan'anj ni sí' xuman' Belén. Ni gataj sij:

—Gan'anj a ni é re' yu'uj daj. Ni nāchinj snan'anj 'ueé a ni é re' xí'í lij daj. Ni ngaa nari' a ni é re', ni ganata' ni é re' gunūnj. Ni gan'ān guñiquin' ráj dācō rian ngaj lij daj nej. —Daj gataj Herodes gunun ni tsínj daj.

⁹ Ni ngaa gunun ni sij si gataj rey, ni gan'anj ni sij. Ni hué yati' guini'i sini ni sij rian síj güi, ni digyán-án' chrej huaj ni sij. Ni 'ngō ganiquin' yati' daj digyán-án' rian ngaj lij daj ga'nga. ¹⁰ Ni ngaa guini'i ni tsínj daj yati', ni nín' ruhua gahuin niá' ruhua ni sij. ¹¹ Ni ngaa gatúj ni sij chruhua hue', ni guini'i ni sij lij daj nga nni María. Ni ganiquin' ráj dācoj ni sij rian lij daj. Ngaa ni na'nij ni sij rian chrúnj nicaj ni sij huaj ni sij. Ni go' ni sij gaga' oro nga siquíj sa' nej nga 'ngō si guin' daj nej rian lij. ¹² Ni rian gataj nnej rian ni sij sisí si nanicaj ni sij rian nne rey Herodes, ngaa ni nanicaj ni sij ango chrej nan' ni sij xánj ni sij.

Matanza de los niños

¹³ Ni ngaa guisíj nan' ni tsínj daj, ngaa ni gurugüi' 'ngō si-ángel Yan'anj rian José ngaa ga'nin' sij ngaj sij atoj sij. Ni gataj ángel daj:

—Nächica so' nacaj so' nungüej nni lij aj. Nî gunánj so' gan'anj so' yu'uj gu'naj Egipto yu'uj daj gūna so' da gatā gunun re'. Daj si rey Herodes nāno' dagahui' lij da aj. —Daj gataj ángel gunun José.

¹⁴ Ngaa nî nachica José nacaj sij nungüej nni lij. Nî gahui sij ne' nî gan'anj sij Egipto. ¹⁵ Nî gane sij yu'uj daj da' gahui' rey Herodes. Nî hué nāanj gahuin sisi gahuin yya daj rún' gataj 'ngō tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüi asij ná. Nî gataj sí': "Gaquín da'nī gahui sij Egipto ga'na' sij." Daj gataj Yan'anj, gataj tsínj daj.

¹⁶ Nî ngaa xacaj cuenta Herodes sisi digya' yun'unj ni tsínj digui'yun daj hua ni yati' man'an sij, nî nin' ruhua ga'man ruhua sij. Nî ga'nin' sij sun sisi dagahui' ni snado daran' ni lij sno'o da a'nga ngā ni lij guisij hujj yo' xuman' Belén ngā daran' ni xuman' ngaj nichrun' nej. Nî daj gui'yaj sij sisi gahui' lij huin lij xi'i nata' ni tsínj digui'yun daj hua yati' rian sij.

¹⁷ Nî hué daj gahuin yya sayun daj rún' gataj tsínj gu'naj Jeremías huin sí' 'ngō tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Nî gataj sí':

¹⁸ Gunun ni ngüi sisi aco 'ngō yun'unj xāna riqui xuman' Ramá.

Nî nin' ruhua nani ruhua ún'.

Nî aco nin' ruhua ún' nej.

Yun'unj xāna gu'naj Raquel huin si aco xi'í da'níj ún'.

Nî na'ue nahuin niā' ruhua ún' ngā xi'í aco ún'.

Daj si hua guisij gahui' ni da'níj ún'.

Daj gataj Jeremías asij ná.

19 Sanj̄ ngaa guisíj̄ gahui' Herodes, ngaa n̄i gurugüi' 'ngo si-ángel Señor rian José ne' n̄i ngaa ga'nin' sij̄ ngaj̄ sij̄ gane sij̄ yu'uj̄ gu'naj̄ Egipto. 20 N̄i gataj̄ ángel daj̄:

—N̄achica so', n̄i n̄acaj̄ so' n̄ungüej̄ nni lij, n̄i n̄anicaj̄ so' gan'anj̄ so' yu'uj̄ gu'naj̄ Israel. Daj̄ si hua guisíj̄ gahui' ni tsínj̄ ataj̄ sisi dagahui' ni sij̄ lij da aj. —Daj̄ gataj̄ ángel gunun José.

21 Ngaa n̄i nachica José nacaj̄ sij̄ n̄ungüej̄ nni lij, n̄i n̄an' sij̄ Israel. 22 Sanj̄ ngaa gunun José nuguan' sisi guinicaj̄ sun Arquelao estado Judea natuj̄ sí' rian chrej̄ sí', ngaa n̄i guxu'ui' sij̄ gan'anj̄ sij̄ yu'uj̄ daj̄. N̄i ne' n̄i ga'nin' ruhua' yún sij̄. N̄i gataj̄ Yan'anj̄ si gui'yaj̄ sij̄. Ngaa ni gan'anj̄ sij̄ estado Galilea. 23 N̄i ngaa guisíj̄ sij̄ yu'uj̄ daj̄, n̄i gan'anj̄ gane sij̄ xuman' Nazaret. N̄i hué daj̄ gahuin sisi gahuin daj̄ rún' gataj̄ ni tsínj̄ ga'mi si-nuguan' Yan'anj̄ asij̄ ná sisi gu'naj̄ Jesús 'ngo tsínj̄ 'na' Nazaret.

3

Predicación de Juan el Bautista

1 N̄i ngaa daj̄, n̄i ga'na' Juan quij̄ qui'yanj̄ naco huin estado Judea. N̄i nata' sij̄ si-nuguan' Yan'anj̄ rian ni ngüi. 2 N̄i gataj̄ sij̄:

—Ganani ruhua ni é re' xi'í si-gaquin' ni é re'. Daj̄ si 'na' gahuin n̄ichrun' güi guinicaj̄ sun Yan'anj̄ xanga' rian ni ngüi aj. —Daj̄ gataj̄ Juan gunun ni ngüi.

3 N̄i asij̄ ná ga'mi Isaías tsínj̄ ga'mi si-nuguan' Yan'anj̄ xi'í Juan. N̄i gataj̄ sí':

Unun né' si-nanē 'ngo tsínj a'mi nucuaj riqui quij
quiyanj nacō aj.

Nī ataj sí' sisi guí'yaj xugüi né' si-chrej man'an
Señor.

Daj si daj rún' nagui'yaj sa' né' chrej ga'na'
'ngo tsínj huin achij nico, nī da'nga' daj
nagui'yaj né' niman né' aj.

Hué daj gataj Isaías asij ná.

⁴ Nī si-gan' Juan huin to xucu gu'naj camello.
Nī nnij cinchru 'nij gatin sij. Nī si xa sij huin
xiriquij nga gatsi' man riqui quij. ⁵ Nī gahui ni
ngüi man xuman' Jerusalén nga ni ngüi 'na' nin'
gachra' estado Judea nga ni ngüi 'na' nungüej
du'ua xinéj nnee gu'naj Jordán 'na' ni sij rian
nne Juan. ⁶ Nī duguata' nne Juan ni sij chruhua
xinéj nnee daj. Nī nata' ni sij si-gaquin' ni sij.
Nga nī gata' nnee ni sij.

⁷ Sanī ngaa guini'i Juan sisi 'na' nico ni tsínj
fariseo nga ni tsínj saduceo gata' nnee ni sij,
ruhua ni sij, nī gataj sij gunun ni sí':

—Da'níj xucuáj huin ni é re' aj. Nī un tsínj
gataj chrún rian ni é re' sisi ganani ni é re' rian
castigo nico guí'yaj Yan'anj únj. ⁸ Ga 'ueé guí'yaj
ni é re' aj. Hué dan nī ga'ue guini'i ni ngüi sisi
hua yya nani ruhua ni é re' xi'í si-gaquin' ni é
re' aj. ⁹ Nī sī gani ruhua man'an ni é re': "Da'níj
Abraham huin ni únj." Sé daj gani ruhua ni é
re' mánj. Daj si atā gunun a ní é re' sisi yej ngaj
nan, nī ga'ue guí'yaj Yan'anj da'níj Abraham.

¹⁰ 'Nī a hua chrún gaga' hacha ga'nij ya'a siu
ni chrún. Nī daj rún' 'yaj 'ngo tsínj nga gaga'
hacha, nī da'nga' daj guí'yaj Yan'anj nga daran'
chrún nitaj si ayu chruj sa' chra. Nī ga'nij Yan'anj

ni chrun daj gaca-á' rian yan'anj. Nĭ daj rún' 'yaj ni chrun daj, ni da'nga' daj 'yaj ni tsínj nun unun rian Yan'anj anj.

¹¹ 'Xanga' yya duguata' nnee man'anj nga nnee a ni é re' aj. Daj si nani ruhua ni é re' xi'í si-gaquin' a ni é re'. Sanĭ ne' rucūj ga'na' 'ngo tsínj nucuaaj daj nga man'anj. Nĭ na'aj yānj nicā gan'ān dacánj sí' aj. Daj si huin achij sí' daj nga man'anj. Nĭ duguata' nnee sí' a ni é re' nga Espíritu Santo nga yan'anj nej. ¹² Nĭ hua guida'a tsínj daj si-pala sij si naġui'yaj sa' sij riqui strigo. Nĭ gahui coj riqui strigo daj. Nĭ nara sa' sij strigo chruhua guru. Sanĭ gari yan'anj sij coj gahui riqui strigo gaca-á' nġanj nĭn'. Nĭ daj rún' hua strigo hua ni tsínj unun si ataj Yan'anj. Nĭ daj rún' hua coj hua ni tsínj nun unun rian Yan'anj anj. —Daj gataj Juan gunun ni sij.

El bautismo de Jesús

¹³ Hué dan nĭ gahui Jesús estado Galilea gan'anj sij du'ua xinéj nnee gu'naj Jordán rian nne Juan. Nĭ huin ruhua sij sisi duguata' nnee Juan man'an sij. ¹⁴ Sanĭ na'uej ruhua Juan, nĭ gataj sí':

—Hua niān sisi duguata' nnee man'án re' man'anj. Nĭ sé si sa' si duguata' nnēj man'án re' mánj. —Daj gataj Juan gunun Jesús.

¹⁵ Sanĭ gataj Jesús gunun Juan:

—Ga'nin' ruhuá re' yyaj aj. Daj si hua niān si gahuin yya daran' nuguan' nġca ga'nin' Yan'anj sun riun'. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nĭ garáj xina Juan.

16 Nì ngaa guisíj gata' nnee Jesús, nì 'ngò hora gahui sij chruhua nnee. Hué dan nì naxi'nij xata'. Nì guini'i Jesús sisi 'nà' guinij Espíritu Santo rian sij. Nì daj rún' hua 'ngò xu'mañ hua Espíritu Santo ga'nà' rian sij. 17 Nì gunun ni ngüi 'ngò nane 'nà' xata' gataj man'an Yan'anj xanga':

—Nan huin da'nī 'i ruhuāj. Nì hua niā' ruhuāj ni'yā sij aj. —Daj gataj Yan'anj gunun ni sij.

4

Tentación de Jesús

1 Hué dan nì nicaj Espíritu Santo Jesús gan'anj-án' riqui quij qui'yanj naco sisi gui'yaj fuerza sichre Satanás si gui'yaj Jesús gaquin'. 2 Nì da' guisíj hujj xia güi, nì nun xa Jesús nugüi nigan'. Nì ngaa guisíj daj achin xi'nà riqui sij. 3 Ngaa nì ga'nà' sichre Satanás dǐgya' yun'unj-ún' man'an Jesús. Nì gataj sichre:

—Sisi xanga' re' huín re' da'níj Yan'anj, ngaa nì nāgui'yaj so' si gānhuin yej ngaj nan chrachrúnj xā so' stoj. —Daj gataj sichre gunun Jesús.

4 Sanj gataj Jesús:

—Gataj si-nuguan' Yan'anj: “Sé urin chrachrúnj gui'yaj si gā nì'na' ni ngüi mánj. Sanj gā nì'na' xanga' ni ngüi gui'yaj daran' ni nuguan' 'nà' rian Yan'anj anj.” Daj gataj Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.

5 Ngaa nì nicaj sichre Satanás Jesús gan'anj-án' xuman' hua sǎ' gu'naj Jerusalén. Nì gahui Jesús chrā nuhui nico, gui'yaj sichre. Ngaa nì gataj sichre gunun Jesús:

⁶—Sis̄i yya huín re' da'níj Yan'anj, ngaa n̄i güēj re' n̄ica' nánj. Daj si gataj si-nuguan' Yan'anj:

Ga'nin' Yan'anj sun rian ni ángel sis̄i ga'na' dugumi ni sí' man'án so' aj.

Ngaa n̄i gūnij so' rian ra'a ni ángel sis̄i s̄i garij so' dacó̄j so' gūiyaj yej mánj.

Da'nga' daj gataj si-nuguan' Yan'anj anj. —Gataj sichre gunun Jesús.

⁷ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun sichre:

—N̄i hué daj hua n̄ica si-nuguan' Yan'anj nej: “S̄i xacaj so' cuenta sis̄i x̄anga' si-nuguan' Señor huín Dan'anj so' mánj.” Hué daj gataj si-nuguan' Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.

⁸ Hué dan n̄i nicaj sichre Satanás Jesús gan'anj-án' 'nḡo quij x̄acan. N̄i digyán sichre daran' xuman' man chruhua xungǖi rian Jesús. N̄i digyán sichre daj hua 'ueé daran'anj. ⁹ Ngaa n̄i gataj sichre gunun Jesús:

—R̄iqūij daran' nan rián re' sis̄i gūniquin' ráj d̄acoj re' riánj. N̄i ga'mi sa' re' riánj anj. —Daj gataj sichre gunun Jesús.

¹⁰ Ngaa n̄i gataj rūhua' yún Jesús gunun sichre Satanás:

—Guxun so' man'án so' riánj huín so' Satanás. Daj si gataj si-nuguan' Yan'anj: “Gāniquin' ráj d̄acoj né' rian Señor huín Dan'anj né'. N̄i dagahuin né' rian urin Yan'anj anj.” Hué daj gataj Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.

¹¹ Ngaa n̄i gahuin anéj sichre rian Jesús. N̄i ga'na' chraq̄uij yun'unj ni ángel Jesús.

Jesús principia su ministerio

¹² Nĭ ngaa gunun Jesús sisi garij ni sij ducuaga' Juan, ngaa nĭ nan' sij estado Galilea. ¹³ Ngaa nĭ gahui sij xuman' Nazaret gan'anj sij gane sij xuman' Capernaum huin 'ngo xuman' ngaj du'ua laguna huin do'ój ni da'nij nungüej tsínj gu'naj Zabulón nga Neftalí.

¹⁴ Nĭ hué daj gui'yaj Jesús sisi gahuin yya daj rún' ga'mi Isaías huin sí' tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. ¹⁵ Nĭ gataj sí':

Nan huin do'ój Zabulón nga do'ój Neftalí.

Nĭ hué yu'uj nan gache né' guisij né' du'ua laguna xxi.

Nĭ yu'uj nan huin anéj chrej du'ua xinéj nnee gu'naj Jordán.

Nĭ gu'naj yu'uj nan estado Galilea rian man ni ngüi 'na' anéj chrej aj.

¹⁶ Nĭ ngüi man rian hua rumi', nĭ guini'i ni sij 'ngo yan'an xxi.

Nĭ guixiguin yan'an daj rian ni ngüi ruhua gahui', gui'yaj Yan'anj.

Hué daj garun Isaías asij ná.

¹⁷ Nĭ asij güi daj, nĭ gaxi'i Jesús ga'mi sij rian ni ngüi. Nĭ gataj sij:

—Ganani ruhua a ni é re' xi'í si-gaquin' a ni é re'. Daj si 'na' gahuin nichrun' güi guinicaj sun Yan'anj nne xata' rian án re'. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

¹⁸ Nĭ ngaa gachéj Jesús du'ua laguna xxi gu'naj Galilea, nĭ guini'i sij nungüej jnanj tsínj daj. Nĭ 'ngo tsínj daj gu'naj Simón. Nĭ hué daj gu'naj sij Pedro nej. Nĭ jnanj sij gu'naj Andrés. Nĭ a'nij nungüej sij nnánj chruhua nnee. Daj si tsínj ri'

xucuj huin nungüej sij. ¹⁹ Ni gataj Jesús gunun nungüej sij:

—Guinico' nungüej é re' man'anj anj. Ngaa ni daj rún' gui'yā sisi ri' ni é re' xucuj, da'nga' daj guiri' a ni é re' ni tsínj guxuman ruhua ni'yaj man'anj. —Daj gataj Jesús gunun nungüej sij.

²⁰ Hué dan ni 'ngo hora, ni duna nungüej sij xinánj sij. Ni guinico' nungüej sij Jesús.

²¹ Ni ngaa huaj Jesús doj, ni guini'i sij yahuij jnanj tsínj daj. Ni 'ngo sij huin Jacobo da'nij Zebedeo. Ni jnanj sij huin Juan. Ni man anin' da'nij Zebedeo chruhua 'ngo rio achéj rian nnee. Ni nagui'yaj sa' anin' sij nnánj ri xucuj. Ngaa ni gaquínj Jesús ga'na' nungüej jnanj sij. ²² Ngaa ni 'ngo hora, ni duna nungüej sij rio nga chrej nungüej sij. Ni guinico' nungüej sij Jesús gan'anj nungüej sij.

²³ Hué dan ni gachéj Jesús nin' gachra' estado Galilea. Ni digyán sij nuguan' sa' chruhua sinuhui ni tsínj man ni xuman' daj. Ni ga'mi sij nuguan' sa' xi'í si nicaj sun Yan'anj rian né'. Ni gui'yaj sij sisi ganahuin daran' ni ngüi ran' xi'i nga ni ngüi a'nan' nej. ²⁴ Ngaa ni nin' gachra' estado Siria ga'mi ni ngüi xi'í si gui'yaj Jesús. Ngaa ni nicaj ni sij daran' ni ngüi a'nan' ga'i rian xi'i ga'na' ni sij rian Jesús. Ni ga'na' ni ngüi a'ngaj nga ni ngüi nun sichre niman nej, ni ngüi sinúnj nej nga ni ngüi nare' dacój nej. Ni nahuin daran' ni sij, gui'yaj Jesús. ²⁵ Ni nico ni ngüi 'na' estado Galilea nga ni ngüi 'na' estado Decápolis nej, ni ngüi man xuman' Jerusalén nga ni ngüi

'na' estado Judea nej, ni ngüi 'na' anéj chrej xinéj nnee gu'naj Jordán nico' ni sij Jesús ga'na' ni sij.

5

El Sermón del monte: Las bienaventuranzas

¹ Ní ngaa guini'i Jesús sisi 'na' nico ni ngüi rian sij, ngaa ní gahui sij chra 'ngo quiij gan'anj gane sij. Ní ga'na' ni tsínj nico' sij rian sij. ² Ngaa ní gaxi'i sij digyán sij nuguan' sa' rian ni sí'. ³ Ní gataj Jesús:

—Hua 'ueé rian ni tsínj ni'i sisi achin gahuin sa' ni sij rian Yan'anj. Daj si guiman xanga' ni sij xata' rian nicaj sun Yan'anj anj.

⁴ 'Ní hua 'ueé rian ni tsínj aco. Daj si nahuin niá' ruhua ni sij, gu'yaj Yan'anj anj.

⁵ 'Ní hua 'ueé rian ni tsínj a'mi naj. Daj si nahuin ra'a ni sij xungüi, gu'yaj Yan'anj anj.

⁶ 'Ní hua 'ueé rian ni tsínj huin ruhua gu'yaj nica. Ní daj rún' huin ró' ngaa achin xi'na riquí', asi ngaa nago'ó' nnee, ní da'nga' daj huin ruhua ni sij gu'yaj nica ni sij. Ní hua 'ueé rian ni sij. Daj si gahuin sa' niman ni sij, gu'yaj Yan'anj.

⁷ 'Ní hua 'ueé rian ni tsínj ani yaco ruhua ni'yaj ango dugüi' ni sij. Daj si gani yaco ruhua Yan'anj ni'ya ni sij aj.

⁸ 'Ní hua 'ueé rian ni tsínj hua sa' niman. Daj si guini'i ni sij man'an Yan'anj anj.

⁹ 'Ní hua 'ueé rian ni tsínj 'yaj sisi na'mi ni dugüi' ni sij huin ni ngüi unun'. Daj si gu'naj ni sij da'níj Yan'anj anj.

10 'Nĭ hua 'ueé rian ni tsínj ran' sayun xi'í si 'yaj nica ni sij rian Yan'anj. Daj si guĭman xanga' ni sij xata' rian nicaj sun Yan'anj anj.

11 'Nĭ hua 'ueé rian a ni é re' ngaa ga'mi quij ni ngüĭ rian án re' xi'ĭj. Nĭ chran' yun'unj ni sij ni é re' nej. Nĭ ga'mi yya ni sij daran' nuguan' quij hua rian ni é re' xi'í si nicaj dugüi' a ni é re' ngāj.

12 Gaĥuin niā' ruhua ni é re'. Nĭn' ruhua gaĥuin niā' ruhua ni é re' aj. Daj si naĥuin ra'a ni é re' premio xata'. Nĭ hué daj chran' yun'unj ni sij ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asĭj ná ngaa achin guĭman a ni é re'.

La sal de la tierra

13 'Rún' huin yan huin a ni é re' chruhua xungüĭ nan. Sanĭ sisi nitaj si 'nĭn' yan daj, nĭ nitaj daj guĭ'yaj né' sisi naĥuin 'nĭn' mánj. Nitaj si ní'yan mánj. Maan si guere'ej né' ne' chrej xe' sisi gurun ni ngüĭ yan guere' da aj.

La luz del mundo

14 'Hué a ni é re' huin yan'an xiguĭn chruhua xungüĭ nan. Nĭ sĭ ga'ue guĭxij huĭ 'ngo xuman' ngaj chra quij xacan mánj. 15 Nĭ ngaa arún' yan'an chra 'ngo candil, nĭ sĭ gune' huĭ' candil riqui chrúnj ganun yan'an da mánj. Sanĭ guto' xata' sisi guĭxiguĭn yan'an daj rian daran' ni ngüĭ man chruhua hue', guĭ'yaj candil daj aj. 16 Nĭ hué ducuánj daj guĭ'yaj ni é re' sisi gaĥuin ni é re' 'ngo si xiguĭn rian ni ngüĭ. Nĭ ngaa guĭni'i ni sij si 'yaj sa' a ni é re', nĭ ga'mi sa' ni sij rian chrej a ni é re' nne xata'.

Jesús y la ley

17 'Sì gani ruhua ni é re' sisi ga'nāj ga'nē si-ley Yan'anj nga si digyán ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Sé daj huin mánj. Sanj ga'nāj sisi xacaj ni ngüi cuenta daj ataj yya ni nuguan' daj. 18 Xanga' yya atā gunun a ni é re' sisi da ganahuij xata' nga yo'ój, nī a 'ngo letra le, nī a 'ngo punto le sī guere' rian si-ley Yan'anj mánj. Daj si hua nian sisi gahuin yya daran'anj daj rún' ataj rian si-ley Yan'anj anj. 19 Hué dan nī un tsínj na'uej ruhua dagahuin 'ngo nuguan' le'ej a'nin' Yan'anj sun riun', nī hué daj digyán sij si gui'yaj ni dugüi' sij, ngaa nī gahuin sij 'ngo tsínj guinico' da rucu rian nicaj sun Yan'anj. Sanj tsínj dagahuin nuguan' daj, nī hué daj digyán sij rian ni ngüi, nī gahuin achij sij rian nicaj sun Yan'anj anj.

20 'Daj si ataj snan'an gunun ni é re' sisi 'yaj nīca ni tsínj digyán si-ley Yan'anj nga ni tsínj fariseo, ruhua ni sij. Sanj sisi sī gui'yaj nīca ni é re' doj rian ni ngüi daj rún' 'yaj ni tsínj daj, ngaa nī nitaj aman gatu a ni é re' rian nicaj sun Yan'anj mánj.

Jesús y la ira

21 'Hua gunun a ni é re' si gataj ni sij rian ni xi ni é re': "Sì dagahuí' re' ngüi mánj. Daj si tsínj dagahui' dugüi' sij, nī gahuin sij castigo, gui'yaj Yan'anj anj." Daj gataj ni sij. 22 Sanj ataj snan'anj man'anj gunun a ni é re' sisi un tsínj ga'man ruhua nī'ya dugüi' sij, nī gahuin sij castigo, gui'yaj Yan'anj. Nī sisi ga'mi quij 'ngo tsínj rian dugüi' sij, nī gan'anj sij rian junta nico. Nī sisi gataj 'ngo tsínj sisi nuhui' sta'nga' dugüi'

sij n̄un, n̄i hua xi'í si ḡan'anj sij rian yan'an ḡaca sij aj.

²³ 'Hué dan n̄i sisi nicáj r̄e' 'ngo ofrenda huáj r̄e' rian Yan'anj, n̄i hué yu'uj daj ḡananun ruhuá r̄e' sisi gui'yáj r̄e' 'ngo gaquin' rian 'ngo dugüí' r̄e', ²⁴ ngaa n̄i hué gue yu'uj daj d̄una r̄e' si-ofrendá r̄e' daj, n̄i ḡan'anj siní r̄e' n̄a'mi r̄e' nḡa dugüí' r̄e'. Ngaa n̄i n̄anicaj ruhua' yún r̄e', n̄i ḡa'ui' r̄e' ofrenda daj rian Yan'anj anj.

²⁵ 'N̄i rá'yanj ḡa'mi 'ueé r̄e' nḡa tsínj unun' nḡa r̄e' ngaa huáj r̄e' nacaj dugüí' r̄e' nḡa sij chrej sisi s̄i naga'ui' sij man'án r̄e' rian ḡües̄i mánj. Ngaa n̄i sisi s̄i na'mi n̄ungüej é r̄e', ngaa n̄i naga'ui' ḡües̄i man'án r̄e' rian caíde. N̄i ḡari caíde daj ducua'ga' man'án r̄e' aj. ²⁶ N̄i ataj snan'án ḡunun r̄e' sisi nitaj si huaj ḡahui r̄e' yu'uj daj da ḡuisij n̄aru'ue r̄e' daran' san'anj da'uí r̄e'. Da ni ḡahui r̄e' aj.

Jesús y el adulterio

²⁷ 'Hua gunun a ni é r̄e' si gataj ni sij asij ná: "S̄i ḡa'mí r̄e' nḡa nica dugüí' r̄e' mánj." Daj gataj ni sij. ²⁸ San̄i ataj snan'án ḡunun a ni é r̄e' sisi un tsínj ni'yaj rian 'ngo yun'unj x̄ana ngaa huin ruhua sij n̄i'yaj sij rian unj, n̄i hua ḡa'mi niman sij nḡa unj. ²⁹ Hué dan n̄i sisi rundij rián r̄e' n̄e' chrej ra'á s̄a' r̄e' huin ruhua gui'yaj gaquin', ngaa n̄i guiri r̄e' guere' r̄e' aj. N̄aanj s̄a' huin sisi guere' 'ngo rundij rián r̄e' sisi ḡan'anj ḡaca n̄nee cúj r̄e' rian yan'an anj. ³⁰ N̄i sisi n̄e' chrej ra'a s̄a' r̄e' huin ruhua gui'yaj gaquin', ngaa n̄i ḡa'nin' r̄e'. N̄aanj s̄a' huin sisi guere' anéj chrej ra'á r̄e' sisi ḡan'anj ni'yá r̄e' rian yan'an anj.

Jesús y el divorcio

³¹ 'Nĭ gataj ni sij asij ná: "Nĭ ȳn tsínj guere'ej nica, nĭ hua nĭan nachi nicaj sij yanj ata naga'ui' sij ra'a ún'." Daj gataj ni sij. ³² Sanĭ ataj snan'anĭ man'anj ġunun a ni é re' sisi ȳn tsínj guere'ej nica ngaa sé xi'í si a'mi ún' nga ango tsínj, ngaa nĭ da'ui ún' gaquin' ngaa xacaj dugüi' ún' nga ango tsínj, gui'yaj sij. Nĭ tsínj xacaj yun'unĭ xana guere'ej nica, nĭ daj rún' 'yaj tsínj ga'mi nga nica ango tsínj, 'yaj sij aj.

Jesús y los juramentos

³³ 'Nĭ hua ġunun ni é re' sisi gataj ni sij rian ni xi ni é re': "Nĭ sĭ duná re' si dagahuín re' nga nuguan' guta' nica yyá re' rian Señor mánj." Daj gataj ni sij. ³⁴ Sanĭ ataj snan'anĭ man'anj ġunun a ni é re' sisi sĭ guta' nica yya á re' mánj. Nĭ sĭ guta' nica yya ni é re' rian xata' si rian nicaj sun Yan'anĭ huin nej mánj. ³⁵ Nĭ sĭ guta' nica yya á re' rian xungüi mánj. Daj si rian uta' Yan'anĭ daco huin nánj. Nĭ sĭ guta' nica yya ni é re' rian xuman' Jerusalén mánj. Daj si Jerusalén huin rian nicaj sun Yan'anĭ xanga' huin rey huin achij. ³⁶ Nĭ sĭ guta' nica yya ni é re' rian chra ni man'an ni é re' mánj. Daj si sĭ ga'ue gui'yaj ni é re' si ga gatsi, nĭ ga maru urin hué chra ni é re' mánj. ³⁷ Maan si gataj a ni é re' sisi ga'ue, asĭ sĭ ga'ue mánj. Sĭ guta' ni é re' ango nuguan' ga'mi a ni é re' chra nuguan' da mánj. Daj si nuguan' uta' ni é re' ga'mi ni é re' huin 'ngo nuguan' xi'i aj.

El amor hacia los enemigos

38 'Hua gunun a ni é re' sisi gataj ni sij asij ná: "Sisi guere' rundij rián re', gui'yaj dugüí' re', ngaa ni ga'ue guiri re' rundij rian tsínj gui'yaj daj. Ni sisi güéj 'ngo yán' re', gui'yaj dugüí' re', ngaa ni ga'ue dugüéj re' yan' tsínj gui'yaj da aj." Daj gataj ni sij. 39 Sanj ataj snan'anj man'anj gunun a ni é re': "Ga'nin' ruhua a ni é re' nga 'ngo tsínj chran' yun'unj a ni é re'. Ni sisi ga'ui' 'ngo tsínj daj xi'níj rián re' ne' chrej sa' re', ngaa ni ga'nin' ruhua re' sisi ga'ui' sij anéj re' nej." Daj atā gunun a ni é re'. 40 Ni sisi huin ruhua 'ngo tsínj daj gunun' nga re' ga'ne sij si-gató re', ngaa ni ga'nin' ruhua re' sisi ga'ne sij si-retó re' nej aj. 41 Ni sisi ga'nin' 'ngo tsínj daj sun sisi gata re' si'yaj sij guinicaj re' 'ngo kilómetro, sanj güij nicaj re' da hujj kilómetro aj. 42 Ni ga'ui' re' rian go'ngo ni ngüi achínj 'ngo rasun rián re'. Ni ga'ui' xiquínj re' rian go'ngo ni ngüi achínj xiquínj rián re' nej.

43 'Ni hué daj gunun a ni é re' sisi gataj ni sij asij ná: "Gahuin 'i ruhua re' ni'yaj re' ni ngüi nicaj dugüi' nga re'. Sanj si gahuin 'i ruhua re' ni'yaj re' ni ngüi unun' nga re' mánj." Daj gataj ni sij. 44 Sanj ataj snan'anj man'anj gunun a ni é re': "Gahuin 'i ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' ni ngüi unun' nga ni é re'. Ni ga'mi 'ueé ni é re' rian ni tsínj a'mi quij rian ni é re'. Ni gui'yaj sa' ni é re' rian ni tsínj nun huin xan' ruhua ni'yaj ni é re'. Ni gachinj jni'yaj ni é re' rian Yan'anj xi'í ni ngüi a'mi quij rian án re' aj." Daj atā gunun a ni é re'. 45 Ngaa ni gahuin ni é re' da'níj chrej ni é re' nne xata'. Daj si hué man'an sij 'yaj si guixiguin

güi rian ni ngüi sa' nga rian ni ngüi nitaj si sa'. Ni 'yaj man'an sij sisi 'na' guman rian ni ngüi hua nica niman nga rian ni ngüi nitaj si hua nica niman nej. ⁴⁶ Ni sisi 'i ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' urin ni ngüi 'i ruhua ni'yaj man'an re', ngaa ni si gani ruhua re' sisi gui'yaj sa' Yan'anj nga re' manj. Daj si hué daj 'yaj ni tsínj digya' yun'unj huin ni tsínj a'nej san'anj güenda gobierno. ⁴⁷ Ni sisi ga'mi sa' ni é re' rian urin ni jnánj án re', ni nitaj si 'yaj sa' ni é re' daj nga ango ni ngüi manj. Daj si hué daj 'yaj ni tsínj 'na' anéj chrej huin ni tsínj nun ni'i daj hua Yan'anj anj. ⁴⁸ Ngaa ni ga sa' nin' niman án re' daj rún' hua sa' nin' niman chrej ni é re' nne xata' aj.

6

Jesús y la limosna

¹ Ni dugumi a ni é re' man'an ni é re' ngaa 'yaj sa' ni é re' rian ni ngüi. Ni sé daj gui'yaj ni é re' xi'í si gani ruhua ni ngüi sisi sa' ni é re' manj. Daj si sisi hué daj gui'yaj a ni é re', ngaa ni si gui'yaj sa' Yan'anj nne xata' rian ni é re' manj. ² Hué dan ni ngaa huin ruhua re' ga'ui' re' san'anj rian ni ngüi yaco ran', ni si gui'yaj nne re' rian ni ngüi manj. Daj si hué daj 'yaj ni tsínj nne sisi ga'mi sa' ni ngüi xi'í ni sij, ruhua ni sij. Ni hué daj 'yaj nne ni sij chruhua nuhui nga cayu nej. Xanga' atá gunun ni é re' sisi ngaa 'yaj nne ni sij rian ni ngüi, ni hua ganacaj ni sij si-premio ni sij. Ni a 'ngo rin xico' si naru'ue Yan'anj rian ni sij manj. ³ Sanj ngaa chracuij re' rian ni ngüi yaco ran', ni si xacaj cuenta ne' chrej ra'a rotsi re' si 'yaj

ra'a sa' re' mánj. ⁴ Ngaa n̄i chraquij hūi re' ngaa ga'ui' re' rian ni ngǖi yaco ran'. Ngaa n̄i gūi'yaj 'ueé chréj re' nne xata' nga re' gūini'i daran' ni ngǖi si ni'i Yan'anj si 'yaj hūi re' aj.

Jesús y la oración

⁵ Ni ngaa gachinj jni'yaj a ni é re' rian Yan'anj, n̄i s̄i gūi'yaj á re' daj rún' 'yaj ni tsínj nne mánj. Daj si aran' ruhua ni sij gūiniquin' ni sij chruhua nuhui nga cayu gachinj jni'yaj ni sij sisi gūini'i ni ngǖi, ruhua ni sij. Xanga' atā gunun a ni é re' sisi nga si 'yaj ni sij daj, n̄i hua ganacaj ni sij si-premio ni sij. ⁶ San̄i ngaa gachinj jni'yaj man'án re' rian Yan'anj, n̄i natu urín re' chruhua ducua re'. N̄i n̄aranj re' rian hue'. Ngaa n̄i gachinj jni'yaj re' rian chréj re' nne yu'uj daj nga re' huin Yan'anj. Ngaa n̄i gūi'yaj 'ueé chréj re' nga re' si ni'i-ín' si 'yaj hūi re' aj. ⁷ N̄i ngaa gachinj jni'yaj a ni é re' rian Yan'anj, n̄i s̄i nacaj re' raruhua ga'mi re' nuguan' nitaj si ní'yanj daj rún' 'yaj ni ngǖi nico' ango yan'anj mánj. Daj si ani ruhua ni sij sisi unun dan'anj ni sij xi'í si a'mi xacan ni sij. ⁸ N̄i s̄i gūi'yaj a ni é re' daj rún' 'yaj ni ngǖi da mánj. Daj si asij achin gachinj jni'yaj ni é re' rian chrej ni é re' huin Yan'anj, n̄i hua ni'i sij si achin rian ni é re' nánj.

⁹ 'Ngaa gachinj jni'yaj a ni é re' rian Yan'anj, n̄i n̄anj gataj ni é re' gunun Yan'anj:

Tata chré' nne xata', huin ruhua únj si ga'mi 'ueé ni ngǖi si-xugüi man'án re' aj.

¹⁰ N̄i huin ruhua únj sisi ga'na' re' gūinicaj re' sun rian xungüi nan anj.

Ni daj rún' dagahuin sa' ni si mán xata' rian man'án re', ni hué daj dagahuin sa' ni ngüi mán nica' rian man'án re', ruhua únj.

11 Ni riqüi re' si xa ni únj da' go'ngo güi.

12 Ni daj rún' guinicaj únj 'ngo niman nico rian ni tsínj gui'yaj gaquin' rian únj, ni da'nga' daj guinicaj re' 'ngo niman nico rian únj.

13 Ni si duná re' si digya' yun'unj si quij ni únj mánj.

Sanj ga'ni re' si ga nini únj rian si quij hua daj.

Daj si man'án re' nicaj daran' sun.

Ni nicáj re' daran' fuerza nej.

Ni hua 'ueé nin' nné re'.

Ni hué daj gahuin re' niganj nin', ruhua únj.
Amén.

Hué daj ga'mi a ni é re' ngaa gachinj jni'yaj á re' rian Yan'anj anj. 14 Ni sisi guinicaj a ni é re' 'ngo niman nico rian si-gaquin' ni ngüi, ni hué daj guinicaj chrej ni é re' nne xata' 'ngo niman nico rian si-gaquin' ni é re' aj. 15 Sanj sisi si ga'uej ruhua á re' guinicaj á re' 'ngo niman nico rian si-gaquin' ni ngüi, ngaa ni si guinicaj chrej ni é re' niman nico rian xi'í si-gaquin' ni é re' mánj.

Jesús y el ayuno

16 'Ni si gui'yaj yaco rian ni é re' ngaa 'yaj ni é re' ayuno daj rún' 'yaj ni tsínj nne mánj. Xi'í si 'yaj ni sij daj, ni guini'i ni ngüi si 'yaj ni sij ayuno, ruhua ni sij aj. Xanga' atā gūnun ún re' sisi nga si 'yaj ni sij daj, ni hua ganacaj ni sij si-premio ni sij aj. 17 Sanj ngaa gui'yaj man'án re' ayuno, ni gana'nin' re' rián re'. Ni gari re' gasiti chra re' nej. 18 Ngaa ni si xacaj ni ngüi cuenta si 'yá

re' ayuno mánj. Sanj urin chréj re' nne yu'uj daj
nga re' ni'i nej aj. Nj gui'yaj 'ueé-é' nga re' nánj.

Tesoros en el cielo

¹⁹ 'Nj sj nara sa' ni é re' nico rasun chruhua
xungüj nan mánj. Daj si xungüj nan, nj xij xucu
rasun daj. Nj xa daqui yo gaga' daj nej aj. Nj atuj
tsínj tuj hue' nej. ²⁰ Sanj nara sa' ni é re' rasun sa'
xata' aj. Daj si yu'uj daj, nj nitaj si xij xucu atsi
mánj. Nj nitaj si xa daqui yo ni gaga' da mánj.
Nj nitaj si atuj tsínj tuj hue' da mánj. ²¹ Daj si rian
nicaj ni é re' si'yaj ni é re', nj hué yu'uj daj nani
ruhua ni é re' aj.

La lámpara del cuerpo

²² 'Rún' huin 'ngo yan'an xiguin huin rundij
rian né'. Nj ngaa xiguin sa' rundij rian né', nj
ni'yaj sa' né'. ²³ Sanj sisi nitaj si xiguin sa' rundij
rian né', nj sj ga'ue nari' né' 'ngo chrej sa' gan'anj
né' mánj.

Dios y las riquezas

²⁴ 'Nj a 'ngo tsínj sj ga'ue dagahuin rian huj
xuru'ue mánj. Daj si nun huin xan' ruhua sij
ni'yaj sij 'ngo xuru'ue. Nj aran' ruhua sij ni'yaj
sij ango xuru'ue. Asj guinicaj dugüi' sij nga 'ngo
xuru'ue, nj nun ga'mi sa' sij nga ango xuru'ue
mánj.

El afán y la ansiedad

²⁵ 'Hué dan nj ataj snan'an gunun a ni é re' sisi
sj gahuin ruhua á re' xi'í daj guiman án re' xa á
re', nj go'o a ni é re' mánj. Nj sj gahuin ruhua ni
é re' nga atsi gunun nnee cúj ni é re' mánj. Ni'i
ni é re' sisi gahuin nj'na' ni é re', gui'yaj Yan'anj.

Xi'í daj n̄i huin nucuj Yan'an̄j r̄iqui si x̄a á re' nej. N̄i huin nucuj Yan'an̄j r̄iqui si ḡun̄un atsij n̄nee cúj ni é re' nej.

26 'N̄i'yaj ni é re' ni xataj mán xata'. Nitaj si un̄un xuj nnaa nej mánj. N̄i nitaj si ri xuj nnaa nej mánj. N̄i nitaj si nara sa' xuj chruhua gur̄u nej mánj. San̄i a'ui' chrej ni é re' nne xata' xa xuj. N̄i ní'yanj n̄in' ruhua ni é re' daj nḡa si ní'yanj ni xataj daj. 27 N̄i ga'ue ḡahuin x̄acan ni é re' doj xi'í si ḡanani nico ruhua ni é re' ní'. S̄i ga'ue mánj.

28 'N̄i un̄ sin huin n̄i huin ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' xi'í si-gan' ni é re' únj. N̄i'yaj ni é re' daj achij 'nḡo yaj lirio r̄iqui quij. Nitaj si 'yaj sun yaj da mánj. N̄i nitaj si hua'a yaj da yu'uej mánj. 29 San̄i at̄a ḡun̄un ni é re' sisi hua nīa' n̄in' ruhua yaj daj daj nḡa si hua nīa' rey Salomón ngaa ḡun̄un sij 'nḡo atsij sa' n̄in' ruhua. 30 N̄i dugumi Yan'an̄j nḡa coj m̄an r̄iqui quij. N̄i yyaj n̄i m̄an coj daj. San̄i a'yoj n̄i gari yan'an̄n ni sij coj daj. N̄i sisi hué daj r̄iqui Yan'an̄j si-gan' coj daj, ngaa n̄i huaj n̄in' ruhua r̄iqui Yan'an̄j doj si-gan' ni é re' huin ni é re' ni nḡūi xuman doj ruhua ni'yaj Yan'an̄j.

31 'Hué dan n̄i s̄i ḡahuin ruhua ni é re' mánj. N̄i s̄i gataj ni é re': "N̄i un̄ sin huin x̄o'. N̄i un̄ sin huin ḡo'o'. N̄i un̄ atsij ḡun̄un' únj." Sé si ḡahuin ruhua ni é re' nḡa da mánj. 32 Daj si ni tsínj nico' ango yan'an̄j nano' ni rasun̄ daj. San̄i ni'i chrej ni é re' nne xata' sisi ní'yanj ni é re' ni rasun̄ daj. 33 Hué dan n̄i ḡanahuij sini ruhua ni é re' nḡa xi'í si nicaj sun Yan'an̄j rian ni é re'. N̄i hué daj ḡanahuij ruhua ni é re' nḡa si gui'yaj nīca ni

é re' daj rún' aran' ruhua Yan'anj anj. Ngaa n̄i gānahuin ra'a ni é re' daran' ni rasun daj, gūi'yaj Yan'anj. ³⁴ Hué dan n̄i s̄i gahuin ruhua ni é re' ngā si gūiran' ni é re' a'yoj. Daj si a'yoj, n̄i gā'ue gāni ruhua ni é re' xi'í a'yoj. Da go'ngo güi, n̄i hua si gūiran' ni é re' xi'í da' go'ngo güi daj.

7

El juzgar a los demás

¹ 'S̄i ga'ui' ni é re' gaquin' dugüi' ni é re' mánj. Ngaa n̄i s̄i ga'ui' Yan'anj gaquin' ni é re' mánj. ² Daj si daj rún' a'ui' ni é re' gaquin' dugüi' ni é re', n̄i hué daj gūi'yaj Yan'anj ngā ni é re' aj. N̄i daj rún' 'yaj ni é re' ngā ni ngüi, n̄i hué daj gūi'yaj Yan'anj ngā ni é re' aj. ³ N̄i un sin huin n̄i ni'yaj ni é re' sis̄i n̄un daru chrun rundij rian jnánj re' únj. San̄i nitaj si ni'yáj re' si n̄un 'ngo caj rundij rian man'án re'. ⁴ N̄i daj gā'ue gātaj re' gūnun jnánj re' saj: "Gūiniquin' acuán' re', n̄i gūir̄ij daru chrun n̄un rundij rián re' aj." Sé daj gātaj re' sa mánj. Daj si n̄un 'ngo caj rian man'án re'. ⁵ Tsínj digya' yun'unj huín re'. Gūiri siní re' caj n̄un rián re' aj. Ngaa n̄i gā'ue gūini'yaj s̄a' re' gūiri re' daru chrun n̄un rundij rian jnánj re' aj.

⁶ 'S̄i ga'ui' ni é re' 'ngo rasun 'na' rian Yan'anj rian ni tsínj quij hua mánj. Daj si rún' huin xuhue huin ni sij. N̄i s̄i ga'ui' ni é re' 'ngo yej s̄a' gū'naj perla rian ni tsínj quij hua mánj. Daj si rún' 'yaj xacáj 'yaj ni sij. N̄i si ruhuaj n̄i gurun dacój xuj. N̄i n̄anica'j xuj x̄a xuj ni é re'. N̄i daj

rún' 'yaj xucu daj da'nga' daj 'yaj ni tsínj quij hua aj.

La oración y la regla de oro

⁷ 'Gächinj ni é rē' si achin rian án rē' rian Yan'anj anj. Nī rīqui Yan'anj rian ni é rē'. Nī nano' ni é rē' nuguan' sa'. Nī guiri' ni é rē' nej. Guī'yaj ni é rē' daj rún' 'yaj 'ngo tsínj ita ra'a rian hue' nga Yan'anj, ngaa nī nā'ni Yan'anj rian hue' gatu ni é rē' aj. ⁸ Daj si daran' ni ngüi achínj rian Yan'anj, nī nahuin ra'a ni sij nga si achínj ni sij aj. Nī ni ngüi nano', nī nari' ni sij. Nī ni ngüi ita ra'a rian hue', nī nā'ni Yan'anj gatu ni sij. ⁹ Nī sisij hua 'ngo ni é rē' hua da'níj, nī ga'ue ga'ui' ni é rē' yej ra'a ngaa achin chrachrúnj xaj ní'. Sé daj huin mánj. ¹⁰ Nī ga'ue ga'ui' ni é rē' 'ngo xucuáj ra'a ngaa achin xucuaj ní'. Sé daj huin mánj. ¹¹ Nī sé si sa' niman ni é rē', sanj ni'i ni é rē' ni rasun sa' ga'ui' ni é rē' rian ni da'níj ni é rē' aj. Hué dan nī huaj nīn' ruhua si rīqui chrej ni é rē' nne xata' nuguan' sa' rian ni ngüi achínj rian Yan'anj anj.

¹² 'Ngaa nī daj rún' huin ruhua ni é rē' guī'yaj sa' ni ngüi nga ni é rē' nī da'nga' daj guī'yaj sa' ni é rē' nga ni sij. Daj si hué nan huin si ruhuj gata si-ley Yan'anj nga ni nuguan' gataj ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná aj.

La puerta estrecha

¹³ 'Gatu ni é rē' rian hue' chruj rian nne Yan'anj anj. Daj si gara' rian hue' atuj ni ngüi ga ni'ya. Nī gan'an chrej gara' daj huin rian gan'anj ga ni'ya niganj ni sij aj. Nī hua nico ni ngüi huaj

rian chrej gara' daj. ¹⁴ Sanj chruj rian hue' atuj ni ngüi gane niganj. Ni chruj chrej huaj ni sij. Ni doj ni ngüi nari' chrej chruj da aj.

Por sus frutos los conoceréis

¹⁵ 'Ga cuidado ni é re' nga ni tsínj ataj sisi a'mi ni sij si-nuguan' Yan'anj. Sanj sé si xanga' ni sij mánj. Daj si 'na' ni sij rian ni é re' rún' huin xachij huin ni sij nánj. Sanj ne' chruhua niman ni sij huin ni sij 'ngö xucu huee nánj. ¹⁶ Ni ga'ue guini'i ni é re' sisi tsínj digya' yun'unj huin ni sij nga si 'yaj ni sij. Guta né' uva chra 'ngö coj tanj ní'. Sé daj huin mánj. Ni guta né' higo chra coj ni'yo ní'. Sé daj huin mánj. ¹⁷ Daj si daran' chrun sa', ni ayu chruj sa' chra aj. Sanj chrun nitaj hua sa', ni hué daj ayu chruj nitaj si hua sa' chraj. ¹⁸ Ni chrun sa' si ga'ue gayu chruj nitaj si hua sa' chraj nej mánj. Ni chrun nitaj si hua sa', ni si ga'ue gayu chruj hua sa' chraj nej mánj. ¹⁹ Daran' chrun na'ue gayu chruj sa' chra, ni ga'nin' ni sij, ni gara sij rian yan'an gaca man'an. ²⁰ Hué ducúanj daj ga'ue guini'i ni é re' nga si 'yaj ni sij sisi tsínj digya' yun'unj huin ni sij aj.

Nunca os conocí

²¹ 'Sé daran' ni ngüi gataj gunünj: Señor, Señor, gatu rian nicaj sun Yan'anj xata' mánj. Sanj maan si gatu ni ngüi 'yaj si aran' ruhua chre nne xata' nánj. ²² Ni güi daj, ni gataj nico ni ngüi gunünj: "Señor, Señor, ga'mi únj si-nuguan' Yan'anj nga si-xugüi re'. Ni si-xugüi re' guiri únj nane xi'i niman ni ngüi aj. Ni si-xugüi re' gui'yaj únj nico si sa' rian ni ngüi aj." Daj ga'mi ni ngüi

daj riānj güi gānahuij xungüi aj. ²³ Sanj gataj man'ānj gūnun ni sij: “Nitaj aman guini'inj ni é re' mánj. Guxun ni é re' man'an án re' riānj anj.” Daj gataj man'ānj gūnun ni sij.

Los dos cimientos

²⁴ 'Nгаа nī daj rún' hua 'ngo tsínj ni'i sa' ngaa une' sij daqui ducua sij rian huej, nī hué daj hua 'ngo tsínj unun ni nuguan' nan anj. Nī ráj xina sij si ataj man'ānj rian sij aj. ²⁵ Ngaa nī gaman' 'ngo gumān xxi. Nī gara xinéj nnee. Nī ga'na' nnee ga'ui' rian ducua sij. Nī gahui nane rian hue' daj. Sanj nun gane hue' daj. Daj si gahuin ran daqui hue' daj rian huej. ²⁶ Sanj sisi hua 'ngo tsínj unun nuguan' nan, nī nun dagahuin sij nuguan' atā nan gūnun sij, nī huin sij daj rún' huin 'ngo tsínj gui'yaj ducua rian yo'ój chru. ²⁷ Ngaa nī gaman' 'ngo gumān xxi. Nī gara xinéj nnee. Nī ga'na' ga'ui' rian hue'. Nī gahui nane rian hue'. Ngaa nī gane ducua sij, nī unyūn guere'ej. —Daj gataj Jesús gūnun ni tsínj nico' sij.

²⁸ Nī ngaa guisj nahuij ga'mi Jesús, nī gahuin yan'anj ruhua daran' ni ngüi ngā nuguan' gataj sij. Daj si sa' nin' ruhua digyán Jesús rian ni ngüi. ²⁹ Nī nicaj sun nuguan' digyán sij rian ni ngüi daj. Nī sé si digyán sij daj rún' digyán ni tsínj digyán si-ley Moisés rian ni ngüi aj.

8

Jesús sana a un leproso

¹ Nī ngaa nanij Jesús chra quij daj, nī nico' nico ni ngüi ga'na' ngā sij.

² Ngaa n̄i gahuin n̄ichrun' 'ngo tsínj guiran' xi'j lepra. N̄i ganiqūin' ráj d̄açoj sij rian Jesús. N̄i gataj sij:

—Señor, sisi ruhuá re', n̄i ga'ue gui'yaj gono'ó re' yūnj, n̄i xi'ne xi'j a'nānj. —Gataj tsínj a'nan' daj rian Jesús.

³ Ngaa n̄i guta' Jesús ra'a sij, n̄i gataj sij:

—Huin ruhuāj sisi ga sa' nnee cúj re'. —Daj gataj Jesús.

Ngaa n̄i 'ngo hora xi'nej xi'j a'nan' tsínj daj.

⁴ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Ga cuidadó re' nga man'án re'. Si ganatá' re' rian n̄i a 'ngo ni ngüi mánj. Maan si gan'anj re' d̄jgyán re' man'án re' rian chrej. N̄i n̄icaj re' 'ngo ofrenda ga'ui' re' rian Yan'anj daj rún' ga'nin' Moisés sun güenda gahuin-ín' 'ngo da'nga' sisi hua ganahuín re'. Ngaa n̄i x̄acaj ni chrej cuenta sisi hua ganahuín re', gui'yaj man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.

Jesús sana al siervo de un centurión

⁵ N̄i ngaa gatúj Jesús xuman' Capernaum, n̄i ga'na' 'ngo snado centurión rian Jesús. N̄i ga'mi yaco sij rian Jesús. ⁶ N̄i gataj sij:

—Señor, ngaj si-mosūj a'nan' sij ducuāj. N̄i na'ue guisiqui' sij. N̄i a'ngaj n̄in' ruhua sij. —Daj gataj snado daj.

⁷ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Guchij n̄i ganahuin sij, gui'yā. —Daj gataj Jesús gunun snado daj.

⁸ Ngaa n̄i gataj snado centurión gunun Jesús:

—Señor, sé tsínj sa' huñj sisi gatu re' chruhua ducuāj. Maan si ga'nin' re' sun, n̄i ganahuin si-mosūj, guì'yáj re'. ⁹ Daj si hua tsínj a'nin' sun riānj. N̄i huēj a'nin' sun rian ni snado nej. N̄i ngaa a'nī 'ngō snado gan'anj sí', n̄i huan'anj sí'. N̄i ngaa atā ga'na' 'ngō sí', n̄i 'na' sí' nej. N̄i ngaa a'nī si-mosūj guì'yaj sun sí', n̄i hué daj guì'yaj sun sí' nej. —Daj gataj snado daj gunun Jesús.

¹⁰ N̄i ngaa gunun Jesús si gataj tsínj daj, n̄i gan'anj ruhua sij. N̄i gataj sij gunun ni tsínj nico' sij:

—Xanga' atā gunun ni é re' sisi nun nari'ij a 'ngō tsínj israelita xuman ruhua rún' xuman ruhua tsínj snado nan mánj. ¹¹ N̄i atā gunun ni é re' sisi ga'na' nico ni ngüi 'na' ne' rian síj güi ngā rian atúj güi. N̄i gane ni sij ngā tsínj gu'naj Abraham ngā Isaac ngā Jacob rian nicaj sun Yan'anj xata'. ¹² San̄i ni tsínj israelita ni tsínj hua niān gane rian nicaj sun Yan'anj, san̄i guere'ej Yan'anj ni sij ne' chrej xe' rian hua rumi'. N̄i yu'uj daj gaco ni sij, n̄i xa ruj yan' ni sij xi'í sayun guiran' ni sij. Daj si na'uej ruhua ni sij guxuman ruhua ni sij n̄i'yaj ni sij man'ānj. —Daj gataj Jesús.

¹³ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun snado daj:

—Güij nan' ducuá re', n̄i daj rún' guxuman ruhuá re' ni'yáj re' man'ānj, n̄i da'nga' daj ga aj. —Daj gataj Jesús.

N̄i hué 'ngō hora daj, n̄i ganahuin moso daj.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴ Ngaa n̄i ga'na' Jesús ducuá Pedro. N̄i guini'i sij sisi ngaj nichej sí' a'nan' ún' rian nna. N̄i nun

gachi' ún'. ¹⁵ Nì ganun ra'a Jesús ra'a ún'. Ngaa nì xi'nej gachi' ún'. Nì nachica ún'. Nì gui'yaj sun ún' rian ni sij.

¹⁶ Nì ngaa guinì, nì nicaĵ ni ngüi nico ni dugüi' ni sij nùn nane xì'i gan'anj ni sij rian Jesús. Nì guiri Jesús nane xì'i nùn niman ni sij nga si-nuguan' sij. Nì ganahuin daran' ni ngüi a'nan', gui'yaj sij nej.

¹⁷ Nì hué daj gahuin sisiĵ ġahuin yya daj rún' gataĵ tsínĵ ġu'naj Isaías huin sí' tsínĵ ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Nì gataĵ sí': "Ga'nej sij si-xì'i né'. Nì guiran' sij sayun sisiĵ ġanahuin sa' né' xi'í ni xi'ĵ ran' né'." Daj gataĵ Isaías xi'í Jesús.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸ Nì ngaa guini'i Jesús sisiĵ man nico ni ngüi ganicaĵ xi'nĵ sij, nì ga'nin' sij sun sisiĵ ġachin ni tsínĵ nico' sij nga sij anéĵ chrej du'ua laguna xxi daj.

¹⁹ Ngaa nì ga'nà' 'ngo tsínĵ digyán si-ley Moisés ga'nà' sij rian Jesús. Nì gataĵ sí' gunun Jesús:

—Maestro, huin ruhuāĵ ġuñicōĵ man'án re' nì a ġan'anj re' aj. —Daj gataĵ sij.

²⁰ Ngaa nì gataĵ Jesús gunun sí':

—Hua hueĵ nùn xune aj. Nì hua si-ġaca' xataĵ chrej xata' nùn xú'. Sanĵ nitaj rian ġuna da'nĵ ni ngüi huĵnj mánĵ. —Daj gataĵ Jesús.

²¹ Ngaa nì gataĵ ango tsínĵ nico' Jesús:

—Señor, duná re' sisiĵ ġan'anj sinĵ ġachĵnj chrē aj. —Daj gataĵ sij.

²² Sanĵ gataĵ Jesús gunun sij:

—Guñico' re' man'ānj. Nī ga'nin' ruhuá re' si gachin' ango ni sij níman. Daj si rún' huin níman huin ni sij. —Daj gataj Jesús gunun sij.

Jesús calma la tempestad

²³ Ngaa nī gahui Jesús chruhua 'ngo riō chréj rian nnee. Nī hué daj gui'yaj ni tsínj nico' sij nej.

²⁴ Hué dan nī naxuman nīn' ruhua nnee gui'yaj 'ngo nane nucuaj xxi. Nī gachin nnee rian riō nūn ni sij. Sanj gatoj Jesús. ²⁵ Ngaa nī gan'anj ni tsínj nico' Jesús jñachi ni sij sí'. Nī gataj ni sij:

—Señor, ganacaj re' man'an né'. Daj si ruhua gahui' né'. —Daj gataj ni sij.

²⁶ Ngaa nī gataj Jesús:

—Nī ũn sin huin nī xu'ui' ni é re' únj. Doj xuman ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Ngaa nī nachica sij. Nī ga'mi huee sij rian nane nga rian nnee daj. Ngaa nī gahuin din'inj ruhua daran'anj.

²⁷ Ngaa nī gan'anj ruhua ni tsínj daj ni'yaj ni sij Jesús. Nī gataj ni sij:

—Nī ũn tsínj huin tsínj nan, nī da' nane nga nnee dagahuin si-nuguan' sij únj. —Daj gataj ni tsínj nico' Jesús rian dugüi' ni sij.

Los endemoniados gadarenos

²⁸ Nī guisij Jesús anéj chrej du'ua laguna xxi rian huin do'ój ni tsínj gadareno. Nī gahui hujj tsínj nūn nane xi'i niman scanij rian achin' ni níman ga'nā' nungüej sij rian nne Jesús. Nī huee nīn' ruhua nungüej sij. Xi'í daj nī na'ue gachin

ni ngüi chrej da mánj. ²⁹ Nì gaguáj nungüej sij rian Jesús. Nì gataj nungüej sij:

—Nitaj si huaj si diguúj re' nga nungüej únj Jesús huín re' da'níj Yan'anj xanga' saj. Ga'na' re' nan ngaa achin güi gui'yaj Yan'anj castigo nungüej únj. —Daj gataj nungüej tsínj daj gunun Jesús.

³⁰ Nì hua gan' xi'í quij mán 'ngo xi'nin' xxi ni xacáj xa xuj. ³¹ Ngaa nì ga'mi yaco ni nane xi'i gunun Jesús. Nì gataj ni sij:

—Sisi guiri re' únj niman nungüej tsínj nan, nì ga'nij re' gan'anj únj gatu únj niman ni xacáj daj. —Daj gataj ni nane xi'i gunun Jesús.

³² Ngaa nì:

—Güij ni é re'. —Daj gataj Jesús.

Hué dan nì gahui ni nane xi'i daj niman nungüej tsínj daj. Nì gatúj ni sij niman ni xacáj daj. Ngaa nì 'ngo gan'anj gue xi'nin' xacáj daj guinij xú' chra 'ngo huej. Nì guinij ni xuj chruhua laguna daj. Nì gahui' ni xuj chruhua nnee. ³³ Ngaa nì gunánj ni tsínj dugumi ni xacáj daj nan' ni sij xánj ni sij. Nì nata' ni sij daran' si gahuin nga nungüej tsínj nun nane xi'i chruhua niman. ³⁴ Hué dan nì gahui daran' ni ngüi man xuman' daj gan'anj ni sij rian nne Jesús. Nì ngaa guini'i ni sij Jesús, nì ga'mi yaco ni sij rian sí' sisi gahui sí' xánj ni sij gan'anj sí' ango yu'uj.

9

Jesús sana a un paralítico

¹ Ngaa síj nì gahui Jesús chruhua 'ngo rio. Nì gachin sij anéj chrej du'ua laguna xachij daj. Nì

nan' sij xánj sij. ² Hué dan n̄i nicaj ni sij 'ngo tsínj nare' dacój rian 'ngo chrun chréj ga'na' ni sij rian Jesús. N̄i ngaa guini'i Jesús sisi daj guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij sí', n̄i gataj sij rian tsínj a'nan' daj:

—Gahuin niā' ruhuá re' jnanj. Daj si nicā 'ngo niman nico xi'í si-gaquin' re' aj. —Daj gataj Jesús gunun sij.

³ Ngaa n̄i gani ruhua doj ni tsínj digyán ley niquin' ngā Jesús: “A'mi quij tsínj nan rian Yan'anj anj.” Hué daj gani ruhua ni sij.

⁴ Sanj guini'i Jesús si gani ruhua ni sij. N̄i gataj sí':

—N̄i un sin huin n̄i ani quij ruhua ni é re' únj.

⁵ Hua huij nuguan' ga'ue gatā gunun tsínj nan. Asj ga'ue gatā gunun sij: “Nicā 'ngo niman nico xi'í si-gaquin' re' ní'.” Asj ga'ue gatā gunun sij: “Nāchica re' gache re' sa'.” N̄i un go'ngo nungüej nuguan' nan cu doj, ruhua á re' únj. ⁶ N̄i huin ruhuāj sisi xācaj ni é re' cuenta sisi nicaj sūnj rian xungüi nan huñj da'nij ni ngüi. N̄i ga'ue guinicā 'ngo niman nico xi'í si-gaquin' ni ngüi aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Ngaa n̄i gataj sij gunun tsínj nare' dacój daj:

—Atā gunun man'án re' sisi nāchica re', n̄i nācaj re' chrun chréj daj. N̄i güij nan' ducúa re' nánj. —Daj gataj Jesús gunun sij.

⁷ Ngaa n̄i nachica tsínj a'nan' dacój daj nan' sij ducúa sij. ⁸ N̄i ngaa guini'i ni ngüi si gahuin, n̄i gan'anj ruhua ni sij. N̄i ga'mi sa' ni sij rian Yan'anj. Daj si riqui Yan'anj sisi ganahuin ni ngüi, gui'yaj Jesús huin sí' 'ngo tsínj.

Llamamiento de Mateo

⁹ Nĩ ngaa gahui Jesús yu'uj daj, nĩ guini'i sij 'ngo tsínj gu'naj Mateo. Nĩ nne sí' rian mesa a'nej sí' san'anj güenda gobierno. Ngaa nĩ gataj Jesús gunun sí':

—Guinico' so' yūnj gūn'. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nĩ naxuman Mateo nico' sí' Jesús gan'anj sí'.

¹⁰ Nĩ ngaa gane Jesús rian mesa chruhua 'ngo hue' daj, nĩ guxuman ga'i ni tsínj a'nej san'anj güenda gobierno nga ni tsínj 'yaj gaquin'. Nĩ gane nuguan'an ni sij nga Jesús nga ni tsínj nico' Jesús nej. ¹¹ Nĩ ngaa guini'i ni tsínj fariseo, nĩ nachínj snan'anj ni sij ni tsínj nico' Jesús. Nĩ gataj ni sij:

—Nĩ un sin nĩ xa tsínj digyán rian ni é re' nga ni tsínj a'nej san'anj nga ni tsínj 'yaj gaquin' únj. —Daj gataj ni sij.

¹² Nĩ ngaa gunun Jesús si gataj ni sij ni gataj sí':

—Nitaj si ní'yanj ni ngüi hua sa' nga 'ngo tsínj 'yaj gono'o mánj. Sanĩ ni ngüi a'nan' ní'yanj 'ngo tsínj gono'o aj. ¹³ Ngaa nĩ güij gahuin chrūn ni é re' un sin huin nuguan' nan ruhuaj gata: “Huin ruhuāj sisi gahuin 'i ruhua ni é re' guini'yaj ni é re' ni dugüi' ni é re'. Nĩ nun huin ruhuāj si rīqui ni é re' xucu riānj mánj.” Hué daj gataj rian sinuguan' Yan'anj. Daj si sé si 'nāj gaquin ni ngüi hua sa'. Sanĩ 'nāj gaquin ni ngüi 'yaj gaquin' sisi ganani ruhua ni sij xī'í si-gaquin' ni sij aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo daj.

La pregunta sobre el ayuno

14 Ngaa n̄i ga'na' ni tsínj nico' Juan rian Jesús. N̄i gataj ni sij:

—N̄i un sin 'yaj ni únj ayuno nga ni tsínj fariseo. N̄i ni tsínj nico' man'án re', n̄i nitaj si 'yaj ni sij ayuno únj. —Daj gataj ni sij.

15 Ngaa n̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—Daj rún' 'yaj 'ngo tsínj xacaj yun'unj xana, da'nga' daj 'yā. N̄i ngaa gahuin gui'yanj xacaj 'ngo tsínj daj yun'unj xana, n̄i s̄i ga'ue nani ruhua ni tsínj gan'anj gui'yanj daj. San̄i hua 'ngo güi ngaa guida'a ni tsínj quij tsínj xacaj yun'unj xana daj. Ngaa n̄i gui'yaj ni tsínj nico' man'ānj ayuno aj.

16 'S̄i ga'ue ganara né' 'ngo atsiy naca nga atsiy re'e mánj. Daj si hué guē atsiy naca naraj né' daj, gui'yaj sisi ts̄itsi' atsiy re'e daj. N̄i ganahuin xachij rian naraj né'. 17 N̄i daj rún' hua nnee vino hua si-nuguan'ānj. N̄i s̄i ga'ue ga'nij né' nnee vino naca chruhua 'ngo nnij re'e. Daj si ts̄itsi' nnij daj, gui'yaj vino naca daj. Hué dan n̄i 'ngo guere' vino nga nnij. Ngaa n̄i hua nian si ga'nij né' vino naca chruhua nnij naca. N̄i hué ducuanj daj ga'ue dugumi né' vino daj nga nnij nej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' Juan.

La hija de Jairo y la mujer que tocó el manto de Jesús

18 N̄i ngaa ga'mi Jesús nuguan' daj, n̄i ga'na' 'ngo tsínj huin achij. N̄i ganiquin' ráj dacoj sij rian Jesús. N̄i gataj sij:

—Acuan' gahui' da'n̄i xanāj. San̄i gan'anj né' guta' re' ra'á re' rian unj anj. Ngaa n̄i ga'ue

naḥuin nī'na' unj. —Daj gataj tsínj daj gunun Jesús.

¹⁹ Ngaa nī naxuman Jesús gan'anj sij nga ni tsínj nico' sij nga tsínj daj.

²⁰ Ngaa nī gahuin nīchrun' 'ngo yun'unj xana a'nan' rucu Jesús si guisíj xuhuij yo' uráj tun ún'. Nī ganun chra ra'a ún' du'ua si-gan' Jesús. ²¹ Daj si gani ruhua ún': “Urin si ganūn chra ra'ā du'ua si-gan' sí', ngaa nī naḥuīnj”, ruhua ún'.

²² Sanj nanicaḡ Jesús guini'yaj sij rian ún'. Nī gataj sij:

—Gahuin niā' ruhuá re' xica'uī. Daj si ganahuín re', gui'yaj si guxuman ruhuá re' ní'yáj re' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun ún'. Nī 'ngo hora ganahuín ún'.

²³ Nī ngaa gatúj Jesús chruhua ducuá tsínj huin achij daj, nī guini'i sij sisí man ni tsínj a'yanj ria. Nī guini'i sij sisí aguáj aco ni ngüi mán ni sij.

²⁴ Ngaa nī gataj Jesús gunun ni sij:

—Gahui ni é re' gan'anj ni é re' ne' chrej xe' aj. Daj si sé si gahui' tsin' xana da mánj. Sanj si ato nánj. —Daj gataj Jesús.

Nī ga'nga' naco ni ngüi guini'i ni sij man'an Jesús.

²⁵ Nī ngaa guisíj gahui ni ngüi ne' chrej xe', gui'yaj ni sij, asíj nī gatúj Jesús rian ngaj níman daj. Nī guida'a sij ra'a ún'. Ngaa nī nachica ún'.

²⁶ Nī gaxa'nī nuguan' daj xi'í si gui'yaj Jesús nīn' gachra' estado daj gunun ni ngüi.

Dos ciegos reciben la vista

27 Nì ngaa gahui Jesús yu'uj daj, nì nico' huj tsínj duri daj. Nì gaguáj nucuj nungüej tsínj daj Jesús aj. Nì gataj nungüej sij:

—Ganani yaco ruhuá re' nì'yaj re' nungüej únj huín re' da'níj David. —Daj gataj nungüej tsínj duri rian Jesús.

28 Nì ngaa gatúj Jesús chruhua hue', nì ga'na' nungüej tsínj duri daj rian sij. Nì gataj Jesús:

—Xuman ruhua nungüej é re' sisi ga'ue ganahuin nungüej é re' gui'yā ní'. —Daj gataj Jesús.

—Xuman ruhua nungüej únj, Señor. —Gataj nungüej sij.

29 Ngaa nì ganun ra'a Jesús rian nungüej tsínj duri daj. Nì gataj sij:

—Ga'ue nahuin sa' nungüej é re' daj rún' xuman ruhua nungüej é re'. —Daj gataj Jesús gunun nungüej sij.

30 Ngaa nì naxiguin rian nungüej sij. Nì ga'nin' Jesús nico sun rian nungüej sij. Nì gataj sij:

—Ga cuidado nungüej é re' sisi si guini'i ni ngüi si nahuin nungüej é re', gui'yā. —Daj gataj Jesús.

31 Sanì dyaj guisíj gahui nungüej sij, nì nata' nungüej sij rian daran' ni ngüi man ni xuman' daj si gui'yaj Jesús nga nungüej sij.

Un mudo habla

32 Nì ngaa gahui nungüej tsínj daj, nì hua 'ngo ni tsínj nicaj 'ngo tsínj ya'mi ga'na' ni sij rian Jesús. Nì nun nane xi'i niman sí'. 33 Nì ngaa guiri Jesús nane xi'i niman sí', ngaa nì ga'ue ga'mi sí'.

Ni gahuin yan'anj ruhua ni ngüi xi'í si gui'yaj Jesús. Ni gataj ni sij:

—Nitaj aman guini'i ni ngüi israelita 'ngo nuguan' daj rún' gui'yaj Jesús nan mánj. —Daj gataj ni sij.

³⁴ Sanj gataj ni tsínj fariseo:

—Ri Jesús nane xi'i niman ni ngüi si chraquij sichre huin achij. —Daj gataj ni sij.

La mies es mucha

³⁵ Ngaa ni gachéj Jesús daran' ni xuman' nga daran' ni rancho. Ni digyán sij nuguan' chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Ni ganata' sij nuguan' sa' xi'í si nicaj sun Yan'anj. Ni gui'yaj sij sisi ganahuin daran' ni ngüi a'nan' daran' rian xi'í.

³⁶ Ni ngaa guini'i Jesús sisi ga'na' nico ni ngüi rian sij, ni nahuin 'i ruhua sij ni'yaj sij ni sí'. Daj si daj rún' huin xachij nitaj tsínj dugumi xuj, ni hué daj huin ni sij. Ni guiran' ni sij sayun. Ni nun xugüi ruhua ni sij si gui'yaj ni sij. ³⁷ Ngaa ni gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:

—Xanga' ni daj rún' huin strigo ganaco ngaa guisíj hora ga'nin' ni sij, da'nga' daj huin ni sij. Ni hua nico sun rian né'. Sanj doj huin ni tsínj a'nin' strigo daj. ³⁸ Ngaa ni gachinj jni'yaj ni é re' rian Yan'anj sisi ga'nij Yan'anj tsínj gan'anj gui'yaj sun ga'nin' strigo daj. Daj si daj rún' huin tsínj do'oj huin Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

10

Elección de los doce apóstoles

¹ Ngaa n̄i gaquínj Jesús ga'na' ni xuhuij ni tsínj nico' sij. N̄i ga'ui' sij sun rian ni sí' sisi guinicaj ni sí' sun rian ni nane xi'i. Hué dan n̄i ga'ue gahuin nucuj ni sí' guiri ni sí' nane xi'i chruhua niman ni ngüi. N̄i ga'ue guiyaj ni sí' sisi ganahuin ni ngüi a'nan' daran' rian xi'i.

² N̄i hué nan huin ni si-xugüi ni xuhuij ni tsínj apóstol gune' Jesús huin ni tsínj nata' rian ni ngüi xi'í sí'. N̄i 'ngo tsínj daj huin Simón. N̄i hué daj gu'naj sij Pedro nej. N̄i Andrés huin jnánj sij. N̄i ango sij huin Jacobo da'níj Zebedeo. N̄i jnánj Jacobo huin Juan. ³ N̄i ango sij huin Felipe nga Bartolomé nej, Tomás nej, Mateo tsínj ga'nej san'anj güenda gobierno nej, Jacobo da'níj Alfeo nej, Tadeo nej, ⁴ Simón nej, gu'naj sí' cananita nej, nga Judas Iscariote huin sí' tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun.

Misión de los doce

⁵ Ngaa n̄i ga'níj Jesús xuhuij tsínj daj gan'anj ni sí'. N̄i gataj sij gunun ni sí':

—S̄i gan'anj ni é re' ni xánj ni tsínj 'na' anéj chrej mánj. N̄i s̄i gatuj ni é re' xánj ni tsínj samaritano mánj. ⁶ San̄i gan'anj sa' ni é re' rian man ni tsínj israelita. Daj si daj rún' huin xachij gan'ya huin ni sij aj. ⁷ Gan'anj ni é re', n̄i nata' ni é re' rian ni ngüi. N̄i gataj ni é re': “Ruhua guisij güi guinicaj sun Yan'anj rian xungüi.” Daj gataj á re' rian ni sij. ⁸ Ganahuin ni ngüi a'nan', guiyaj ni é re'. N̄i ganahuin sa' ni ngüi ran' xi'i lepra, guiyaj ni é re' nej. N̄i gana'nij ni níman, guiyaj ni é re' aj. N̄i guiri ni é re' nane xi'i niman

ni ngüi aj. Ni daj rún' gui'yaj Yan'anj sinduj rian ni é re', ni da'nga' daj gui'yaj ni é re' nga ni ngüi.

⁹ 'Si nicaj ni é re' oro nga plata nej, cobre nej, gan'anj ni é re' mánj. ¹⁰ Ni ngaa huaj ni é re' chrej, ni si guinicaj ni é re' nnánj huaj á re' mánj. Maan si guinicaj ni é re' urin atsij gan'anj ni é re'. Ni si guinicaj ni é re' canj nga corínj gan'anj ni é re' mánj. Daj si hua si chrej ni tsínj 'yaj sun sisi xa ni sij aj. ¹¹ Ni ngaa huaj guisij ni é re' 'ngo xuman' asi 'ngo rancho, ni nāno' ni é re' ducua' 'ngo tsínj sa' gūna ni é re'. Ni hué yu'uj da gūna ni é re' da guisij gūi gan'anj ni é re' ango yu'uj aj. ¹² Ni ngaa huaj gatu ni é re' chruhua hue' daj, ni ga'mi a ni é re' nuguan' sa' rian ni ngüi man chruhua hue' daj gataj á re' sisi din'inj guiman ni sij. ¹³ Ni sisi ni ngüi sa' huin ni ngüi nne chruhua hue' daj, ngaa ni gahuin din'inj ruhua ni sij daj rún' gataj ni é re' gunun ni sij. Sani sisi sé ni ngüi sa' huin ni sij, ngaa ni si gahuin din'inj ruhua ni sij mánj. Maan si ga'nin' ruhua ni é re' nga si-nuguan' ni é re' aj. ¹⁴ Ni sisi hua 'ngo tsínj na'uej ruhua nahuin ra'a ni é re', asi na'uej ruhua sij gunun sij si-nuguan' ni é re', ngaa ni naganan' ni é re' yo'ój chru dacój ni é re' ngaa gahui ni é re' chruhua hue' daj, asi xuman' daj. Da'nga' daj xacaj ni sij cuenta sisi da'ui ni sij gaquin' xi'i si nun gunun ni sij si-nuguan' Yan'anj. ¹⁵ Xanga' atā gunun ni é re' sisi gūi ganahuij xungüi, ni huaj gahuin castigo ni tsínj daj si gahuin castigo ni tsínj xi'i guimán asij ná xuman' Sodoma nga xuman' Gomorra.

Persecuciones venideras

16 'Nī'yaj ni é re'. Rún' huin xachij huin ni é re' a'nī gān'anj ni é re' dani ni xucu huee. Daj rún' hua yoō xucuáj, nī da'nga' daj gā yoō ni é re'. Sanī daj rún' 'yaj sa' xu'man, nī da'nga' daj guī'yaj sa' ni é re'. 17 Nī gā cuidado ni é re' nga si guī'yaj ni tsínj nga ni é re'. Daj si naga'ui' ni sij rian ni tsínj nicaj sun ni é re'. Nī dūguayun ni sij chruhua nuhui ni é re' nej. 18 Nī gān'anj ni é re' da' rian ni gobernado nga ni rey guī'yaj ni sij xi'tj aj. Ngaa nī gāhuin ni é re' ni tsínj nata' xi'tj rian ni sij nga ni ngüi 'na' anéj chrej aj. 19 Nī ngaa naga'ui' ni sij ni é re' rian ni tsínj nicaj sun, nī si gāhuin ruhua ni é re' nga si gā'mi ni é re' sisi daj gataj ni é re' gunun ni sij mánj. Daj si ngaa ruhua guisij hora gā'mi ni é re', nī Espíritu Santo huin si rīqui nuguan' gā'mi ni é re' gunun ni tsínj da aj. 20 Daj si sé man'an ni é re' huin si gā'mi mánj. Sanī Espíritu Santo guī'yaj da gā'mi ni é re' aj.

21 'Nī naga'ui' 'ngo tsínj daj jnánj sij rian ni tsínj nicaj sun sisi gāhui' sí'. Nī da'nga' daj guī'yaj angó sij nga da'níj sij nej aj. Nī nanicaj angó ni tsínj daj gataj ruhua sij guini'i sij chrej sij nga nni sij. Nī gāhui' ni sí', guī'yaj ni sij nej. 22 Nī si gāhuin xan' ruhua ni ngüi guini'i ni sij ni é re' xi'í si nico' ni é re' man'ānj mánj. Sanī ni ngüi gā nīca ruhua da gānahuij ni sayun daj, nī hué ni sij gānacaj Yan'anj anj. 23 Nī sisi guī'yaj quij ni tsínj man' ngo xuman' nga ni é re', ngaa nī gunánj ni é re' angó xuman' gān'anj án re' aj. Xānga' yya atā gunun ni é re' sisi nun guisij gache nīn' ni é re' ni xuman' rian man' ni ngüi

israelita da ga'nāj huīnj da'nīj ni ngüi aj.

²⁴ 'Sé si huin rian 'ngo tsínj 'na' gahuin chrún daj nga tsínj digyán rian sij. Nī sé si huin achij 'ngo tsínj 'yaj sun daj nga si-xuru'ue sij. ²⁵ Hua nian si guiran' tsínj 'na' gahuin chrún daj rún' ran' tsínj digyán rian sij. Nī hua nian si guiran' tsínj 'yaj sun daj rún' ran' si-xuru'ue sij. Nī sisi dugu'naj ni sij sichre Beelzebú man'ānj, nī da'nga' daj gataj ni sij gunun ni tsínj 'yaj sun riānj nej. Daj si daj rún' huin tsínj ducua, nī da'nga' daj huīnj. Nī daj rún' huin ni tsínj nne nuguan'an nga tsínj ducua, nī hué daj huin ni tsínj 'yaj sun riānj anj.

A quién se debe temer

²⁶ 'Hué dan nī sī guxu'ui' a ni é re' rian ni sij mánj. Daj si sī ga'ue gari huī ni ngüi 'ngo nuguan' mánj. Sanī hua 'ngo güi nī naxira' daran' nuguan' arīj huī ni ngüi. ²⁷ Ngaa nī nuguan' nan atā gunun a ni é re' rian hua ránj, nī nata' á re' rian ni ngüi ne' chrej xe' gunun ni sij. Nī ni nuguan' a'mi huīj gunun a ni é re' nī ga'mi nucuaaj á re' ne' chrej xe' chruhua ducua á re' gunun ni ngüi.

²⁸ 'Nī sī guxu'ui' a ni é re' rian ni tsínj ga'ue dagahui' nnee cúj ni ngüi mánj. Daj ni na'ue dagahui' ni sij niman ni ngüi. Sanī guxu'ui' a ni é re' rian Yan'anj. Daj si ga'ue guī'yaj Yan'anj sisi ga'ni'ya niganj niman ni ngüi nga nnee cúj ni sij rian yan'an.

²⁹ 'Nī xanga' nij du'ue hujj xataj le 'ngo moneda san'anj. Sanī sisi sī riqui chrej ni é re' nne xata' permiso, nī sī guinij 'ngo xuj daj rian yo'ój mánj.

³⁰ Nĭ hua naya Yan'anj da' go'ngo hué chra á re' aj. ³¹ Xi'í daj nĭ sĭ guxu'ui' ni é re' mánj. Daj si huaj ga ní'yanj án re' si ní'yanj ni xataj ga aj.

³² 'Hué dan nĭ daran' ni ngüi nata' sisi nico' ni sij yünj rian ni ngüi hué daj ga'mi sa'āj xi'í ni sij rian chrē nne xata'. ³³ Sanĭ daran' ni ngüi na'uej ruhua nata' rian ni ngüi sisi nico' ni sij yünj, nĭ sĭ ga'mi sa'āj rian xi'í ni sij rian chrē nne xata'.

Jesús, causa de división

³⁴ 'Sĭ gani ruhua á re' sisi ga'nāj chruhua xungüi nan sisi gahuin din'inj ruhua ni ngüi. Sé daj huin mánj. Sé si ga'nāj sisi gahuin din'inj ruhua ni sij mánj. Sanĭ gūnun' ni sij, 'yaj si ga'nāj. ³⁵ Daj si ga'nāj sisi gūnun' 'ngo tsínj daj nga chrej sij. Nĭ gūnun' 'ngo yun'unj xana nga nni unj. Ni gūnun' 'ngo yun'unj xana daj nga nichej unj. ³⁶ Nĭ ni ngüi man ducúa 'ngo tsínj daj, nĭ gūnun' ni sij nga sí'. ³⁷ Sisi 'ĭ ruhua 'ngo tsínj daj ni'yaj sij chrej sij nga nni sij daj nga si 'ĭ ruhua sij ni'yaj sij man'ānj, nĭ nun sĭj sij si guñicaj dugüi' sij nga man'ānj. Nĭ sisi hua 'ngo tsínj 'ĭ ruhua ni'ya da'nĭ sno'o sij nga da'nĭ xana sij daj nga si 'ĭ ruhua sij ni'yaj sij man'ānj, nĭ nun sĭj sij si guñicaj dugüi' sij ngāj. ³⁸ Nĭ un tsínj na'uej ruhua guĭran' sayun xi'í si nico' sij man'ānj, nĭ nun sĭj sij guñicaj dugüi' sij ngāj. ³⁹ Nĭ un tsínj huin ruhua naĉaj man'an, nĭ ga ni'ya sij. Sanĭ un tsínj ga'uej ruhua gahui' xi'ĭj, nĭ ga nĭ'na' nĭganj sij aj.

Recompensas

40 'Ni sisi ganahuin ra'a ni ngüi ni é re', ni da'nga' daj ganahuin ra'a ni sij man'anj. Ni tsínj ganahuin ra'a man'anj, ni ganahuin ra'a sij tsínj ga'níj ga'nāj nej. 41 Ni ngüi ganahuin ra'a 'ngo tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj xi'í si 'na' sí' rian Yan'anj, ni uyan ganahuin ra'a ni sij nga tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj daj ngaa naru'ue Yan'anj rian ni ngüi. Ni ni ngüi ganahuin ra'a 'ngo tsínj sa' xi'í si sa' sí', ni uyan ganahuin ra'a ni sij nga tsínj sa' daj ngaa naru'ue Yan'anj rian ni ngüi aj. 42 Ni daj hua tsínj ga'ui' 'ngo tasa nnee nuhuij go'o 'ngo tsínj hua lij xi'í si nico' sij man'anj, ni xanga' atā gunun a ni é re' sisi gui'yaj sa' Yan'anj nga sij. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

11

Los mensajeros de Juan el Bautista

1 Ni ngaa guisj ganahuij si digyán Jesús rian ni tsínj nico' sij, ni gahui sij yu'uj daj gan'anj digyán sij nuguan' sa' rian ni ngüi man ni xánj ni sij.

2 Ni nun Juan ducuaga'. Ni ngaa gunun sij si gui'yaj Jesús, ni ga'níj sij huij tsínj nico' sij gan'anj nachin' snan'anj Jesús. 3 Ni gataj nungüej sij:

—Hué re' huin tsínj ga'na' nacaj ni ngüi ní'. Así gana'uij únj si ga'na' ango tsínj ní'. —Daj gataj nungüej tsínj daj gunun Jesús, gui'yaj Juan.

4 Ngaa ni gataj Jesús:

—Güij nungüej é re'. Ni nata' nungüej é re' gunun Juan si gunun nungüej é re' nga si guini'i nungüej é re' nej. 5 Daj si xiguin ni'yaj ni tsínj duri. Ni chéj ni tsínj yacuan. Ni nahuin sa' ni

ngüi a'nan' xi'i nnij nej. Ni naxi'níj chraquij ni tsínj so'o nej. Ni ganá'nij ni níman gahui' nej. Ni unun ni ngüi yaco ran' nuguan' sa'. ⁶ Ni gahui sa' 'ngo tsínj nitaj si nánicaj ruhua ni'yaj sij xi'tj. —Daj gataj Jesús gunun nungüej tsínj daj.

⁷ Ni ngaa huaj nan' nungüej sij rian Juan, ngaa ni gaxi'i Jesús ga'mi sa' sí' rian ni ngüi xi'í Juan. Ni gataj sij:

—Ni ngaa gan'anj ni é re' gunun ni é re' si-nuguan' Juan quij qui'yanj naco, ni daj hua sij guini'i a ni é re', ruhua á re' únj. Daj rún' 'yaj ria ngaa xinunj 'yaj nane, ni da'nga' daj 'yaj sij, ruhua á re' ní'. ⁸ Ni sisi sé daj 'yaj sí', ni un sin huin ni gan'anj ni'yaj ni é re' rian huaj sij únj. Gan'anj ni'yaj ni é re' 'ngo tsínj nun atsij niá' ní'. Sanj sé daj huin sij mánj. Ni ni'i ni é re' sisi ni tsínj nun atsij niá', ni nne ni sí' ducuá rey. ⁹ Ni un sin huin ni gan'anj ni'yaj á re' rian nne sij únj. Asj 'ngo tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj ní'. Xanga' yya ni hué daj huin sij aj. Ni hua achij Juan daj nga daran' ango ni tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj anj.

¹⁰ 'Ni asij ná ni garun sa' 'ngo tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj xi'í Juan. Ni gataj Yan'anj: A'nī 'ngo tsínj guinicaj nuguan' guchi' sij. Ni tsínj daj guitaj dian sini rián re' gan'anj sij aj. Ni gui'yaj xugüi sij si-chréj re'. Daj gataj Yan'anj garun Isaías asij ná.

¹¹ 'Ni xanga' atā gunun a ni é re' sisi scanij ni tsínj ga'nga, gui'yaj ni yun'unj xana, ni nitaj si rugüi' 'ngo tsínj huin achij daj rún' huin achij man'an Juan tsínj duguata' nnee. Sanj tsínj hua

lij n̄in' huin achij sij rian nicaj sun Yan'anj daj nḡa man'an Juan gaj. ¹² N̄i asij nḡaa ga'na' Juan tsínj duguata' nnee, n̄i 'na' gahuin achij rian nicaj sun Yan'anj. N̄i hué daj hua da güi acuan'. N̄i ni tsínj hua sa' niman, n̄i huin ruhua ni sij sisi ḡahuin achij Yan'anj niman ni sij aj. ¹³ Daj si daran' ni tsínj nata' si-nuguan' Yan'anj rian ni nḡüi asij ná da man'an Juan, n̄i ga'mi ni sij xi'í güi guinicaj Yan'anj sun. N̄i da'nga' daj a'mi si-ley Yan'anj nej. ¹⁴ N̄i sisi huin ruhua á re' guxuman ruhua á re' nḡa nuguan' nan, n̄i Juan huin Elías tsínj ga'na' daj rún' garun ni sij asij ná. ¹⁵ N̄i tsínj nun chraquij, n̄i gunun sij nuguan' nan anj.

¹⁶ 'N̄i daj un sin huin guj'yā guiri' digyānj rian án re' daj hua ni nḡüi mán acuan' nan únj. Daj rún' 'yaj ni tsin' gan'anj ḡane rian yu'ue nḡaa ducuj, n̄i agua ni dugüi', n̄i hué daj huin ni sij. ¹⁷ N̄i ataj anin'inj: "Ga'yanj únj riā rian án re' saj. Sanj nun guiran'anj án re' mánj. Garaj ni únj chra' stanga saj, n̄i nun ḡaco a ni é re' mánj." Hué daj ataj ni tsin' rian ni dugüi' ni tsin' anj. ¹⁸ Daj si ga'na' Juan, n̄i nun xa sij chrachrúnj, n̄i nun go'o sij nnee vino mánj. Sanj ataj ni nḡüi sisi nun nane xi'i niman sij aj. ¹⁹ Asij n̄i ga'na' da'nij ni nḡüi huin man'ānj. N̄i xāj, n̄i go'ōj aj. N̄i ataj ni nḡüi sisi huinj 'ngo tsínj xa n̄asa' go'o n̄asa'. N̄i huinj 'ngo tsínj nicaj dugüi' nḡa ni nḡüi 'yaj gaquin' nḡa ni tsínj a'nej san'anj, ataj ni sij xi'ij aj. N̄i sisi x̄acaj ni nḡüi cuenta daj 'yaj n̄ungüej únj Juan, n̄i ḡahuin yya ruhua ni sij sisi chr̄un n̄ungüej únj.

Ayes sobre las ciudades impenitentes

²⁰ Ngaa n̄i gax̄i'í Jesús nata' sij xi'í si-gaquin' ni tsínj m̄an ni xuman' daj rian gui'yaj sij nico si s̄a' nḡa si-fuerza sij. N̄i hué daj ga'mi sij xi'í si nun nanicaj ruhua ni sí' xi'í si-gaquin' ni sí'.

²¹ N̄i gataj Jesús:

—Niqui n̄in' ruhua niman án re' huin ín re' ni tsínj m̄an xuman' Corazín nḡa xuman' Betsaida. N̄i nun gui'yā si s̄a' 'na' rian Yan'anj nḡa si-fuerzāj xuman' Tiro nḡa xuman' Sidón rún' gui'yā si s̄a' xuman' Corazín nḡa xuman' Betsaida. San̄i sisi hué daj gui'yā, n̄i hua ganani ruhua ni tsínj m̄an Tiro nḡa Sidón xi'í si-gaquin' ni sij asij ná. N̄i hua gunun ni sij atsij dachrinj digyán ni sij sisi hua yya nanicaj ruhua ni sij xi'í si-gaquin' ni sij. N̄i hua gara ni sij yaj chra ni sij aj. ²² San̄i atā gunun ún re' sisi ngaa guisij nagui'yaj Yan'anj nḡa si-gaquin' ni ngüi, n̄i guiran' nico ni tsínj m̄an xuman' Corazín nḡa xuman' Betsaida castigo daj nḡa si guiran' ni tsínj m̄an xuman' Tiro nḡa xuman' Sidón.

²³ 'N̄i atā gunun ún re' huin ín re' ni tsínj m̄an xuman' Capernaum sisi nne n̄in' ruhua á re'. Xi'í daj ani ruhua á re' sisi hua 'ueé n̄in' ruhua xánj án re' rún' hua xata' hua xánj án re', ruhua á re'. San̄i gan'anj án re' da' daqui n̄in' ruhua rian hua rumi', gui'yaj Yan'anj. Daj si sisi nun gui'yā si s̄a' 'na' rian Yan'anj nḡa si-fuerzāj xuman' Sodoma daj rún' gui'yā xánj án re', ngaa n̄i ga gue ngaj xuman' daj aj. ²⁴ San̄i atā gunun ún re' sisi güi ga'na' nagui'yaj yya Yan'anj nḡa si-gaquin' ni ngüi, n̄i guiran' ni é re' doj castigo rian si guiran' ni tsínj m̄an xuman' Sodoma. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi.

Venid a mí y descansad

²⁵ Nì ngaa daj, nì gataj Jesús gunun Yan'anj:

—A'mi sa'āj rián re' huín re' chrē nne xata'. Nì nicáj re' sun xata' ngā rian yo'ój nej aj. Nì a'mi sa'āj rián re'. Daj si digyán re' nuguan' sa' nan rian ni tsínj nun huin achij. Nì garij huì re' nuguan' nan rian ni tsínj ni'i nico ngā ni tsínj chrūn sa' ni nuguan' nej. ²⁶ Daj si hué daj garan' ruhuá re' si gui'yáj re' huín re' chrē aj. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.

²⁷ Ngaa nì gataj Jesús gunun ni ngüi:

—Nariqui chrē daran' ni rasun riānj anj. Nì a 'ngo ni ngüi nun ni'i daj hua da'núj Yan'anj mánj. Sanì urin chrē ni'i man'ānj. Nì a 'ngo ni ngüi nun ni'i daj hua man'an chrē nej mánj. Sanì urīnj ni'i chrē si huēj huin da'núj Yan'anj anj. Nì un ngüi garan' ruhuāj digyānj, nì ga'ue digyānj daj hua chrē rian nej.

²⁸ 'Ngaa nì gahua' daran' ni é re' ninaj ata ni rasun ya'ì riānj. Nì gui'yā sisi naran ruhua ni é re' aj. ²⁹ Nì guinico' ni é re' man'ānj anj. Nì gahuin chrūn ni é re' ngā nuguan' digyānj rian ni é re' aj. Daj si rún' hua 'ngo xucu hua nì, nì da'nga' daj huāj aj. Nì nitaj si yan'anj ruhuāj mánj. Ngaa nì ga'ue nari' ni é re' rian naran ruhua ni é re' nej aj. ³⁰ Daj si sé si 'ì sisi guinico' ni é re' man'ānj nej mánj. Nì sé si 'ì sisi gache ni é re' si-chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi.

12

Los discípulos recogen espigas en el día de reposo

¹ Nĭ ngaa daj nĭ huaj Jesús dani rian gunun ni sij strigo 'ngō güi naránj ruhua ni sij. Nĭ gachin xi'nā riqui ni tsínj nico' sij. Ngaa nĭ gaxi'i ni sij rocoj ni sij ca strigo. Nĭ xa ni sij. ² Sanĭ ngaa guini'i ni tsínj fariseo, nĭ gataj ni sij gunun Jesús:

—Nĭ'yaj re' si 'yaj ni tsínj nicó' re' aj. Daj si na'uej si-ley Yan'anj sisi da'nga' daj gui'yaj ni sij güi naránj ruhua né' mánj. —Daj gataj ni tsínj fariseo gunun Jesús.

³ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Hua gaya ni é re' si gui'yaj xí' David ní'. Daj si 'ngō güi gachin xi'nā riqui ni dugüi' sij. ⁴ Nĭ gatúj sij chruhua ducúa Yan'anj. Nĭ xa sij si-chrachrunj Yan'anj. Nĭ na'uej si-ley Yan'anj sisi xa ni dugüi' sij chrachrúnj daj. Sanĭ urin ni chrej xa chrachrúnj da aj.

⁵ 'Nĭ nun gaya ni é re' si-ley Moisés nej mí'. Daj si 'yaj sun ni chrej chruhua si-nuhui Yan'anj güi naránj ró' aj. Sanĭ nitaj gaquin' da'ui ni sij nej mánj. ⁶ Nĭ atā gunun ni é re' sisi nan niquin' 'ngō tsínj huin achij daj ngā nuhui da aj. ⁷ Nĭ gataj si-nuguan' Yan'anj: “Huin ruhuāj sisi gahuin 'i ruhua ni é re' nĭ'yaj ni é re' ni ngüi. Nĭ nitaj si huin ruhuāj sisi dagahui' ni é re' xucu riánj mánj.” Daj gataj si-nuguan' Yan'anj. Nĭ sisi unun ni é re' un sin huin ruhuaj nuguan' nan gata, nĭ si guta' chre ni é re' gaquin' ni ngüi nun gui'yaj gaquin' mánj. ⁸ Daj si nicaj sünj rian ni güi naránj ró' huinj da'nĭj ni ngüi. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.

El hombre de la mano seca

⁹ Ngaa n̄i gahui Jesús yu'uj daj. N̄i gatúj sij chruhua si-nuhui ni sí'. ¹⁰ N̄i nne 'ngo tsínj hua n̄aco ra'a daj. Ngaa n̄i nachínj snan'anj ni tsínj fariseo Jesús. N̄i gataj ni sij:

—A'uej si-lej Yan'anj sisi ganahuin 'ngo tsínj a'nan', guí'yaj né' güi naránj ruhua né' ní'. —Daj gataj ni sij xi'í si huin ruhua ni sij ga'mi gaquin' ni sij xi'í Jesús. ¹¹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Sisi guñij 'ngo dan ni é re' xachij chruhua yu'uj güi naránj ruhua ni ngüi, n̄i s̄i gan'anj guñi ni é re' xuj chruhua yu'uj da mí'. ¹² N̄i n̄in' ruhua ní'yanj 'ngo tsínj daj si ní'yanj 'ngo xachij da aj. Hué dan n̄i sa' huin sisi guí'yaj sa' né' güi naránj ruhua ni ngüi. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

¹³ Ngaa n̄i gataj sij gunun tsínj a'nan' ra'a daj:

—Ducua re' ra'á re' aj. —Daj gataj Jesús.

N̄i hué daj guí'yaj sí', n̄i ganahuin ra'a sí' daj rún' hua anéj ra'a sí'. ¹⁴ San̄i gahui ni tsínj fariseo. N̄i daga'mi dugüi' ni sij daj ga'ue dagahui' ni sij Jesús.

El siervo escogido

¹⁵ San̄i ni'i Jesús si ani ruhua ni tsínj daj. Ngaa n̄i gahui sij. N̄i gan'anj sij yu'uj daj. N̄i nico' nico ni ngüi gan'anj ni sij. N̄i ganahuin daran' ni ngüi a'nan', guí'yaj Jesús. ¹⁶ N̄i ga'nin' sij sun sisi s̄i nuna ni sij un tsínj huin sij rian ni ngüi mánj.

¹⁷ N̄i hué daj gahuin sisi gahuin yya daj rún' garun Isaías asij ná xi'í Yan'anj. N̄i gataj sí':

¹⁸ Nan nne tsínj unánj guitsi riánj anj.

N̄i hua ganacui man'ānj sij nej.

N̄i huin sij tsínj 'i ruhuāj.

N̄i huin niā' ruhuāj nga sij nej.

Ni ga'uij Espiritu Santo ga'na' niman sij nej.
 Ni nata' sij rian ni ngüi 'na' anéj chrej sisi 'ueé
 nagui'yaj yyāj nga xi'í si-gaquin' ni sí'.

19 Ni si gunun' sij nga ni ngüi mánj.

Ni si gaguáj sij mánj.

Ni si gunun ni ngüi si ga'mi nucua'j sij chruhua
 chrej mánj.

20 Ni si gaquin' sij yoo guyu huin ni tsínj guere'
 ruhua, gui'yaj ni sayun ran' ni sij.

Ni si duna'aj sij chra candil na'ue ganun sa'
 yan'an huin ni tsínj na'ue xacaj sa' si-chrej
 Yan'anj.

Hué dan ni gui'yaj gana nuguan' xanga' ga'mi
 tsínj 'yaj sun riānj ngaa nagui'yaj yya sij
 si-gaquin' ni ngüi.

21 Ni hué daj gui'yaj sij da gana'uij daran' ni ngüi
 'na' anéj chrej si gui'yaj sa' sij nga si-xugüi
 sij.

Daj gataj Yan'anj rian Isaías asij hua ná.

La blasfemia contra el Espíritu Santo

22 Ngaa ni nicaj ni sij 'ngo tsínj duri na'ue ga'mi
 ga'na' ni sij rian Jesús. Ni nun nané xi'i niman
 tsínj daj. Ni ganahuin sij, gui'yaj Jesús. Ngaa ni
 ga'ue ga'mi sij. Ni naxigujin rian sij nej. 23 Ni
 gahuin yan'anj ruhua daran' ni ngüi. Ni nachínj
 snan'anj ni sij ni man'an ni dugüi' ni sij. Ni gataj
 ni sij:

—Hué sij huin da'nij tsínj gu'naj David, ruhua
 á re' ní'. —Daj gataj ni sij xi'í Jesús.

24 Sanj ngaa gunun ni tsínj fariseo si gataj ni
 ngüi, ni gataj ni sij:

—Xi'í si-fuerza man'an sichre Beelzebú, *n̄i* gahuin nucuj Jesús ri sij ni nan̄e *x̄i'*i niman ni ngüi aj. —Daj gataj ni sij xi'í Jesús.

²⁵ *N̄i* ni'i Jesús si ani ruhua ni tsínj fariseo daj. Ngaa *n̄i* gataj sij:

—Sis̄i unun' ni dugüi' 'ngo ducuasun, *n̄i* guere' xuman' daj gūi'yaj ni man'an sij mán sij. *N̄i* sis̄i unun' ni dugüi' ni tsínj man' 'ngo xuman', ngaa *n̄i* guere' xánj ni sij, gūi'yaj sij. *N̄i* hué daj gahuin ngaa unun' 'ngo tsínj daj nḡa ni dugüi' sij mán ducua' sij. ²⁶ *N̄i* hué daj huin sis̄i gūiri sichre Satanás man'an sichre Satanás niman ni ngüi, *n̄i* huin ruhuj gata sis̄i hué gūe Satanás unun' nḡa Satanás. *N̄i* s̄i ga'ue gunucuj rian nicaj sun sichre da mánj. ²⁷ *N̄i* sis̄i r̄ij sichre niman ni ngüi nḡa si-fuerza Beelzebú, ngaa *n̄i* un' tsínj riqui sis̄i gūiri ni tsínj nico' ni é re' sichre niman ni ngüi, ruhua á re' únj. Hué dan *n̄i* digyán ni sí' sis̄i nitaj si hua *n̄i*ca ruhua ni é re' mánj. ²⁸ San̄i sis̄i hua yya r̄ij sichre niman ni ngüi, 'yaj Espíritu Santo, ngaa *n̄i* huin ruhuj gata sis̄i ga'na' gūisij si gūinicaj sun Yan'anj scanij ni é re' aj.

²⁹ 'S̄i ga'ue gatu 'ngo tsínj t̄u chruhua ducua' 'ngo tsínj nucuj, gūi'yaj t̄u sij si'yaj sí' mánj. San̄i hua sini numi tsínj daj tsínj si'yaj, ngaa *n̄i* ga'ue gūi'yaj t̄u sij si'yaj sí'.

³⁰ 'Ni tsínj nitaj si nicaj dugüi' nḡaj, *n̄i* unun' ni sij nḡaj. Ni tsínj nitaj si naran' strigo nḡaj, *n̄i* re'ej ni sij strigo. *N̄i* 'yaj ni sij sis̄i na'ue gūinico' ni ngüi man'ánj. ³¹ Hué dan *n̄i* at̄a gunun ni é re' sis̄i ga'ue gūinicaj Yan'anj niman nico xi'í daran' gaquin' 'yaj ni ngüi nḡa daran' nuguan' quij a'mi ni sij. San̄i daran' ni ngüi a'mi quij xi'í Espíritu

Santo, n̄i s̄i ga'ue gūnicaj Yan'an̄j niman nico xi'í ni sij mánj. ³² Ga'ue gūnicaj Yan'an̄j 'ngo niman nico xi'í ni ngǖi a'mi quij rian da'n̄j ni ngǖi huin man'an̄j. San̄i s̄i ga'ue gūnicaj Yan'an̄j 'ngo niman nico xi'í ni ngǖi a'mi quij xi'í Espiritu Santo mánj. N̄i xungǖi nan nga xungǖi ga'na', n̄i s̄i gūnicaj Yan'an̄j niman nico xi'í ni sij mánj.

³³ 'Sis̄i sa' 'ngo chrun daj, gui'yaj á re', n̄i gayu chruj sa' chraj. San̄i sis̄i xi'í 'ngo chrun daj, gui'yaj á re', n̄i s̄i gayu chruj sa' chraj nej mánj. Daj si ni'i né' sis̄i digyán chruj daj daj hua chrun ayu chruj daj. ³⁴ Da'n̄j xucuáj huin a ni é re'. Daj ga'ue ga'mi ni é re' nuguan' sa' n̄i man'an ni é re' huin quij únj. Daj si du'ua ni ngǖi a'mi nga nuguan' nun chruhua niman ni sij. ³⁵ Nga tsínj sa', n̄i a'mi sij ni nuguan' sa'. Daj si hua sa' niman sij. N̄i tsínj quij hua, n̄i a'mi sij ni nuguan' quij. Daj si quij hua niman sij aj. ³⁶ N̄i atā gunun a ni é re' sis̄i daran' ni é re' naga'ui' cuenta nga daran' ni nuguan' nitaj si ní'yanj rian Yan'an̄j güi n̄agui'yaj yya Yan'an̄j si-gaquin' ni ngǖi. ³⁷ N̄i gataj Yan'an̄j sis̄i sa' ni é re' as̄i da'ui ni é re' gaquin' xi'í ni nuguan' ga'mi ni é re' guimán ni é re' xungǖi nan. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

La generación perversa demanda señal

³⁸ Hué dan n̄i gataj go'ngo ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo gunun Jesús:

—Huin ruhua únj gūini'i únj gui'yáj re' 'ngo si sa' nga si-fuerzá re'. —Daj gataj ni sij.

³⁹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Huin ruhua ni tsínj xi'i gūini'i ni sij sis̄i gui'yā 'ngo si sa' nga si-fuerzāj aj. Daj si duna ni

sij Yan'anj. San̄i s̄i gūi'yā 'ngo si s̄a' nga si-fuerzāj gūini'i ni sij mánj. Urin si guiran' tsínj gu'naj Jonás huin si gūini'i ni sij. N̄i huin sí' 'ngo tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. ⁴⁰ N̄i daj rún' gunun Jonás huā'nij güi huā'nij yan' riqui xucuaaj xxi, n̄i da'nga' daj gūi'nij da'n̄ij ni ngüi huā'nij güi huā'nij yan' riqui yo'ój. ⁴¹ N̄i güi ganahuij xungüi ngaa nāgui'yaj Yan'anj xi'í si-gaquin' ni ngüi, n̄i ganiquin' ni tsínj guimán xuman' Nínive nga ni tsínj man acuan'. N̄i gataj ni tsínj daj sisi da'ui ni tsínj man acuan' gaquin'. Daj si ganani ruhua ni tsínj guimán Nínive daj xi'í si-gaquin' ni sij ngaa gunun ni sij si nata' Jonás si-nuguan' Yan'anj gunun ni sij. N̄i yu'uj nan niquin' 'ngo tsínj huin achij daj nga Jonás. ⁴² N̄i ngaa guisij güi gūi'yaj yya Yan'anj nga ni gaquin', n̄i ganiquin' reina 'na' ne' Sur gataj ún' sisi da'ui ni ngüi man yyaj gaquin'. N̄i gahuin ni sij castigo nej. Daj si ga'na' ún' da' xi'í n̄in' xungüi gunun ún' si-nuguan' tsínj gu'naj Salomón. N̄i chr̄un sí' si-nuguan' Yan'anj anj. San̄i huin achij man'anj daj nga Salomón rian ni é re'.

El espíritu inmundo que vuelve

⁴³ 'N̄i ngaa gahui 'ngo nane xi'i niman 'ngo tsínj daj, n̄i chéj nane xi'i daj 'ngo yu'uj hua naco nano' nane daj n̄i a naran ruhuaj. San̄i nun nari' nane daj rian naran ruhuaj. ⁴⁴ Ngaa n̄i: “Nanicaj ruhua' yūnj ducuāj rian gahuī”, ataj nane daj. N̄i ngaa nanicaj nane daj, n̄i nari' nane 'ngo hue' hua ní'nij. N̄i hua naca' nej. N̄i nāgui'yaj s̄a' nej hue' daj. N̄i da'nga' daj rún' huin hue' daj hué daj huin niman tsínj daj. ⁴⁵ Ngaa n̄i gan'anj nane daj

nano'-ó' ango ichij nane quij hua daj nga man'an nane. Ni daran' ni nane daj ganatu nuguan'an niman tsínj daj ruhua' yún. Ni guiran' sij nico sayun daj nga si guiran' sij asij sini yan. Ni hué daj gahuin nga ni ngüi quij mán yyaj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo.

La madre y los hermanos de Jesús

⁴⁶ Ni ngaa hua gue a'mi Jesús rian ni ngüi, ni niquin' nni sij nga ni jnánj sij ne' chrej xe' hue' daj. Ni gataj ni sij sisi huin ruhua ni sij ga'mi ni sij nga sí'. ⁴⁷ Ni ganata' 'ngo tsínj daj rian Jesús:

—Nní re' nga ni jnánj re' ana'uij niquin' ne' chrej xe' huin ruhua anin' sij ga'mi anin' sij nga re'. —Daj gataj sí' rian Jesús.

⁴⁸ Sanj gataj Jesús gunun tsínj daj.

—Ni un ngüi xana huin nnī rian man'anj, ruhuá re' únj. Ni un tsínj huin jnān rian man'anj, ruhuá re' únj. —Daj gataj Jesús.

⁴⁹ Ngaa ni digyán sij ra'a sij ne' mán ni tsínj nico' sij, ni gataj sij:

—Hué nnī nga ni jnān huin ni tsínj man nan.

⁵⁰ Daj si un tsínj dagahuin si aran' ruhua chrē nne xata', ni hué ni sij huin jnān nga xica'uī nej, nnī nej aj. —Daj gataj Jesús.

13

Parábola del sembrador

¹ Ngaa ni güi daj ni gahui Jesús hue' daj gan'anj gane sij du'ua laguna xachij. ² Ni ganahuin yu' nico ni ngüi rian sij. Ngaa ni gatúj sij chruhua 'ngo riō chéj rian nnee gan'anj gane sij. Ni

niquin' daran' ni ngüi ni'yaj ni sij du'ua laguna daj. ³ Ni nani sij ga'i cuento digyán sij rian ni ngüi. Ni gataj sij:

—Gahui 'ngö tsínj gan'anj dagaman' çan. ⁴ Ni ngaa dagaman' sij, ni guinij doj çan daj chruhua chrej aj. Ni ga'na' gue xataj, ni xa xú' çan daj. ⁵ Ni guinij doj çan rian yo'ój yej rian nitaj nico yo'ój nun. Ni chira' yoç çan daj. Daj si nitaj si hua nico yo'ój rian yej daj. ⁶ Sanj ngaa gahui güi gurununj, ni gaca coj daj, gui'yaj nnán. Daj si nitaj ya'a siu. Ni ganaco rá'yanj coj daj. ⁷ Ni gayu doj çan scanij tanj. Ni gachrij yoç tanj. Hué dan ni ganç coj daj, gui'yaj tanj. ⁸ Ni gayu doj çan ango yo'ój sa'. Ni gayu sa' çan. Ni 'ngö coj gahui 'ngö ciento çan. Ni ango coj gahui hua'nij xia çan. Ni ángo coj gahui çö chi' çan daj.

⁹ 'Sisi nun chraqúj re', ni gunun re' nej aj. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi.

Propósito de las parábolas

¹⁰ Hué dan ni gahuin nichrun' ni tsínj nico' Jesús rian sí'. Ni nachínj snan'anj ni sij sí'. Ni gataj ni sij:

—Ni un sin huin ni naní re' cuento digyán re' rian ni ngüi únj. —Daj gataj ni sij.

¹¹ Ngaa ni gataj Jesús:

—Rian ni é re' riqui Yan'anj sisi guini'i ni é re' daj hua ni nuguan' huí rian nicaj sun Yan'anj. Sanj nun digyán Yan'anj nuguan' daj rian ango ni sij. ¹² Daj si tsínj unun, ni ga'ui' nico Yan'anj rian sí'. Ni guini'i nico sí'. Sanj tsínj nitaj si unun, ni ga'ne Yan'anj doj si unun sí'. ¹³ Xi'í daj ni nanj 'ngö cuento digyánj rian ni ngüi. Ngaa ni

guṇi'yaj ni sij. Sanṇi nun guṇi'i ni sij. Nṇi guṇun ni sij. Sanṇi na'ue xaḇaj ni sij cuenta. ¹⁴ Nṇi hué daj gahuin yya si ga'mi tsínj gu'naj Isaías tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná, 'yaj ni sij. Daj si gataj sí':

Gṇunun chraquij ni é re'.

Sanṇi sṇi gara da'nga' ruhua ni é re' mánj.

Guṇi'yaj ni é re'.

Sanṇi sṇi guini'i ni é re' mánj.

¹⁵ Daj si tsṇi niman ni ngüṇi nan.

Nṇi hua ránj chraquij ni sij.

Nṇi adin rian ni sij nej.

Ngaa nṇi sṇi ga'ue guṇixiguin, guṇi'yaj ni sij mánj.

Nṇi sṇi ga'ue guṇun ni sij nej mánj.

Nṇi sṇi ga'ue gara da'nga' ruhua ni sij mánj.

Nṇi sṇi ga'ue nṇanicaḇ ni sij ga'na' ni sij riánj sisi ganahuin ni sij, guṇi'yā mánj.

Hué daj gataj Yan'anj ga'mi Isaías asij ná.

¹⁶ 'Sanṇi hua xi'í si gaḇhuin nia' ruhua ni é re'.

Daj si ni'i rian ni é re'. Nṇi unun chraquij ni é re'

nej. ¹⁷ Nṇi xaḇga' atā guṇun ni é re' sisi asij ná,

nṇi nṇin' ruhua gahuin ruhua nico ni tsínj ga'mi si-

nuguan' Yan'anj nga nico ni tsínj hua sa' niman

guṇi'i ni sij daj rún' ni'i ni é re'. Sanṇi nun guṇi'i

ni sij mánj. Nṇi gahuin ruhua ni sij guṇun ni sij

si unun ni é re' saj. Sanṇi sṇi gunun ni sij mánj.

Jesús explica la parábola del sembrador

¹⁸ 'Ngaa nṇi guṇun ni é re' un sin huin ruhua

cuento daj gata. ¹⁹ Ngaa na'ue gara da'nga' sa'

ruhua 'ngo tsínj daj gunun sij nuguan' sa' xi'í

si nicaḇ sun Yan'anj, nṇi 'na' sichre. Nṇi ganaxun

sichre nuguan' sa' gunun sij. Nṇi daj rún' huin

can guinij du'ua chrej, ni da'nga' daj huin tsínj daj. ²⁰ Ni daj rún' huin can guinij scanij yo'ój wej, ni hué daj huin tsínj gunun si-nuguan' Yan'anj. Ni 'ngo hora nahuin ra'a sij nuguan' daj. Ni gahuin niá' ruhua sij. ²¹ Sanj 'yaj sij rún' 'yaj 'ngo coj nitaj nico ya'a siu. Ni ngaa ga'na' 'ngo sayun chran' yun'unj ango ni tsínj xi'í si-nuguan' Yan'anj, ngaa ni jna sij si-chrej Yan'anj. ²² Ni can guinij scanij tanj daj, ni da'nga' daj huin ango tsínj unun nuguan' sa'. Sanj huin ruhua sij guiri' sij rasun man ruhua xungüi nan. Ni digya' yun'unj san'anj sij si nahuij ruhua sij gahuin xuru'ue sij. Ni guere' nuguan' sa' man chruhua niman sij. Ni nitaj si 'yaj sa' sij ga' manj. ²³ Ni can guinij rian yo'ój sa', ni da'nga' daj huin ango tsínj unun nuguan' sa'. Ni raj da'nga' ruhua sij nuguan' daj. Ni 'yaj sa' sij. Ni 'yaj 'ngo tsínj daj daj rún' 'yaj 'ngo coj ngaa ayu 'ngo ciento can. Hué daj 'yaj ni tsínj unun sa' si-nuguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Parábola del trigo y la cizaña

²⁴ Hué dan ni nani Jesús ango cuento digyán sij rian ni sí'. Ni gataj sij:

—Rún' huin 'ngo tsínj dagaman' can sa' rian do'ój sij, da'nga' daj huin rian nicaj sun Yan'anj. ²⁵ Sanj ngaa atoj daran' ni sij, ni guisíj 'ngo tsínj unun' nga' tsínj daj dagaman' sí' can xi'í riqui yo'ój daj, ni gan'anj sí'. ²⁶ Ni ngaa gachij strigo, ni gani ca chraj. Ni hué daj gurugüi' ango coj nitaj si hua sa' scanij strigo daj. ²⁷ Hué dan ni gan'anj gataj ni tsínj 'yaj sun rian tsínj do'oj. Ni gataj ni sij: “Señor, sisi hua sa' dagamán' re' rian do'ój

re', n̄i n̄i a 'n̄a' coj x̄i'i nan únj." Daj gataj ni sij.
²⁸ Ngaa n̄i: "Gui'yaj 'ngō tsínj unun' ngāj", ataj tsínj d̄o'oj gunun ni sij. Ngaa n̄i nachínj snan'anj ni tsínj 'yaj sun rian sí': "Ruhúa re' sisi ḡan'anj únj ḡorocoj únj coj x̄i'i daj ní'", ataj ni sí'.²⁹ San̄i gataj tsínj d̄o'oj daj: "S̄i ga'ue ḡorocoj a ni é re' coj x̄i'i daj nun s̄a' nun hué daj ḡorocoj a ni é re' strigo nej.³⁰ San̄i s̄a' huin sisi d̄una acuan' án re' si da ḡachij n̄uguan'anj, ngaa n̄i ḡa'n̄i ni tsínj 'yaj sun ḡan'anj n̄aran' sini ni sij coj x̄i'i daj. Ngaa n̄i n̄um̄i ni sij rumi coj daj ḡa'nij ni sij rian yan'an ḡaca-á'. Asíj n̄i n̄ara s̄a' ni sij strigo chruhua si-gurūj nánj", ataj tsínj d̄o'oj rian ni sij. —Daj gataj Jesús gunun ni ngūi.

Parábola de la semilla de mostaza

³¹ N̄i hué daj ganani Jesús ango cuento rian ni sij. N̄i gataj sij:

—Daj rún' hua c̄an cuej nasa ngaa dagaman' 'ngō tsínj daj rian do'ój sij, n̄i da'nga' daj hua rian nicaj sun Yan'anj xata'.³² N̄i hué c̄an daj huin c̄an le nne nḡa ango ni c̄an. San̄i ngaa ḡachi, n̄i ḡahuin xacanj daj nḡa ango ni coj. N̄i daj rún' huin chrun mán rian yo'ój huin-ín'. N̄i 'n̄a' ni xataj 'yaj xú' si-ḡaca' xú' chr̄a coj daj. —Daj gataj Jesús.

Parábola de la levadura

³³ N̄i hué daj nani Jesús ango cuento. N̄i gataj sij:

—Daj rún' hua levadura, n̄i hué daj hua rian nicaj sun Yan'anj xata'. N̄i jnachej hūi 'ngō yun'unj x̄ana daj levadura scanij hūa'nij riō n̄un chru harina sisi n̄ahuin nico quinj gui'yaj

levadura daj. —Daj gataj Jesús digyán sij daj gaxa'ni si-nuguan' sij chruhua xungüi nan.

El uso que Jesús hace de las parábolas

³⁴ Nì xi'í cuento ga'mi Jesús daran' ni nuguan' nan rian ni ngüi. Nì maan nìnanj cuento nani Jesús rian ni ngüi. ³⁵ Nì hué nāanj ga'mi Jesús sisi gahuin yya daj rún' gataj tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Nì gataj sí':

Nānj cuento rian ni ngüi.

Nì digyānj nuguan' guixij huì Yan'anj asij ngaa gaxi'i xungüi nan.

Daj gataj tsínj daj.

Jesús explica la parábola de la cizaña

³⁶ Ngaa nì gana'níj Jesús nān' ni ngüi. Nì gatúj sij chruhua hue'. Nì gahuin nìchrun' ni tsínj nico' sij. Nì gataj ni sí' rian sij:

—Dìgyán re' rian ni únj xi'í cuento coj xì'i xira' riqui yo'ój daj gunun únj anj. —Daj gataj ni sij.

³⁷ Ngaa nì gataj Jesús:

—Tsínj dagaman' cān sà' daj, nì hué sij huin da'níj ni ngüi huin man'ānj anj. ³⁸ Nì yo'ój daj huin xungüi. Nì cān sà' daj huin ni ngüi gane rian nicaj sun Yan'anj. Nì cān xì'i daj huin ni ngüi nicaj dugüi' ngā sichre. ³⁹ Nì tsínj unun' ngā tsínj do'oj daj hué sij huin sichre dagaman' cān xì'i daj rian yo'ój. Nì daj rún' gui'yaj ni sij ngaa ganaran' ni sij, nì da'nga' daj gahuin ngaa ganahuij xungüi nan. Nì ni tsínj ganaran' daj huin ni ángel. ⁴⁰ Nì daj rún' gahuin ngaa ganaran' ni sij coj xì'i daj ga'níj ni sij rian yan'an gāca-á', nì da'nga' daj gahuin ngaa ganahuij

xungüi. ⁴¹ Huēj huin da'núj ni ngüi aj. Ní ga'nī ni ángel gan'anj naran' daran' ni tsínj digyán nuguan' quij rian ni ngüi nico' man'anj. Ní da'nga' daj gui'yaj ni ángel nga daran' ni tsínj gui'yaj gaquin'. Ní guiri ni ángel daran' ni sij ne' chrej xe' rian nicaj sūnj anj. ⁴² Ngaa ní ga'nij ni ángel ni tsínj xī'i daj rian gurúj yan'an rian gūnun ni sij gāco ni sij aj. Ní dā xaruj yan' ni sij nej. ⁴³ Ngaa ní ni tsínj hua sa', ní guixiguin ni sij daj rún' xiguin güi gane ni sij rian nicaj sun chrej ni sij.

'Hué dan ní sisi nūn chraqúj re', ní gūnun re' nej aj.

El tesoro escondido

⁴⁴ 'Ni daj rún' hua 'ngō rasun sa' nīn' ruhua ngaa garij huī ni ngüi riqui yo'ój daj hua rian nicaj sun Yan'anj anj. Ní ganari' 'ngō tsínj rasun sa' daj. Ní gahuin niā' ruhua sij ganari' sij rasun sa' daj. Ní nanicaj sij garíj huī sij yu'uj daj. Ní gan'anj sij gūdu'uej sij daran' ni rasun man rian sij. Ní guiránj sij yo'ój daj.

La perla de gran precio

⁴⁵ 'Ni daj rún' hua 'ngō tsínj du'uej rasun, ní da'nga' daj hua rian nicaj sun Yan'anj. Daj si nana'ui' tsínj daj 'ngō yej sa' huin perla. ⁴⁶ Ní ngaa nari' sij 'ngō yej perla du'ue nīn' ruhua daj, ngaa ní gan'anj sij gūdu'uej sij daran' ni rasun man rian sij. Ní guiránj sij yej perla daj.

La red

⁴⁷ 'Ni daj rún' hua 'ngō nnánj ga'núj ni sij chruhua nnee ngaa da'a ni sij daran' rian xucuj,

n̄i da'nga' daj hua rian nicaj sun Yan'anj. ⁴⁸ N̄i ngaa gara nnánj daj, n̄i guiri ni sij du'ua nee. N̄i gan'anj gane ni sij, n̄i ganacui ni sij xucuj hua sa'. N̄i gara ni sij chruhua xuguti. N̄i xucuj nitaj si hua sa' guere' ni sij. ⁴⁹ N̄i da'nga' daj gahuin ngaa ganahuij xungüi. Daj si guiri n̄ini ni ángel ni ngüi x̄i'i scanij ni ngüi hua sa'. ⁵⁰ N̄i ga'nij ni ángel ni ngüi x̄i'i daj rian gurúj yan'an rian gunun ni sij gaco ni sij. N̄i da xaruj yan' ni sij. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹ Ngaa n̄i nachínj snan'anj Jesús ni sij. N̄i gataj sij:

—Gunun ni é re' daran' ni nuguan' nan ga'mi ní'. —Gataj Jesús.

Ngaa n̄i gataj ni sij:

—Gunun ni únj, Señor. —Gataj ni sij.

⁵² Ngaa n̄i gataj Jesús:

—N̄i ngaa digui'yun 'ngo tsínj digyán si-ley Yan'anj daj hua rian nicaj sun Yan'anj, n̄i 'yaj sij daj rún' 'yaj 'ngo tsínj ducua. N̄i rian hua nara sa' sij si'yaj sij, n̄i ga'ue guiri sij ni rasun naca, asij ni rasun guimán asij ná. —Daj gataj Jesús.

Jesús en Nazaret

⁵³ N̄i ngaa ganahuij ganani Jesús ni cuento digyán sij rian ni ngüi, ngaa n̄i gahui sij yu'uj daj. ⁵⁴ N̄i nan' sij xánj sij. N̄i digyán sij chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Ngaa n̄i gan'anj ruhua ni tsínj daj. N̄i gataj ni sij:

—N̄i a gahuin chr̄un tsínj daj daran' nuguan' a'mi sij únj. N̄i daj ga'ue gui'yaj sij si sa' 'na' rian Yan'anj únj. ⁵⁵ Sé da'níj tsínj acoj chr̄un huin sij,

n̄i huin du'ua sij daj ní'. N̄i hué nni sij huin María nej aj. N̄i hué ni jnánj sij huin Jacobo nga José nej, Simón nej, Judas nej aj. ⁵⁶ N̄i nne ni xica'uij sij scanij né' aj. N̄i a ga'na' ni nuguan' daj gahuin chr̄un sij, n̄i huin du'ua sij daj nej únj. —Daj gataj ni tsínj daj xi'í Jesús.

⁵⁷ Xi'í daj n̄i gahuin naço ruhua ni sij ni'yaj ni sij sí'. San̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—N̄un yan'anj ni ngüi ni'yaj ni sij 'ngo tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj un yu'uj huaj sí'. San̄i ngaa nasij sí' xánj sí' rian man ni dugüi' sí', n̄i nitaj si a'mi sa' ni dugüi' sí' ni'yaj ni sij sí' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

⁵⁸ N̄i nitaj si gui'yaj Jesús nico si sa' nga si-fuerza sij yu'uj daj. Daj si nun guxuman ruhua ni sij n̄i'yaj ni sij sí'.

14

Muerte de Juan el Bautista

¹ N̄i ngaa daj gunun gobernado gu'naj Herodes xi'í nuguan' ga'mi ni ngüi xi'í Jesús. ² Ngaa n̄i gataj sij gunun ni tsínj 'yaj sun rian sij:

—Hué sij huin Juan tsínj duguata' nnee ganá'nij sij scanij ni níman ganahuin sij Jesús aj. Xi'í daj n̄i nucuj sij 'yaj sij si sa' nga si-fuerza sij, ruhuāj aj.

³ Daj si hua ga'nin' Herodes sun sisi guida'a ni sij man'an Juan gunumi ni sij cadena, n̄i gari ni sij ducuaga' sí'. Da'nga' daj gui'yaj Herodes si hua xacaj sij Herodías huin unj nicā jnánj sij Felipe. ⁴ N̄i hua gataj Juan gunun Herodes sisi si ga'ue xacaj sij xaco' sij gahuin nicā sij mánj.

⁵ Nĭ huin ruhua Herodes dagahui' sij Juan. Sanĭ xu'ui' sij rian ni ngüi aj. Daj si daran' ni ngüi gani ruhua sisi Juan huin 'ngo tsinj a'mi si-nuguan' Yan'anj.

⁶ Sanĭ ngaa gahuin gui'yanj ganasĭj yo' ga'nga Herodes, nĭ gahuin gui'yanj, gui'yaj sij. Nĭ guiran'anj da'nĭ xana Herodías rian daran' ni tsinj man nga Herodes. Nĭ garan' ruhua Herodes ni'yaj sij ún'. ⁷ Nĭ guta' nĭca yya sij rian ún' sisi un rasun garan' ruhua ún' gachinj ún' rian sij, nĭ ga'ui' sij rian ún'. ⁸ Nĭ hua ga'ui' nni ún' 'ngo chrej daj ga'mi ún' rian sij. Ngaa nĭ gataj ún' gunun Herodes:

—Ruhuāj sisi rĭqui rē' 'ngo go'o nun chra Juan tsinj duguata' nnee riānj. —Daj gataj ún' gunun Herodes, gui'yaj nni ún'.

⁹ Ngaa nĭ ducu nani ruhua rey Herodes. Sanĭ rĭan hua guta' nĭca yya sij rian yun'unj xana daj ngaa mán ni tsinj nga sij rian mesa, nĭ ga'nin' sij sun sisi ga'ui' ni sij chra Juan rian ún'. ¹⁰ Nĭ ga'nĭj sij tsinj gan'anj ga'nĭj chra Juan chruhua ducuaga'. ¹¹ Asĭj nĭ nicaj sí' 'ngo go'o nun chra Juan ga'na' sí' ga'ui' sí' rian yun'unj xana da aj. Nĭ naga'ui' ún' ra'a nni ún'.

¹² Ngaa nĭ ga'na' ni tsinj nico' Juan. Nĭ nicaj ni sij níman daj gan'anj gachin' ni sij. Nĭ da' síj daj gan'anj ni sij nata' ni sij rian Jesús.

Alimentación de los cinco mil

¹³ Nĭ ngaa gunun Jesús nuguan' daj, nĭ gatúj sij chruhua 'ngo riō chėj rian nnee. Nĭ gahui sij yu'uj daj gan'anj sij 'ngo yu'uj hua nĭni huin quij qu'i'yanj nāco. Nĭ ngaa gunun ni ngüi si gan'anj

Jesús, n̄i gahui ni sij xánj ni sij. N̄i guinico' ni sij gachéj d̄acoj ni sij. ¹⁴ N̄i ngaa nanij Jesús chruhua riō daj, n̄i guini'i sij mán nico ni ngüi aj. N̄i gahuin 'i ruhua sij ni'yaj sij ni sí'. N̄i ganahuin ni ngüi a'nan', gui'yaj sij. ¹⁵ N̄i ngaa guini, n̄i ga'na' ni tsínj nico' Jesús. N̄i gataj ni sij gunun sí':

—Yu'uj nan hua ní'nij nitaj ni ngüi mán mánj. N̄i guisíj gahuin di'n̄i. Ngaa n̄i ḡana'n̄ij re' ni ngüi ḡan'anj ni sí' ni xuman' daj sisī guiran ni sí' si xa ni sí'. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

¹⁶ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Nitaj xi'í si ḡan'anj ni sij. Ga'ui' ni é re' si xa ni sij nan nánj. —Daj gataj Jesús.

¹⁷ Ngaa n̄i:

—Maan si nicaj únj un'un' chrachrúnj nḡa hujj gūe xucuj. —Daj gataj ni sij.

¹⁸ Ngaa n̄i:

—N̄icaj ni é re' ga'na' ni é re' nan anj. —Gataj Jesús.

¹⁹ Hué dan n̄i ga'nin' Jesús sun sisī ḡan'anj ḡane ni ngüi rian chin'. Ngaa n̄i guida'a sij un'un' chrachrúnj daj nḡa hujj xucuj. N̄i ni'yaj sij xata'. N̄i naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa n̄i gura' da'aj sij ni chrachrúnj ga'ui' sij ra'a ni tsínj nico' sij. N̄i naga'ui' ni sij ra'a ni ngüi daj. ²⁰ N̄i xa daran' ni sij. N̄i gara ran riqui ni sij. Ngaa n̄i ganacaj ni sij si xitin' gunáj nara ni sij chruhua xuhujj xuguti. ²¹ N̄i guisíj 'nḡo si un'un' mí ni tsínj xa daj. N̄i nini huin ni yun'unj x̄ana nḡa ni tsin'.

Jesús anda sobre el mar

22 Hué dan n̄i gui'yaj Jesús sisī gātu ni tsínj nico' sij chruhua riō chéj rian nnee gāchin sini ni sij anéj chrej du'ua laguna xāchij daj. N̄i guna sí'. N̄i gana'n̄íj sí' ni ngüī nan' ni sij xánj sij. 23 N̄i ngaa guis̄j na'n̄íj sí' nan' ni sij, ngaa n̄i gahui urin sí' chrā 'ngō quij. N̄i gan'anj sí' gachínj jni'yaj sí' rian Yan'anj. N̄i ngaa guinī, n̄i nne urin Jesús yu'uj daj.

24 N̄i huaj guis̄j riō daj da dani laguna xāchij. N̄i naxuman nnee, n̄i xitinj riō daj, gui'yaj nnee. Daj si ahui nane. N̄i a'uij rian ni sij. 25 N̄i ngaa ruhua guerenga', n̄i gan'anj Jesús gachéj sij rian nnee huaj sij nari' dugüi' sij ngā ni tsínj daj. 26 N̄i ngaa guini'i ni tsínj nico' sij chéj sij huaj sij rian nnee, n̄i guxu'ui' n̄in' ruhua ni sij. N̄i gataj ni sij:
—Hué 'ngō sta'naj huin. —Daj gataj ni sij guini'i ni sij Jesús.

N̄i gaguáj ni sij si guxu'ui' sij.

27 San̄i hora ga'mi Jesús rian ni sij. N̄i gataj sij:
—Gā nucuj niman ni é re' aj. Yünj huin nánj. S̄i guxu'ui' ni é re' mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

28 Ngaa n̄i gataj Pedro gunun Jesús:

—Señor, sisī hué man'án re' 'na', asíj n̄i ga'nij re' gan'án gāchē rian nnee. Ngaa n̄i guis̄i rian niquín' re'. —Daj gataj Pedro.

29 Ngaa n̄i:

—Gahua' re'. —Gataj Jesús.

Ngaa n̄i gananj Pedro chruhua riō daj. N̄i gachéj sij rian nnee sisī gan'anj sij rian niquin' Jesús. 30 San̄i ngaa guini'i sij sisī ahui n̄in' ruhua nane, n̄i guxu'ui' sij si gan'anj sij. N̄i nanaj huaj

naga' sij chruhua nnee. Ngaa n̄i gaguáj sij. N̄i gataj sij:

—Señor, ñacaj re' man'ānj anj. —Daj gataj Pedro.

³¹ Ngaa n̄i 'ngo hora guida'a Jesús ra'a Pedro. N̄i gataj sij gunun sí':

—Tsínj na'ue guxuman sa' ruhua ni'yaj man'ānj huín re' aj. N̄i un sin huin n̄i gahuin huij nimán re' únj. —Daj gataj Jesús rian sí'.

³² N̄i ngaa gahui nungüej sij chruhua riḡ, n̄i ganiquín' nane. ³³ Ngaa n̄i ga'na' ni tsínj man chruhua riḡ daj. N̄i ganiquín' ráj dacoj ni sij rian Jesús. N̄i gataj ni sij:

—Xanga' n̄i hué re' huin da'n̄ij Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij rian Jesús.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

³⁴ N̄i ngaa guis̄ij ni sij anéj du'ua laguna xachij daj, n̄i guxuman ni sij 'ngo yu'uj gu'naj Genesaret. ³⁵ N̄i ngaa ganani'i ni tsínj man yu'uj daj Jesús, n̄i ga'n̄ij ni sij nuguan' ganicaj 'ngo gue yu'uj daj. Hué dan n̄i nicaj ni sij daran' ni ngüi a'nan' ga'na' ni sij rian Jesús. ³⁶ N̄i gachínj jni'yaj ni sij sisi ga'uej sí', n̄i ganun ni sij hué du'ua si-gan' sí'. N̄i ganahuin daran' ni ngüi ganun si-gan' sí'.

15

Lo que contamina al hombre

¹ Hué dan n̄i ni tsínj fariseo nga ni tsínj digyán ley nne xuman' Jerusalén, n̄i ga'na' ni sij rian Jesús. N̄i nachínj snan'anj ni sij Jesús. N̄i gataj ni sij:

² —Nĭ ũn sin huin nĭ na'ue dagahuin ni tsínj nico' rucu re' si-dućuanj ni xi únj únj. Daj si nun nanĭa' ni sij ngaa xa ni sij chra. —Daj gataj ni sí'.

³ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Nĭ ũn sin nĭ nun dagahuin ni é re' nuguan' ga'nin' Yan'anĭ sun rian né' únj. Nĭ da'nga' daj 'yaj ni é re' xi'í si dagahuin ni é re' nga si-dućuanj man'an ni é re'. ⁴ Daj si gataj Yan'anĭ: “Guĭnun yan'anĭ re' chré re' nga nní re'. Nĭ ũn tsínj a'mi quij rian chrej sij nga nni sij, nĭ gaĥui' sij nánj.” Da'nga' daj ga'nin' Yan'anĭ sun rian né'. ⁵ Sanĭ ataj ni é re' sisi ga'ue gataj 'ngo tsínj daj gunun chrej sij nga nni sij: “Huin ruĥuāj rĭquĭj san'anĭ nan rian nungüej é re', sanĭ san'anĭ nicā nan huin ofrenda güenda Yan'anĭ anĭ.” Hué daj ataj ni é re'. Hué dan nĭ ũn tsínj gataj nuguan' nan, nĭ na'uej ruhua sij chracuĭj sij chrej sij nga nni sij. ⁶ Nĭ xi'í si-dućuanj ni é re', nĭ 'yaj yun ni é re' si-nuguan' Yan'anĭ anĭ.

⁷ 'Tsínj digya' yun'unĭ huin ni é re'. Hua yya xanga' si-nuguan' xi né' Isaías ngaa ga'mi sij si-nuguan' Yan'anĭ xi'í ni é re'. Daj si gataj sij:

⁸ Nun yan'anĭ ni ngüĭ nan nga du'ua ni sij yünĭ anĭ.

Sanĭ nĭni huin niman ni sij nánj.

⁹ Nitaj si ní'yanĭ si nico' ni sij yünĭ mánj.

Daj si nuguan' digyán ni sij huin nuguan' a'nin' ni tsínj sun anĭ.

Nĭ sé si digyán ni sij si-nuguan'anĭ mánj.

Hué daj gataj Yan'anĭ garun Isaías asĭj ná. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo nga ni tsínj digyán ley.

¹⁰ Hué dan n̄i gaquínj Jesús ga'na' ni ngüi rian sij. N̄i gataj sij:

—Ḡunun ni é re'. N̄i gara da'nga' ruhua ni é re' nej aj. ¹¹ Nitaj si ḡahuin quij chruhua niman 'ngo tsínj daj, 'yaj rasun atuj du'ua sij mánj. San̄i ḡahuin quij chruhua niman sij, 'yaj nuguan' ahui du'ua sij. —Daj gataj Jesús.

¹² Ngaa n̄i gahuin n̄ichrun' ni tsínj nico' Jesús rian sij. N̄i ganachínj snan'anj ni sí' man'an Jesús. N̄i gataj ni sí':

—Ni'í re' sisi nun ḡaran' ruhua ni tsínj fariseo nuguan' ga'mí re' daj ní'. —Daj gataj ni sí' gachínj snan'anj ni sí' Jesús.

¹³ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Ḡorocoj chrē daran' coj nun ḡunun chrē nne xata'. N̄i daj rún' hua ni coj nitaj si ní'yanj daj da'nga' daj hua ni tsínj daj. ¹⁴ Ga'nin' ruhua á re' nga ni sij. Daj si tsínj duri huin ni sij. N̄i huin ni sij ni tsínj da'a ra'a ango ni tsínj duri. N̄i sisi da'a 'ngo tsínj duri ra'a tsínj duri nga sij huaj n̄ungüej sij, n̄i gūinij n̄ungüej sij chruhua yu'uj. —Daj gataj Jesús.

¹⁵ Ngaa n̄i gataj Pedro gunun Jesús:

—Gataj re' un sin huin ruhua nuguan' daj gata, n̄i gunun únj. —Daj gataj Pedro.

¹⁶ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Hua gūe na'ue ḡara da'nga' ruhua á re' ní'. ¹⁷ Ni'i sa' ni é re' sisi daran' rasun atuj chruhua du'ua 'ngo tsínj daj, n̄i achin-ín' riqui sij. Hué dan n̄i ahui-í' ri'i sij. ¹⁸ San̄i ni nuguan' ahui du'ua 'ngo tsínj daj, n̄i 'na' ni nuguan' daj niman sij. Ngaa n̄i ḡahuin quij chruhua niman tsínj daj,

'yaj nuguan' quij ahui chruhua niman sij. ¹⁹ Daj si nan huin nuguan' quij ahui chruhua niman ni ngüi: Ani quij ruhua ni sij. Ni dagahui' ni sij níman nej. Ni a'mi ni sij nga nica ango ni ngüi nej. Ni 'yaj squira' ni sij nga ango ngüi nej. Ni 'yaj tu ni sij nej. Ni uta' chre ni sij gaquin' ni dugüi' ni sij. Ni a'mi quij ni sij xi'í ni dugüi' ni sij. ²⁰ Ni hué ni nuguan' quij nan 'yaj sisi gahuin quij niman 'ngo tsínj daj. Saní sé si xanga' sisi gahuin quij niman sij 'yaj si nitaj si nania' sij ngaa xa sij chra. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

La fe de la mujer cananea

²¹ Hué dan ni gahui Jesús yu'uj daj gan'anj sij rian ngaj xuman' Tiro nga xuman' Sidón. ²² Ngaa ni ga'na' 'ngo yun'unj xana nne estado Cananea. Ni gaguáj ún'. Ni gataj ún' gunun Jesús:

—Señor, nani yaco ruhuá re' ni'yaj re' man'anj huín re' da'níj David. Daj si ran' da'ni xanāj sayun, 'yaj nane xi'i nun niman ún'. —Daj gataj ún'.

²³ Saní ni a 'ngo nuguan' nun gataj Jesús gunun yun'unj xana da mánj. Ngaa ni gahuin nichrun' ni tsínj nico' Jesús. Ni gachínj jni'yaj ni sij rian sí'. Ni gataj ni sij:

—Gataj re' gunun yun'unj xana daj sisi gan'anj ún'. Daj si aguáj ún' nico' ún' rucu únj anj. —Daj gataj ni sij.

²⁴ Ngaa ni gataj Jesús:

—Maan si ga'níj Yan'anj ga'nāj rian ni tsínj israelita sisi huin ni sij daj rún' huin ni xachij ga ni'ya. —Daj gataj Jesús.

25 Sanj ga'na' yun'unj xana daj ganiqujn' ráj dacoj ún' rian Jesús. Nj gataj ún':

—Señor, chraçuij re' man'anj. —Daj gataj ún'.

26 Ngaa nj gataj Jesús:

—Nitaj si hua sa' si ga'ne' si-chraçhrunj ni tsin' ga'ui' du'ua ni xuhue mánj. —Daj gataj Jesús.

27 Ngaa nj gataj ún':

—Xanga' Señor. Sanj da' ni xuhue xa xú' ni daru chraçhrúnj guinij du'ua mesa nne tsínj huin dánj xú'. —Daj gataj ún' gunun Jesús.

28 Nj gataj Jesús:

—Xuman nico ruhua re' ni'yáj re' man'anj. Xi'í daj nj daj rún' achínj re' riánj, nj hué daj gahuin. —Daj gataj Jesús.

Nj hué hora daj ni ganahuin da'nj ún'.

Jesús sana a muchos

29 Ngaa nj gahui Jesús yu'uj daj gan'anj sij. Nj guisij sij nichrun' du'ua laguna xachij gu'naj Galilea. Nj gahui sij chra 'ngo quij gan'anj sij. Nj gan'anj gane sij. 30 Ngaa nj gahuin nichrun' nico ni ngüi rian Jesús. Nj nica' ni sij ni ngüi nare' dacój nga ni ngüi duri nej, ni ngüi rá'yan' nej nga ango ni ngüi a'nan' nica' ni sij ga'na' ni sij rian nne Jesús. Nj ganahuin ni sij, gui'yaj Jesús. 31 Xi'í daj nj gan'anj ruhua ni ngüi ga'na' daj guini'i ni sij sisij ga'ue ga'mi ni ngüi rá'yan'. Nj ganahuin ni ngüi yacuan nej. Nj ga'ue gache sa' ni ngüi nare' dacój nej. Nj ga'ue naxiguin rian ni ngüi duri guini'yaj ni sij nej. Nj ga'mi sa' ni sij rian Yan'anj nico' ni tsínj israelita.

Alimentación de los cuatro mil

³² Ngaa n̄i gaquínj Jesús ga'na' ni tsínj nico' sij. N̄i gataj sij:

—Nahuin 'i ruhuāj ni'yā daran' ni ngüi man nan. Daj si s̄ij huā'nij güi mán ni sij ngāj aj. N̄i nitaj si nicaj ni sij si xa ni sij mánj. N̄i nitaj si huin ruhuāj na'nī ni sij nan' ni sij ngaa nitaj si nicaj ni sij si xa ni sij si guinichre ni sij huaj ni sij chruhua chrej si ruhuaj aj. —Daj gataj Jesús.

³³ Ngaa n̄i gataj ni tsínj nico' Jesús:

—N̄i a guiran únj chrachrúnj gunuman riqui daran' ni ngüi nan 'ngo yu'uj quij qui'yanj naco únj. —Daj gataj ni tsínj nico' Jesús.

³⁴ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—N̄i undaj chrachrúnj nicaj ni é re' únj. —Daj gataj Jesús.

—Ichij chrachrúnj nicaj únj. —Gataj ni sij.

³⁵ Ngaa n̄i ga'nin' Jesús sun sis̄i gan'anj gane ni ngüi rian yo'ój. ³⁶ N̄i guida'a sij ichij chrachrúnj ngā doj xucuj daj ra'a sij. N̄i nago' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa n̄i gura' da'aj sij chrachrúnj daj ngā xucuj ga'ui' sij ra'a ni tsínj nico' sij. N̄i da'nga' ni sí' ra'a ni ngüi man anj. ³⁷ N̄i xa daran' ni sij. N̄i gara ran riqui ni sij. N̄i gara ichij xuguti, gui'yaj si xitin' gunáj aj. ³⁸ N̄i guis̄ij gan'anj mí ni tsínj xa daj. N̄i nini huin ni yun'unj xana ngā ni tsin'. ³⁹ Ngaa n̄i na'n̄ij Jesús nan' ni ngüi. N̄i gahui sij chruhua 'ngo rio chéj rian nnee. N̄i guis̄ij sij 'ngo yu'uj gu'naj Magdala.

16

La demanda de una señal

¹ Ngaa n̄i ga'na' ni tsínj fariseo nga ni tsínj saduceo rian Jesús si huin ruhua ni sij gūi'yaj ni sij 'ngo xi' gātu Jesús nga si-nuguan' sí'. N̄i gachínj ni sij sisi gūi'yaj Jesús 'ngo si sa' 'na' rian Yan'anj digyán sij sisi 'na' sij rian Yan'anj. ² San̄i gataj Jesús:

—Ataj ni é re' ngaa guini: “Guixiguin sa' a'yoj. Daj si hua mare xata'”, ataj ni é re'. ³ N̄i ne' n̄igan' ataj ni é re': “Gaman', n̄i gahui nane. Daj si hua mare xata'. N̄i nachej nga xata'”, ataj ni é re'. Tsínj digya' yun'unj huin ni é re'. Ni'i ni é re' daj hua xata'. San̄i na'uej ruhua ni é re' gunun ni é re' si digyán Yan'anj rian ni é re' xi'í si daj hua chruhua xungüi ni güi nan.

⁴ 'Huin ruhua ni ngüi xi'i man acuan' guini'i ni sij 'ngo si sa' 'na' rian Yan'anj. San̄i s̄i gūi'yā 'ngo si sa' guini'i ni é re' manj. Maan si guini'i ni é re' sisi guiran'anj daj rún' guiran' tsínj gu'naj Jonás asij ná. —Daj gataj Jesús.

Ngaa n̄i dunáj Jesús ni sij. N̄i gan'anj sí'.

La levadura de los fariseos

⁵ N̄i ngaa guisij ni tsínj nico' Jesús anéj chrej du'ua laguna xachij daj, n̄i xacaj ni sij cuenta sisi guini'yun ruhua ni sij guinicaj ni sij chrachrúnj.

⁶ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—Ga cuidado ni é re' nga man'an án re'. N̄i guruj a ni é re' nga si-levadura ni tsínj fariseo nga ni tsínj saduceo. —Daj gataj Jesús.

⁷ N̄i ga'mi man'an ni sij gunun dugüi' ni sij sisi da'nga' daj ga'mi Jesús xi'í si nitaj chrachrúnj nicaj ni sij ga'na' ni sij.

⁸ Sanj unun Jesús si gani ruhua ni sij. Nj gataj sí':

—Doj huin si xuman ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' man'anj nánj. Nj un sin huin nj aní ruhua ni é re' sisi nitaj chrachrúnj nicaaj ni é re' ga'na' á re' únj. ⁹ Hua gue na'ue gunun ni é re' ga'. Nitaj si nun ruhua ni é re' xi'í un'un' chrachrúnj xa un'un' mí ni tsínj daj. Nj nitaj si nun ruhua ni é re' undaj xuguti nara ni é re' dasu gunáj daj. ¹⁰ Nj nitaj si nun ruhua ni é re' xi'í ichij chrachrúnj xa gan'anj mí ni tsínj daj. Nj hué daj nitaj si nun ruhua ni é re' undaj xuguti ganara ni é re' dasu gunáj. ¹¹ Nj un sin huin nj na'ue gara da'nga' ruhua ni é re' sisi nitaj si a'mi xi'í chrachrúnj únj. Maan si a'mi sisi ga cuidado ni é re' nga si guiran' ni é re', gui'yaj si-levadura ni tsínj fariseo nga ni tsínj saduceo aj. —Daj gataj Jesús.

¹² Hué dan nj gara da'nga' ruhua ni sij sisi nun ga'mi Jesús xi'í levadura 'nij chrachrúnj. Maan si na'uej ruhua sí' sisi digya' yun'unj si-nuguan' ni tsínj fariseo nga ni tsínj saduceo ni sij.

La confesión de Pedro

¹³ Nj ngaa huaj gahuin nichrun' Jesús xuman' Cesarea de Filipino, nj gachínj snan'anj sij ni tsínj nico' sij. Nj gataj sij rian ni sí':

—Huēj huin da'nij ni ngüj aj. Nj un tsínj huinj ataj ni ngüj, ruhua ni é re' únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

¹⁴ Ngaa nj gataj ni sij:

—Ataj da'aj ni ngüj sisi hué re' huin Juan tsínj duguata' nnee. Nj ataj ango ni sij sisi hué re' huin

tsínj gu'naj Elías. Nì ataj ángo ni sij sisi hué re' huin tsínj gu'naj Jeremías, asì ango tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij hua ná. —Daj gataj ni sij.

¹⁵ Ngaa nì:

—Nì un tsínj huñj ruhua man'an ni é re' únj.
—Gataj Jesús gunun ni sij.

¹⁶ Ngaa nì gataj Simón Pedro gunun Jesús:

—Hué re' huin Cristo da'níj Yan'anj hua nì'na' aj. —Daj gataj Pedro.

¹⁷ Ngaa nì gataj Jesús:

—Hua 'ueé rián re' Simón huín re' da'níj Jonás si 'ngo tsínj nitaj digyán nuguan' nan rián re' mánj. Sanì urin chrē nne xata' huin si digyán nuguan' nan rián re' nánj. ¹⁸ Nì atā gūnun re' sisi sō' gu'naj Pedro xi'í si daj rún' huin huej ngaj xi'í hue' huín re'. Nì daj rún' 'yaj ni sij une' ni sij hue' xiráj huej, nì da'nga' daj gunē' man'ānj ni tsínj nico' man'ānj rian huej daj. Nì a doj sī ga'ue gu'yaj gana daran' si-fuerza ni sichre rian ni tsínj da gā mánj. ¹⁹ Nì rīquij llave guñicaj re' rian nicaj sun Yan'anj. Nì sisi guē re' 'ngo nuguan' chruhua xungüi, nì da'nga' daj guē Yan'anj nuguan' daj ne' xata' nej aj. Nì sisi nitaj si guē re' 'ngo nuguan' chruhua xungüi, nì da'nga' daj nitaj si guē Yan'anj nuguan' daj ne' xata' nej mánj. —Daj gataj Jesús rian Pedro.

²⁰ Ngaa nì ga'nin' Jesús sun rian ni tsínj nico' sij sisi sī nata' ni sí' rian a 'ngo ni ngüi sisi hué sij huin Cristo.

Jesús anuncia su muerte

²¹ Hué dan nì asij güi daj, nì gaxi'i Jesús gataj snan'anj sij rian ni tsínj nico' sij sisi hua

nian g̃an'anj sij xuman' Jerusalén guiran' nico sij sayun, gui'yaj ni tsínj huin achij nga ni chrej huin rian nej nga ni tsínj digyán ley nej. Ni dagahui' ni sí' man'an sij. Sanj xiráj hua'nij güi, ni g̃ana'nij sij. —Daj gataj Jesús xi'í man'an sij.

²² Ngaa ni nicaj Pedro Jesús gan'anj anej sij doj. Ni gaxi'i sij chran' sij sí'. Ni gataj sij:

—Gahuin 'i ruhua re' ni'yaj re' man'an re'. Ni a 'ngo güi si guiran' re' daj, Señor. —Daj gataj Pedro.

²³ Sanj nanicaj Jesús gataj sij gunun Pedro:

—Guxun re' man'an re' riánj, Satanás. Daj si hué re' huin 'ngo si naránj chrej huaj man'ánj. Ni nitaj si huin ruhua re' rún' huin ruhua Yan'anj mánj. Rún' huin ruhua ni ngüi huin ruhua re' nánj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.

²⁴ Hué dan ni gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:

—Sisi hua 'ngo tsínj ruhua nico' yünj, ngaa ni dunaj tsínj daj si-chrej man'an sij. Ngaa síj ni gata sij rugutsi guinico' sij yünj guiran' sij sayun ngáj aj. ²⁵ Ni tsínj na'uej ruhua gahui' ngáj, ni g̃a ni'ya sij. Sanj tsínj g̃a'ue gahui' xi'í man'ánj nga xi'í nuguan' sa' a'mi man'ánj, ngaa ni g̃ane niganj sij aj. ²⁶ Ni sisi gui'yaj gana 'ngo tsínj daj daran' si man chruhua xungüi gahuin si'yaj sij, ngaa ni un sin huin-ín' sisi g̃a ni'ya niman sij, ruhua ni é re' únj. Nitaj si gui'yaj gana sij mánj. Niqui niman tsínj gui'yaj gana nico chruhua xungüi nan sisi g̃a ni'ya niman sij. Daj si na'ue nahuin sa' niman sij, gui'yaj ni rasun mánj.

27 'Daj si ga'nāj nga ni si-ángēl huīnj da'nīj ni ngüi. Nī gāhuin 'uēj nīn' ruhua, guī'yaj chrē. Ngaa ni naru'uē rian gō'ngo ni ngüi daj rún' guī'yaj gō'ngo ni sij. 28 Xānga' atā gunun ni é re' sisī nitaj si gāhui' da'aj ni ngüi mán yu'uj nan da' guīni'i ni sij gā'na' man'ānj guīnicaj sūnj huīnj da'nīj ni ngüi. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj nico' sij.

17

La transfiguración

1 Nī ngaa gachin huatan' güi, nī nicaj Jesús Pedro nga Jacobo nga Juan huin jnánj Jacobo gan'anj nīni sij chra 'ngo quij xacan. 2 Nī ganahuin 'ueé nneē cúj Jesús ne' rian ni sij. Nī xiguīn rian Jesús rún' hua güi huaj. Nī ganahuin gatsī si-gan' sij daj rún' hua si xiguīn huaj. 3 Hué dan nī gurugüi' tsínj gu'naj Moisés nga tsínj gu'naj Elías rian nne ni sij. Nī ga'mi nungüej sí' nga sij. 4 Ngaa nī gataj Pedro gunun Jesús:

—Sa' mán né' yu'uj nan Señor. Sisī garan' ruhuá re', nī guī'yaj né' huā'nij hue' recoj le aj. Nī ngoj man'án re'. Nī angoj Moisés. Nī ángo Elías. —Daj gataj Pedro gunun Jesús.

5 Nī ngaa hua gue ga'mi Pedro, nī nasīj 'ngo nga xiguīn garan-án' rian ni sij. Nī scanij nga daj gunun ni sij 'ngo nane si gataj-á':

—Nan huin da'nī 'i ruhuāj aj. Gunun a ni é re' si ataj sij. —Hué daj gataj Yan'anj gunun ni sij.

6 Nī ngaa gunun ni tsínj nico' Jesús nuguan' daj, nī ga' nitu ni sij rian yo'ój. Daj si ducu

guxu'ui' ni sij. ⁷ Ngaa n̄i gahuin n̄ichrun' Jesús ganun ra'a sí' ni sij. N̄i gataj sí':

—Ganaxuman ni é re'. N̄i s̄i guxu'ui' ni é re' mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

⁸ N̄i ngaa nachica ni sij rian ni sij, n̄i guini'i ni sij niquin' urin Jesús yu'uj daj.

⁹ N̄i ngaa huaj ni sij nanij ni sij chra qui, n̄i ga'nin' Jesús sun rian ni sij. N̄i gataj sí':

—S̄i gununa ni é re' si guini'i ni é re' rian ni ngüi mánj. N̄i da' s̄ij gana'nij da'n̄ij ni ngüi huin man'ānj, as̄ij n̄i ga'ue nata' ni é re' aj. —Daj gataj Jesús.

¹⁰ Ngaa n̄i nachínj snan'anj ni tsínj nico' Jesús man'an sí'. N̄i gataj ni sij:

—N̄i un sin huin ataj ni tsínj digyán ley sisi hua sini ga'na' Elías únj. —Daj gataj ni sij.

¹¹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Xanga' ga'na' sini Elías. N̄i hué sí' nagui'yaj sa' daran'anj. ¹² N̄i atā gunun ni é re' sisi hua ga'na' Elías. San̄i nun nani'i ni ngüi man'an sí' mánj. N̄i gui'yaj qui ni sij daran' si garan' ruhua ni sij gui'yaj ni sij nga sí'. N̄i daj rún' guiran' sí', n̄i da'nga' daj guiran' man'ānj huinj da'n̄ij ni ngüi, gui'yaj ni sij aj. —Daj gataj Jesús.

¹³ Hué dan n̄i gara da'nga' ruhua ni tsínj nico' Jesús sisi a'mi sí' xi'í Juan tsínj duguata' nnee.

Jesús sana a un muchacho lunático

¹⁴ N̄i ngaa guis̄ij ni sij rian man ni ngüi, n̄i ga'na' 'ngo tsínj daj. N̄i ganiquin' ráj dacoj sij rian Jesús.

¹⁵ N̄i gataj sij:

—Señor, gānani yaco ruhuá re' ni'yáj re' doj da'nī si ahui' na'nij sij aj. Nī ran' nīn' ruhua sij sayun. Nī sīj ga'i natúj sij rian yan'an an. Nī sīj ga'i guinij sij chruhua nnee nej aj. ¹⁶ Nī nicā ga'nāj rian ni tsínj nico' man'án re' aj. Sañi nun ga'ue ganahuin da'nī, gui'yaj ni sij mánj. —Daj gataj tsínj daj gunun Jesús.

¹⁷ Ngaa nī gataj Jesús:

—Na'ue gūxuman ruhua ni é re' huin ni é re' ni tsínj mañ yyaj. Nī xi'i niman án re'. Ngaa nī na'ue gāne nigān ngā á re'. Nī sī gūnucūā si-chrej ni é re' nīganj mánj. Nīcaj ni é re' sij ga'na' ni é re' riānj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

¹⁸ Ngaa nī ga'mi huee Jesús rian nane xi'i daj. Ni gahui-í' chruhua niman tsin' daj. Nī 'ngō hora ganahuin sij, gui'yaj Jesús.

¹⁹ Ngaa nī ga'nā' urin ni tsínj nico' Jesús rian sí'. Nī gataj ni sij:

—Nī ūn sin huin nī nun gūnucūaj únj guiri únj nane xi'i niman tsin' daj únj. —Daj gataj ni sij.

²⁰ Ngaa nī gataj Jesús:

—Daj si na'ue gūxuman sa' ruhua ni é re' nī'yaj ni é re' man'ānj. Nī xānga' atā gūnun ni é re' sisi gūxuman ruhua ni é re' 'ngō ritsin daj rún' hua cañ cuej nasa, ngaa nī ga'ue gataj ni é re' gūnun quij da aj: “Gūxun re' man'án re' yu'uj nan gān'anj re' ango yu'uj.” Nī da'nga' daj ga'huin sisi gūxuman xānga' ruhua ni é re' nánj. Nī ga'ue guiyaj ni é re' daran'anj. ²¹ Sañi ga'ue guiri né' ni nane xi'i nan urin si gāchinj jni'yaj né' rian

Yan'anj, n̄i gūi'yaj né' ayuno nej. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Jesús anuncia otra vez su muerte

²² N̄i ngaa mán ni sij estado Galilea, n̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—Huēj huin da'n̄ij ni ngǖi. N̄i naga'ui' 'ngo tsínj daj man'ānj ra'a ni tsínj. ²³ N̄i dagahui' ni sij man'ānj. San̄i xiráj hua'n̄ij güi, n̄i gana'n̄i nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

N̄i ducu ganani ruhua ni sij, gūi'yaj nuguan' daj.

Pago del impuesto del templo

²⁴ N̄i ngaa guis̄ij Jesús nga ni tsínj nico' sij xuman' Capernaum, ngaa n̄i gan'anj n̄i'yaj ni tsínj a'nej pesto güenda nuhui rian nne Pedro. Ngaa n̄i nachínj snan'anj ni sij sí'. N̄i gataj ni sij:

—S̄i ga'ui' si-maestro ni é re' pesto xi'í nuhui nan ga a'. —Daj gataj ni sij.

²⁵ Ngaa n̄i:

—A'ui' sij aj. —Gataj Pedro gunun ni sij.

Ngaa n̄i ngaa gatúj Pedro chruhua hue', n̄i ga'mi sini Jesús. N̄i gataj sí':

—Daj huaj ruhuá re', Simón. N̄i ni rey man chruhua xungǖi nan, n̄i un ngǖi a'nej ni sij san'anj ruhuá re' únj. A'nej ni sij san'anj rian man'an da'n̄ij ni sij ní'. As̄i a'nej ni sij san'anj rian ango ni ngǖi sa'. Da' 'yaj ni sij, ruhuá re' únj. —Gataj Jesús.

²⁶ Ngaa n̄i:

—Rian ango ni ngǖi. —Gataj Pedro.

Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Hué dan n̄i ni da'n̄ij sij s̄i ga'ui' ni sij pesto mánj.

²⁷ 'San̄i güenda sis̄i s̄i ga'man ruhua ni sij, n̄i güij r̄e' laguna x̄achij, n̄i d̄inij r̄e' suelo chruhua nnee. N̄i xucuj gūida'a sini suelo daj gūiri r̄e'. N̄i du'ua xuj n̄ari' r̄e' 'nḡo moneda huin san'an̄j. N̄i huej gūisij ga'ui' r̄e' xi'ij nḡa xi'í man'án r̄e' nej aj. —Gataj Jesús gunun Pedro.

18

¿Quién es el mayor?

¹ N̄i ngaa daj, n̄i ga'na' ni tsínj nico' Jesús rian sí'. N̄i gataj ni sij:

—N̄i ʷn tsínj huin achij doj rian nicaj sun Yan'an̄j xata' ruhua r̄e' ʷnj. —Daj gataj ni sij.

² Ngaa n̄i gaquínj Jesús ga'na' 'nḡo tsin' gani sij dani ni sí'. ³ N̄i gataj sij:

—Xanga' atā gunun ni é r̄e' sis̄i s̄i ga'ue nađuna ni é r̄e' niman ni é r̄e', gūi'yaj ni é r̄e' rún' 'yaj ni tsin', ngaa n̄i s̄i ga'ue gat̄u ni é r̄e' rian nicaj sun Yan'an̄j xata' mánj. ⁴ N̄i ʷn tsínj ga'uej ruhua gāhuin lij daj rún' huin lij tsin' niquin' nan, n̄i hué sij gāhuin achij rian nicaj sun Yan'an̄j.

⁵ 'N̄i ʷn tsínj nāhuin ra'a 'nḡo tsin' nan xi'í si nicaj dugüi' sij nḡaj, ngaa n̄i nāhuin ra'a sij man'ánj nej.

Ocasiones de caer

⁶ 'N̄i sis̄i xuman ruhua 'nḡo tsin' nan ni'yaj sij ȳunj, ngaa n̄i niqui n̄in' ruhua niman 'nḡo tsínj daj sis̄i d̄igyán sij gūi'yaj 'nḡo tsin' nan gaquin' nánj. Sa' huin sis̄i n̄umi ni sij 'nḡo to xxi xá tsínj daj, ngaa n̄i ga'nij ni sij ga'n̄anj sí' chruhua nnee

yan'anj anj. ⁷ Niq̄ui n̄in' ruhua niman ni ts̄inj man chruhua xunḡüi nan. Daj si digyán ni s̄ij s̄is̄i gūi'yaj duḡüi' ni s̄ij gaquin'. Ni hua n̄ian s̄is̄i da'nga' daj gahuin. San̄i niq̄ui n̄in' ruhua niman ts̄inj digyán chrej quij hua daj rian duḡüi' s̄ij.

⁸ 'Hué dan ni s̄is̄i gūi'yaj re' 'nḡo gaquin', gūi'yaj ra'á re', as̄i gūi'yaj dacój re' gaquin', ngaa n̄i ga'nin' re', n̄i xacaj re' guere' re'. Daj ni ga gundu ra'a re' nḡa dacój re' gatu re' rian gane n̄iganj re' nḡa Yan'anj s̄is̄i hūij ra'á re' nḡa hūij dacój re', san̄i ga'nij Yan'anj man'án re' rian yan'an aca n̄iganj n̄in'. ⁹ Ni s̄is̄i gūi'yaj re' gaquin', gūi'yaj rundij rián re', ngaa n̄i gūiri re', n̄i xacaj re' guere' re'. Daj ni urin rundij rián re' gatu re' rian gane n̄iganj re' nḡa Yan'anj s̄is̄i hūij rundij rián re', san̄i ga'nij Yan'anj man'án re' rian yan'an aca n̄iganj n̄in'.

La parábola de la oveja perdida

¹⁰ 'S̄i gani ruhua ni é re' s̄is̄i nitaj si ní'yanj ni tsin' hua lij mánj. Daj si ataj snan'án gunun a ni é re' s̄is̄i dugumi sa' ni ángel ni tsin' da aj. Ni n̄iganj n̄in' niq̄uin' ángel daj rian chrē nne ne' xata'. Ni unun chrē si nata' ni ángel daj. ¹¹ Daj si ga'na' nacā ni nḡüi ga ni'ya si hūinj da'n̄ij ni nḡüi.

¹² 'Ngaa n̄i gunun sa' a ni é re' si ga'mī nan. S̄is̄i nicaj 'nḡo ts̄inj daj 'nḡo ciento xachij, n̄i ga ni'ya 'nḡo xuj, n̄i daj da'nga' gūi'yaj ts̄inj dan daj nḡa dán s̄ij, ruhua ni é re' únj. Gara s̄ij gan'anj xia xinun' gan'anj xachij daj riqui quij. Ni gan'anj n̄ana'ui' s̄ij xachij gan'anj ni'ya daj dayun n̄ari' s̄ij dán s̄ij aj. ¹³ Ni s̄is̄i gunucuj s̄ij n̄ari' s̄ij xucu

daj, ngaa n̄i x̄anga' yya atā ḡunun ni é re' sisi
 huaj ḡahuin niá' ruhua sij nḡa xucu daj nḡa ango
 ḡan'anj xia xinun' ḡan'anj xucu nun ga ni'ya aj.
 14 Hué ducuánj daj na'uej ruhua chrej ni é re' nne
 xata' sisi ḡa ni'ya n̄i a 'nḡo ni tsin' nan mánj.

Cómo se debe perdonar al hermano

15 'N̄i sisi gui'yaj 'nḡo jnánj re' gaquin' rián re',
 ngaa n̄i ḡan'anj ḡa'mi urín re' nḡa sij xi'í gaquin'
 daj. N̄i sisi ḡunun sij si ḡataj re', ngaa n̄i ḡana'mi
 s̄a' n̄ungüej é re' nánj. 16 N̄i sisi na'ue ḡunun
 sij si ḡataj re', n̄i gaquinj re' ḡan'anj ango tsínj
 yahuij tsínj nḡa re' rian nne sij. N̄i sisi ḡan'anj
 huij huá'nij testigo daj, n̄i ḡahuin yya ruhua ni é
 re' xi'í si hua huij huá'nij ni é re' guini'i daj hua
 nuguan' daj. 17 Hué dan n̄i sisi na'ue ḡunun sij
 si ataj anin' é re', ngaa n̄i n̄ata' anin' é re' rian
 daran' ni tsínj nico' Yan'anj. N̄i sisi na'ue ḡunun
 sij si ataj daran' ni tsínj nico' Yan'anj, ngaa n̄i
 ḡani ruhua ni é re' sisi huin sij 'nḡo tsínj 'na' anéj
 chrej, as̄i huin sij 'nḡo tsínj a'nej x̄acan pesto.

18 'Ngaa n̄i x̄anga' atā ḡunun ni é re' sisi si
 ga'ue ḡa'nin' ruhua ni é re' nḡa 'nḡo nuguan'
 hua chruhua xungüi nan, n̄i da'nga' daj s̄i ga'ue
 ḡa'nin' ruhua Yan'anj nne xata' nej. N̄i hué daj
 sisi ga'ue ḡa'nin' ruhua ni é re' nḡa 'nḡo nuguan'
 chruhua xungüi nan, n̄i da'nga' daj ga'ue ḡa'nin'
 ruhua Yan'anj nne xata' nej. 19 N̄i atā ḡunun ni é
 re' sisi uyan hua ruhua huij ran' ni é re' xi'í 'nḡo
 nuguan' chruhua xungüi nan, n̄i ga'ue ḡachinj
 jni'yaj n̄ungüej é re' rian chrē nne xata'. N̄i r̄iqui
 x̄anga' chrē si achínj n̄ungüej é re' daj. 20 Daj si
 rian huij huá'nij ran' ni é re' nahuin yu' ni é re'

nga si-xugüj, n̄i yu'uj daj nnēj dani ni é re' aj.
—Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

²¹ Ngaa n̄i gahuin n̄ichrun' Pedro nachínj snan'anj sij Jesús. N̄i gataj sij:

—N̄i undaj huin gūisij gūinicā niman nico nga gaquin' gui'yaj jnān riānj únj. As̄i da ichij ní'.
—Daj gataj Pedro.

²² Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Sé si atā gunun re' sisi da ichij mánj. San̄i da hūa'nij xia chi' número nicaj ichij huin, n̄i da'nga' daj gūinicaj re' niman nico rian jnánj re' aj.

Los dos deudores

²³ 'Ni daj rún' 'yaj 'ngo rey ngaa ruhua sij nagui'yaj sij cuenta rian ni tsínj 'yaj sun rian sij, n̄i da'nga' daj huin rian nicaj sun Yan'anj.

²⁴ N̄i ngaa gax̄i' nagui'yaj sij cuenta, n̄i nicaj ni sij ga'n̄a' sij 'ngo tsínj da'ui ga'i n̄in' ruhua millón huin san'anj rian rey daj. ²⁵ N̄i r̄ian na'ue gunucuj sij nar̄u'ue sij si da'ui sij, ngaa n̄i ga'n̄in' rey daj sun sisī gudu'ue ni sij n̄unḡuej nicā moso daj ngā da'n̄ij sij nej, daran' si mán rian sij nej. As̄ij n̄i gūiri' rey si da'ui moso daj nar̄u'ue sij. ²⁶ Ngaa n̄i ganiquin' ráj d̄acoj moso daj rian rey, n̄i ga'mi yaco sij, gataj sij gunun rey: “Señor, ganahuin 'i ruhuá re' n̄i'yaj re' doj yūnj, ngaa n̄i nar̄u'ue n̄in'inj rián re' aj.” Daj gataj sij gunun rey daj. ²⁷ Ngaa n̄i ganahuin 'i ruhua rey daj ni'yaj sí' sij. N̄i ga'n̄in' ruhua sí' ngā si da'ui sij. N̄i na'n̄ij sí' gan'anj sij.

²⁸ 'San̄i ngaa gahui moso daj gan'anj sij, n̄i nari' duḡüi' sij ngā ango moso 'yaj sun n̄uguan'an nga

sij huin moso da'ui doj san'anj rian sij. Ngaa n̄i guida'a sij, n̄i gani sij xá sí'. N̄i gataj sij: “N̄aru'ue so' si da'uí so' riānj anj.” Gataj sij gunun tsínj daj. ²⁹ Ngaa n̄i ganiquin' ráj d̄acoj sí' rian sij. N̄i ga'mi yaco sí' rian sij. N̄i gataj sí': “Ḡanahuin 'i ruhuá re' n̄i'yaj re' yūnj, ngaa n̄i n̄aru'ue nin'inj rián re'.” Gataj sí'. ³⁰ San̄i nun ga'uej sij. N̄i garíj sij ducuaga' gunun sí' sis̄i da n̄aru'ue sí' daran' si da'ui sí' rian sij, ngaa n̄i ḡahui sí'.

³¹ 'Ngaa n̄i ngaa guini'i ango ni moso 'yaj sun rian rey d̄aj guiran' moso daj, n̄i n̄in' ruhua ganani ruhua ni sij. N̄i gan'anj n̄ata' ni sij daran'anj rian rey daj. ³² Ngaa n̄i gaquínj rey ḡa'na' moso da'ui nico daj. N̄i gataj sí' rian sij: “Moso x̄i'i huín re'. Ga'nin' ruhuāj nḡa daran' si da'uí re' xi'í si ga'mi yacó re' riānj saj. ³³ N̄i d̄aj rún' gahuin 'i ruhuāj ni'yā so', n̄i da'nga' daj hua niān ḡahuin 'i ruhuá re' guini'yaj re' dugūí' re' saj.” Daj gataj rey rian si-moso sij. ³⁴ Ngaa n̄i n̄in' ruhua ga'man ruhua rey daj. N̄i nago' sij moso daj rian caíde dugumi rian ducuaga' sis̄i ḡahuin sí' castigo da n̄aru'ue sí' daran' si da'ui sí' rian rey aj.

³⁵ 'N̄i d̄aj rún' gui'yaj rey daj da'nga' daj gui'yaj chrē nne xata' nḡa ni é re' sis̄i n̄a'ue guinicaj sa' ni é re' niman nico rian xi'í jnánj ni é re' nej aj. —Daj gataj Jesús.

19

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ N̄i ngaa guisíj ga'mi Jesús ni nuguan' nan, n̄i ḡahui sij estado Galilea. N̄i guisíj sij anéj chrej

du'ua xinéj nnee gu'naj Jordán rian ngaj estado Judea. ² Nĭ nico' nico ni ngüi sij. Nĭ ganahuin ni ngüi a'nan' yu'uj daj, gui'yaj sij.

³ Nĭ ga'na' ni tsínj fariseo. Nĭ huin ruhua ni sí' ga'ui' ni sí' gaquin' xiráj Jesús xi'í nuguan' ga'mi sij. Xi'í daj nachínj snan'anj ni sí' Jesús. Nĭ gataj ni sí':

—Ga'uej si-ley Yan'anj sisi dunó' nico' xi'í daran' ni nuguan' ní'. —Daj gataj ni tsínj fariseo rian Jesús.

⁴ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Ani ruhuāj sisi hua gaya ni é re' sisi ngaa gaxi'i daran'anj, nĭ gui'yaj Yan'anj tsínj sno'o nga yun'unj xana. ⁵ Nĭ gataj Yan'anj: “Xi'í daj dunaj 'ngo tsínj daj chrej sij nga nni sij. Nĭ gane nuguan'an sij nga nica sij aj. Nĭ nungüej nica tsínj daj gahuin urin ngüi aj.” Daj gataj Yan'anj. ⁶ Ngaa nĭ sé huij nnee cúj huin nungüej sij ga mánj. Sani urin nnee cúj huin nungüej sij nánj. Nĭ ngaa xacaj dugüi' 'ngo tsínj daj nga 'ngo yun'unj daj, gui'yaj Yan'anj, ngaa nĭ si ga'ue gahuin nĭni nungüej sij, gui'yaj ni ngüi mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

⁷ Ngaa nĭ gataj ni tsínj fariseo:

—Nĭ un sin huin nĭ ga'nin' Moisés sun sisi gui'yaj né' yanj ata ga'ui' né' ra'a nica né'. Ngaa nĭ dunaj né' nica né', gui'yaj sí' únj. —Daj gataj ni sij.

⁸ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Xi'í si tsĭ niman ni é re', nĭ riqui Moisés permiso sisi dunaj ni é re' nica ni é re'. Sani sé daj gahuin asij sini ngaa gui'yaj Yan'anj ni ngüi mánj. ⁹ Hué dan nĭ atā gunun ni é re' sisi

tsínj guere'ej nica daj, nì ganacaj sij ango ngüi, nì da'ui sij gaquin' anj. Sanì sé daj huin sisi gui'yaj squira' nica sij ango tsínj mánj. Nì tsínj nacaj yun'unj xana guere' daj, nì da'ui sij gaquin' nej aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.

¹⁰ Ngaa nì gataj ni tsínj nico' Jesús:

—Sisi da'nga' daj huin nga tsínj hua nica, ngaa nì sa' huin sisi sì xacaj né' yun'unj xana mánj. —Daj gataj ni sij.

¹¹ Ngaa nì gataj Jesús:

—Sé daran' ni tsínj ga'ue gara da'nga' ruhua nga nuguan' nan. Sanì sisi riqui Yan'anj, nì ga'ue gara da'nga' ruhua ni sij. ¹² Hua 'ngo tsínj na'ue ga'mi nga yun'unj xana. Nì da'nga' daj hua ni sij asij ga'nga ni sij. Nì hua ango tsínj na'ue ga'mi nga yun'unj xana. Daj si da'nga' daj hua nnee cúj sij, gui'yaj ango ni tsínj. Nì hua ángo tsínj na'uej ruhua ga'mi nga yun'unj xana. Daj si huin ruhua sij gui'yaj sun sij rian nicaj sun Yan'anj anj. Ngaa ni sisi ga'ue gara xina ni é re' nga nuguan' nan, nì da'nga' daj gui'yaj ni é re'. —Daj gataj Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹³ Ngaa nì nicaj ni yun'unj xana ni tsin' le ga'na' ne rian Jesús sisi guta' sí' ra'a sí'. Nì gachinj jni'yaj sí' xi'í ni tsin'-ín', ruhua ne. Sanì chran' ni tsínj nico' Jesús ni yun'unj xana nicaj ga'na' daj aj. ¹⁴ Sanì gataj Jesús:

—Ra'a ni é re' si ga'na' ni tsin' riānj. Nì sì chran' ni é re' si ga'na' riānj nej mánj. Daj si rún' huin ni tsin' le nan, nì da'nga' daj huin ni ngüi man rian nicaj sun Yan'anj nne xata'. —Daj gataj Jesús.

15 Ngaa n̄i guta' Jesús ra'a sij rian ni tsin'. N̄i gahui sij gan'anj sij.

El joven rico

16 Hué dan n̄i ga'na' 'ngo tsínj daj. N̄i gataj sij gunun Jesús:

—Maestro sa', un sun sa' gui'yaj s̄unj, n̄i ga'ue gane nigān, ruhuá re' únj. —Daj gataj sij aj.

17 Ngaa n̄i gataj Jesús:

—N̄i un sin huin n̄i atáj re' sisi sa' man'ānj únj. Urin Yan'anj huin si sa' nánj. San̄i sisi huin ruhuá re' gane n̄iganj re' nga Yan'anj, ngaa n̄i dagahuín re' nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rian né'. —Daj gataj Jesús gunun sij.

18 Ngaa n̄i:

—N̄i un nuguan' dagahuin únj, ruhuá re' únj. —Gataj tsínj daj gunun Jesús.

Ngaa n̄i gataj Jesús:

—S̄i dagahuí' re' níman mánj. N̄i s̄i gui'yaj tu re' mánj. N̄i s̄i ga'mi re' nuguan' nne xi'í dugüí' re' mánj. 19 N̄i guinun yan'ánj re' chréj re' nga nní re' nej. N̄i gahuin 'i ruhuá re' n̄i'yaj re' dugüí' re' daj rún' 'i ruhuá re' ni'yáj re' man'án re' aj. —Daj gataj Jesús.

20 Ngaa n̄i gataj tsínj daj gunun Jesús:

—Daran' ni nuguan' daj ráj xināj asij hua lē aj. Ngaa n̄i un sin achin gui'yā, ruhuá re' únj. —Daj gataj sij gunun Jesús.

21 Ngaa n̄i gataj Jesús gunun sij:

—Sisi huin ruhuá re' gahuin sa' nin' re', ngaa n̄i güij nan' re' gudu'ue re' daran' si'yáj re'. N̄i san'anj guiri' re' daj ga'ui' re' rian ni ngüi niqui. Hué dan n̄i guiman nico si'yáj re' xata', gui'yaj

Yan'anj anj. Ngaa n̄i ḡa'na' re' guinico' re' yūnj anj. —Daj gataj Jesús.

²² N̄i ngaa gunun tsínj daj si gataj Jesús, n̄i gan'anj sij nani ruhua sij. Daj si hua nico si'yaj sij.

²³ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:

—X̄anga' at̄a ḡunun a ni é re' sisi 'i huaj ḡatu 'ngo tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj xata' aj.

²⁴ N̄i ḡataj ruhua' yūnj sisi 'i huaj ḡatu 'ngo tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj daj nḡa si ḡachin 'ngo xucu camello yu'uj taj cúj nuhua aj. N̄i xxi hua xú' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

²⁵ Ngaa n̄i ngaa gunun ni tsínj nico' Jesús nuguan' daj, n̄i n̄in' ruhua gan'anj ruhua ni sij. N̄i gataj ni sij:

—Sisi hué daj huin, ni un tsínj ḡa'ue n̄acaj Yan'anj únj. —Daj gataj ni sij.

²⁶ Ngaa n̄i ni'yaj Jesús rian ni sij. N̄i gataj sí':

—S̄i ḡa'ue n̄acaj ni nḡüi man'an ni sij mánj. San̄i Yan'anj ḡa'ue gui'yaj daran' nuguan'. —Daj gataj Jesús.

²⁷ Ngaa n̄i gataj Pedro:

—Hua duna únj daran' si'yaj únj anj. N̄i nico' únj man'án re' aj. Ngaa n̄i un sin huin n̄ariqui Yan'anj rian únj, ruhua' re' únj. —Daj gataj Pedro.

²⁸ N̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—X̄anga' at̄a ḡunun ni é re' sisi ngaa guisij güi ḡane 'uej rian chrun xila s̄a' ango xungüi n̄aca, n̄i ḡane x̄anga' ni é re' rian ni x̄uhuij chrun xila s̄a' guinica' ni é re' sun rian ni x̄uhuij xi'nin' ni tsínj israelita. N̄i hué daj ḡahuin xi'í si guinico' ni é re' man'anj huinj da'nij ni nḡüi. ²⁹ N̄i danej

gahuin a ni é re' dunáj á re' ducúa á re' nga jnánj
 án re' nej, xoco' a ni é re' nej, nga chrej a ni é
 re' nej, nni a ni é re' nej, nga da'níj ni é re' nej,
 do'ój re' nej, nī sisi dūnaj á re' daran' nan rian
 xi'lj, ngaa nī nahuin ra'a ni é re' 'ngo ciento ni
 rasun sa' nan. Nī gane niganj án re' nga Yan'anj,
 gui'yaj Yan'anj nej aj. ³⁰ Sanī nico ni ngūi huin
 achij chruhua xungūi nan nanico' ni sij ne' rucu
 ango xungūi ga'na' aj. Nī nico ni ngūi nico' ne'
 rucu chruhua xungūi nan gahuin achij ni sij ango
 xungūi ga'na' aj.

20

Los obreros de la viña

¹ 'Nī daj rún' 'yaj 'ngo xuru'ue ngaa ahui sij
 nigan' acuan' nana'ui' sij ni tsínj gan'anj gui'yaj
 sun do'ój sij rian man coj chruj uva, nī da'nga'
 daj 'yaj Yan'anj nga né' rian nicaj sun Yan'anj.
² Nī gui'yaj yya xuru'ue daj nga ni tsínj gui'yaj
 sun undaj huin ga'ui' sí' du'ue ni sij 'ngo gui daj.
 Nī ga'mi sí' sisi ga'ui' sí' 'ngo san'anj denario rian
 ni sij. Ngaa nī ga'níj sí' gan'anj gui'yaj sun ni sij
 riqui coj uva.

³ 'Hué dan nī gahui yún xuru'ue daj gan'anj
 sij ga un nigan'. Nī guini'i sij mán ango ni tsínj
 mán rian yu'ue. Ni niquin' yun ni sij. ⁴ Nī gataj
 sij: "Gūij gui'yaj sun ni é re' si-sūnj anj. Nī daj
 rún' gui'yaj sun ni é re', nī riquij du'ue ni é re'
 aj." Daj gataj sij. Nī gan'anj gui'yaj sun ni sí'.

⁵ 'Ngaa nī gahui ruhua' yún sij gan'anj sij ga
 xuj nej, ga hua'nij di'nī nej. Nī daj rún' gui'yaj
 sij ga un, nī da'nga' daj gui'yaj ruhua' yún sij.

⁶ 'Nī gan'anj ruhua' yún sij rian yu'ue sīj 'ngo si ga un'un' di'nī. Nī ganari' sij ango ni tsínj mán man'an. Nī ganachínj snan'anj sij ni sí'. Nī gataj sij: "Nī un sin huin ni mán ni é re' nun güi nīn' yu'uj nan, nī nitaj sun 'yaj sun ni é re' mán án re' yu'uj nan únj." Gataj sij. ⁷ Ngaa nī: "Nitaj 'ngo tsínj ataj sisi gan'anj gui'yaj sun ni únj mánj." Gataj ni tsínj mán rian yu'ue daj rian sij. Ngaa nī gataj xuru'ue daj: "Güij gui'yaj sun ni é re' riqui coj uva. Nī riquij du'ue ni é re' daj rún' gui'yaj sun a ni é re' aj." Daj gataj sij.

⁸ 'Nī ngaa guinī, nī gataj sij gunun tsínj nicaj yun'unj ni moso daj: "Gaquinj re' ga'na' ni tsínj 'yaj sun nánj. Nī naga'ui' re' du'ue ni sij aj. Gaxi'i re' naru'ue re' rian ni tsínj nico' da rucu gui'yaj sun aj. Ngaa nī naru'ue re' rian ni tsínj gatúj asij sini yan." Gataj xuru'ue daj.

⁹ 'Ngaa nī guisīj ni tsínj gatúj da ga un'un' di'nī daj. Nī da go'ngo ni sij ganahuin ra'a chre' gue ni sij 'ngo san'anj denario da aj. ¹⁰ Nī ngaa guisīj ni tsínj gui'yaj sun sini, ngaa nī gani ruhua ni sij sisi xacan doj ga'ui' xuru'ue daj du'ue ni sij daj nga si ga'ui' sí' rian ni tsínj gatúj gui'yaj sun ga un'un'. Sanī 'ngo hua nahuin ra'a daran' ni sij. ¹¹ Nī ngaa nahuin ra'a ni sij, nī gaxi'i ni sij ga'mi gaquin' ni sij xi'í xuru'ue. ¹² Nī gataj ni sij: "Nī tsínj gatúj da rucu daj, nī gui'yaj sun ni sij urin hora. Sanī uyan naru'ue re' rian ni sij nga únj nánj. Nī gui'yaj sun ni únj nun güi nīn' anj. Nī nun güi nī yan'an nej aj." Gataj ni sij. ¹³ Sanī gataj tsínj do'ój rian 'ngo ni sij: "Amigo, sé si digya' yun'un go'ngo ni é re' mánj. Sanī

hua gui'yaj yyá re' ngāj sisi naru'uē 'ngo san'anj denario rian re' aj. ¹⁴ Ganacaj re' du'ué re', nī güij re' nánj. Daj rún' naru'uē rian re', nī da'nga' daj huin ruhuāj naru'uē rian tsínj nico' da rucu nej. ¹⁵ Sanī ga'ue gui'yā daj rún' garan' ruhuāj nga si-san'ān nánj. Xicoj ruhuá re' si gui'yā doj sinduj nga dugüi' re' ní'." Daj gataj xuru'ue daj gunun tsínj gui'yaj sun.

¹⁶ 'Nгаа nī ni ngüi nico' da rucu xungüi nan, nī gahuin rian ni sij ango xungüi naça. Nī ni ngüi huin rian xungüi nan, sanī guna da rucu ni sij ango xungüi daj. Daj si aquínj Yan'anj nico ni ngüi gan'anj rianj anj. Sanī doj ni sij huin si nacui Yan'anj nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

¹⁷ Nī ngaa huaj Jesús gahui sij dacan rian ngaj xuman' Jerusalén, nī gaquínj sij ni tsínj nico' sij ga'na' nini ni sí' rian sij. Nī gataj sij:

¹⁸ —Ni'i ni é re' sisi huaj né' guisij né' xuman' Jerusalén. Nī hué yu'uj daj naga'ui' 'ngo tsínj daj man'ānj rian ni chrej a'nin' nga rian ni maestro digyán ley rian ni ngüi. Nī huínj da'níj ni ngüi. Nī daga'mi dugüi' ni sij sisi dagahui' ni sij man'ānj. ¹⁹ Ngaa nī naga'ui' ni sij yünj rian ni tsínj 'na' anéj chrej sisi ga'mi ducu ni sí' xi'íj. Nī duguayun ni sí' nne' xirā aj. Nī gari ni sí' gaquíj man'ānj rian rugutsi nej aj. Sanī xiráj huá'nij güi, nī gana'nī nánj. —Daj gataj Jesús.

Petición de Santiago y de Juan

²⁰ Ngaa n̄i gahuin n̄ichrun' huɟ da'nij nica tsínj gu'naj Zebedeo rian Jesús. N̄i ganiquin' ráj dacoj ún' rian Jesús. N̄i gachínj ún' 'ngo sinduj rian sij.

²¹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—N̄i un sin huin ruhuá re' únj. —Gataj Jesús.

N̄i gataj unj gunun sij:

—Ga'nin' re' sun sisi ngaa gane sún re' guñicaj sún re', n̄i gane nungüej da'nī xi'níj re', 'ngo sij ne' chrej ra'a sa' re', n̄i ango sij ne' chrej ra'a rotsi re', ruhuāj aj. —Gataj unj.

²² Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Nun ni'i nungüej é re' si achínj nungüej é re' mánj. Ga'ue gunucuj nungüej é re' guñiran' nungüej é re' sayun daj rún' guñiran' man'ānj ní'. —Daj gataj Jesús.

—Ga'ue aj. —Daj gataj nungüej sij.

²³ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Xanga' guñiran' nungüej é re' sayun ngāj aj. San̄i na'ue r̄iqui man'ānj sisi gane nungüej é re' 'ngo ni é re' ra'a sa'āj, n̄i ango ni é re' ra'a rotsij mánj. Hua nacui chrē nungüej tsínj gane nungüej chrej xi'nī anj. —Daj gataj Jesús.

²⁴ N̄i ngaa gunun ango ichi' ni tsínj nico' Jesús, n̄i ga'man ruhua ni sí' ni'yaj ni sí' nungüej tsínj daj. ²⁵ San̄i gaquínj Jesús ga'na' ni sij, n̄i gataj sij:

—Ni'i ni é re' daj 'yaj ni tsínj nicaj sun scanij ni tsínj 'na' anéj chrej. N̄i aran' ruhua ni sij guñicaj sun nico ni sij gahuin achij ni sij rian ni ngüi aj.

²⁶ San̄i sé daj guñ'yaj ni é re' mánj. Tsínj ruhua gahuin achij scanij ni é re', ngaa n̄i gahuin sij simoso ni é re' aj. ²⁷ N̄i tsínj ruhua gahuin rian scanij ni é re', ngaa n̄i gahuin sij tsínj 'yaj sun

rian ni é re' aj. ²⁸ Daj si sé si 'nāj nī guī'yaj sun ni ngüi riānj, ruhuāj mánj. Nī huīnj da'níj ni ngüi. Sanī 'nāj guī'yaj sūnj rian ni ngüi aj. Nī 'nāj gahuīj naru'uē rian si-gaquin' nico ni ngüi aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Dos ciegos reciben la vista

²⁹ Nī ngaa gahui ni sij xuman' Jericó, nī gachéj nīn' ruhua ni ngüi rucu Jesús. ³⁰ Nī nne huīj tsínj duri du'ua chrej. Nī ngaa gunun nungüej sij sisi huaj Jesús yu'uj daj, nī gaguáj nungüej sij. Nī gataj nungüej sij:

—Señor, nahuin 'i ruhuá re' nī'yaj re' nungüej únj huín re' da'níj David aán. —Daj gaguáj nungüej sij.

³¹ Ngaa nī chran' ni ngüi sisi dínj gane du'ua nungüej sij.

Sanī doj a' ganari' nucuj nungüej sij gaguáj nungüej sij. Nī gataj nungüej sij:

—Señor, nahuin 'i ruhuá re' nī'yaj re' nungüej únj huín re' da'níj David aán. —Daj gataj nungüej sij.

³² Ngaa nī ganiquin' Jesús. Nī gaquínj sij ga'na' nungüej sí' rian sij. Nī gataj sij:

—Nī un sin huin ruhua nungüej é re' guī'yā nga nungüej é re' únj. —Daj gataj Jesús.

³³ Ngaa nī gataj nungüej sij:

—Señor, huin ruhua únj sisi ganaxiguin rian nungüej únj, guī'yáj re', ruhua únj anj. —Daj gataj nungüej sij.

³⁴ Ngaa nī ganani yaco ruhua Jesús ni'yaj sí' nungüej sij. Nī ganun ra'a sí' rian nungüej sij.

Ni 'ngo hora naxiguin rian nungüej tsinj duri daj.
Ni guinico' nungüej sij Jesús.

21

La entrada triunfal en Jerusalén

¹ Ngaa ni guisij ni sij xuman' Betfagé rian niqin' 'ngo dacan gu'naj Olivos. Ni ngaj nichrun' xuman' Jerusalén nga xuman' Betfagé. Ngaa ni ga'nij Jesús huj tsinj nico' sij. ² Ni gataj sij:

—Gan'anj nungüej é re' xuman' ngaj ne' rian doj aj. Ni ngaa huaj nungüej é re', ni nari' rá'yanj nungüej é re' 'ngo urruj anumi nga da'nij xú'. Ni ganachi nungüej é re' nicaj re' ga'na' re' riānj. ³ Ni sisi hua 'ngo ngüi ganachinj snan'anj rian nungüej é re', ngaa ni gataj nungüej é re' gunun ni sij: “Man'an Señor ní'yanj xuj aj. Ni hora ni ga'na' nicaj yún xuj, gu'yaj sí' aj.” Daj gataj nungüej é re' gunun ni ngüi aj. —Daj gataj Jesús gunun nungüej sij.

⁴ Ni da'nga' daj gahuin sisi gahuin yya daj rún' gataj 'ngo tsinj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Ni gataj sí':

⁵ Gataj ni é re' gunun ni ngüi man xuman' Sión sisi hué si-rey ni sij 'na' rian man ni sij. Ni daj rún' huin xucu ni, ni da'nga' daj huin sij. Ni taj sij 'ngo urruj da'nij xucu 'yaj sun. Daj gataj tsinj ga'mi si-nuguan' Yan'anj.

⁶ Ngaa ni gan'anj nungüej tsinj nico' Jesús. Ni gui'yaj nungüej sij daj rún' ga'nin' Jesús sun rian nungüej sij. ⁷ Ngaa ni nicaj nungüej sij nungüej da'nij urruj daj ga'na' nungüej sij rian Jesús.

Ngaa n̄i guta' nungüej sij si-gan' nungüej sij xiráj nungüej xú'. Ngaa n̄i guitáj Jesús xú' aj. ⁸ Ngaa n̄i guruj nico ni ngüi si-gan' ni sij chruhua chrej. N̄i ga'nin' ango ni sij coj ra'a chrun guruj ni sij chruhua chrej. ⁹ Ni ngüi huaj ne' rian nej, nga ni ngüi nico' ne' rucu Jesús aguáj ni sij. N̄i gataj ni sij:

—Hosanna, da'n̄ij David huín re'. Hua niá' 'ueé ruhua tsínj 'n̄a' nga si-xugüi man'an Señor. Ga sa' 'ueé xata' aj. —Gataj ni sij gaguáj ni sij.

¹⁰ N̄i ngaa gatúj Jesús chruhua xuman' Jerusalén, n̄i nun n̄ari' ruhua ni ngüi un sin gahuin mánj. N̄i gataj ni sij:

—N̄i un tsínj huin nan únj. —Daj gataj ni ngüi man xuman' Jerusalén.

¹¹ Ngaa n̄i gataj ango ni ngüi:

—Tsínj nan huin Jesús tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj. N̄i 'n̄a' sij xuman' Nazaret estado Galilea. —Daj gataj ni sij.

Purificación del templo

¹² Ngaa n̄i gatúj Jesús chruhua si-nuhui Yan'anj. N̄i guiri sij ni tsínj mán du'uej rasun nga ni tsínj ránj rasun nej. N̄i guru nitu sij ni mesa si'yaj ni tsínj naduna san'anj. N̄i guru nitu Jesús ni chrun ruguechra' si'yaj ni tsínj du'uej xu'man anj. ¹³ N̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—Gataj si-nuguan' Yan'anj: “Ducúa Yan'anj huin rian gachinj jni'yaj ni ngüi rian Yan'anj. San̄i nuhui nan gahuin 'ngo huej man ni tsínj tu, 'yaj á re' nánj.” Gataj si-nuguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús.

14 Ngaa n̄i gatúj ni ngüi duri nga ni ngüi nare' dacój chruhua nuhui rian niquin' Jesús. N̄i ganahuin ni sij, gui'yaj sí'.

15 San̄i ga'man ruhua ni chrej huin achij nga ni tsínj digyán si-ley Moisés ngaa guini'i ni sij si sa' gui'yaj Jesús. N̄i hué daj ga'man ruhua ni sij ngaa guini'i ni sij sisi ga'mi sa' ni tsin' xi'í Jesús. Daj si gataj ni tsin' daj: “Hosanna rian tsínj nan si huin sí' da'n̄j rey David”.

Daj gataj anin'inj gaguáj anin'inj.

16 Ngaa n̄i gataj ni sij gunun Jesús:

—Unun man'án re' si ataj ni tsin' nan ní'. —Daj gataj ni sij.

N̄i gataj Jesús:

—Un̄nj anj. San̄i nun gaya ni é re' si-nuguan' Yan'anj xi'í si ataj nuguan' nan gunun ni é re' mí'. Daj si gataj si-nuguan' Yan'anj: “Gui'yaj Yan'anj sisi ga'mi sa' ni lij nga ni tsin' utsi nuguan' garan' ruhua man'an Yan'anj gunun”. Daj gataj si-nuguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

17 Ngaa n̄i dunáj Jesús ni sij. N̄i gahui sij xuman' daj. N̄i gan'anj sij xuman' Betania. N̄i gunáj sij yu'uj daj.

Maldición de la higuera estéril

18 N̄i hua n̄igan' ango güi, n̄i huaj Jesús nanicaj sij xuman' Jerusalén. N̄i achin xi'n̄a riqui sij.

19 N̄i guini'i sij niquin' 'ngo chrun gu'naj higuera du'ua chrej. N̄i gan'anj nich̄i sij rian niquin'-ín'. San̄i nun n̄ari' sij higo mánj. Maan coj ra'a-á' guini'i sij nánj. Ngaa n̄i gataj sij rian chrun daj:

—N̄iganj s̄i gayu chruj chr̄a re' ga mánj. —Daj gataj Jesús.

Ni 'ngo hora ganaco chrun daj. ²⁰ Ni ngaa guini'i ni tsinj nico' Jesús si guiran' chrun daj, ni gataj ni sij:

—Ni un sin ni 'ngo hora ganacoj únj. —Daj gataj ni sij gan'anj ruhua ni sij.

²¹ Ngaa ni gataj Jesús:

—Xanga' atā gunun ni é re' sisi guxuman ruhua ni é re', ni si gani huji ruhua ni é re' guini'yaj ni é re' Yan'anj, ngaa ni ga'ue gui'yaj ni é re' si gui'yā nga chrun higuera nan anj. Ni sé urin nan ga'ue gui'yaj ni é re', sani ga'ue gataj ni é re' gunun quij nan: “Guxun re' man'an re' yu'uj nan gan'anj re' ganatu re' chruhua nnee yan'anj anj.” Ngaa ni hué daj gahuin. ²² Hué dan ni sisi gachinj jni'yaj ni é re' 'ngo nuguan' rian Yan'anj ngaa guxuman yya ruhua ni é re', ngaa ni nahuin ra'a ni é re' nuguan' da aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

La autoridad de Jesús

²³ Ni ngaa gatúj Jesús chruhua nuhui digyán sij rian ni ngüi, ni gahuin nichrun' ni chrej a'nin' nga ni tsinj huin achij nej. Ni nachinj snan'anj ni sij Jesús. Ni gataj ni sij:

—Ni un sin huin sun ni 'yáj re' nan únj. Ni un tsinj riqui sun, ni 'yáj re' nan únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

²⁴ Ngaa ni gataj Jesús:

—Ruhuāj ganachin' snan'anj 'ngo nuguan' da man'an án re' aj. Ni sisi danicaj ni é re' nuguan' riānj, asij ni gatā un sun gui'yā nan gunun ni é re'. ²⁵ Ni un tsinj ga'nin' sun rian tsinj gu'naj Juan sisi gata' nnee sí' ni ngüi únj. Yan'anj gataj

rian sij ní'. Asì hua ango tsínj gataj rian sij sa'.
—Gataj Jesús.

Ngaa nì diguíj man'an ni sij nga dugüi' ni sij.
Nì gataj ni sij:

—Sisì gāto' sisì Yan'anj ga'nin' sun rian Juan,
ngaa nì gātaj Jesús gunun ni únj sisì un sin huin
nun guxuman ruhua ni únj nì'yaj ni únj man'an
sij únj. ²⁶ Nì sisì gataj únj sisì ni tsínj ga'níj gā'na'
Juan, sanì xu'ui' ni'yaj únj rian ni ngüi' aj. Daj si
gani ruhua daran' ni ngüi' sisì Juan gahuin 'ngò
tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj anj. —Daj gataj ni
sij gunun ni dugüi' ni sij.

²⁷ Ngaa nì gataj ni sij gunun Jesús:

—Nun ni'i únj mánj. —Daj gataj ni sij gunun
Jesús.

Ngaa nì gataj Jesús:

—Hué dan nì sì gatā gunun ni é re' un sin huin
sun 'yā aj. —Daj gataj Jesús.

Parábola de los dos hijos

²⁸ Ngaa nì nachínj snan'anj Jesús ni tsínj daj.
Nì gataj sij:

—Daj ani ruhua ni é re' nga nuguan' nan únj.
Hua huìj da'níj 'ngò tsínj daj. Nì gataj sij rian
'ngò da'níj sij: “Da'nī, yyaj nì güij guì'yaj sún re'
riqui coj uva aj.” Gataj tsínj daj gunun da'níj sij.

²⁹ 'Ngaa nì: “Sì gan'ān mánj.” Gataj sí' rian
chrej sí'. Sanì sa' sij, nì xacaj sij ango ducuánj,
nì gan'anj guì'yaj sun sij. ³⁰ Hué dan nì gan'anj
chrej sij rian nne ango da'níj sij. Nì da'nga' daj
gataj sij gunun sí'. Nì: “Gā'ue gan'ān Señor.”
Gataj sí' rian chrej sí'. Sanì nun gan'anj guì'yaj

sun sí'. ³¹ Nĭ ẏn tsínj yya gui'yaj si garan' ruhua chrej sij, ruhua á re' ẏnj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nĭ gataj ni sij:

—Tsínj rian gataj sini ẏan daj. Hué sij huin nánj. —Daj gataj ni sij.

Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Xanga' atā gunun ni é re' sisī gatu sini ẏan ni tsínj a'nej xacan pesto nga ni ngüi xana achéj man'an rian nicaj sun Yan'anj dan nga si gatu ni é re' aj. ³² Daj si ga'na' Juan digyán sí' daj ga'ue guiman ni é re' gui'yaj nica ni é re'. Sanĭ nun guxuman ruhua ni é re' mánj. Sanĭ guxuman ruhua ni tsínj a'nej xacan pesto nga ni ngüi xana achéj man'an. Nĭ nunj si guini'i ni é re' daran' nan, sanĭ nun nanicaj ruhua ni é re' xi'í si-gaquin' ni é re' mánj. Nĭ nun guxuman ruhua ni é re' guini'yaj ni é re' Juan nej mánj.

Los labradores malvados

³³ Hué dan nĭ gunun ni é re' ango cuento nanĭj. Ganarij 'ngō xuru'ue daj nico coj uva unun sij aj. Nĭ gui'yaj sij 'ngō xingá ganicaj rian gunun sij. Nĭ gánj sij ẏu'uj rian gani sij chruj uva, gui'yaj sij vino. Nĭ gui'yaj sij 'ngō hue' xacan xxi sisī dugumi ni sij daran' ni coj daj. Nĭ naga'ui' sij si-coj sij coj chruj uva daj rian go'ngo ni tsínj sisī dugumi ni sí' si'yaj sij. Ngaa ni gan'anj gan' sij ango xuman'. ³⁴ Nĭ ngaa guisĭj güi gane uva, ngaa nĭ ga'nĭj sij si-moso sij gan'anj gachinj ni sij rian ni tsínj mán 'yaj sun daj chruj si huin si'yaj sij. ³⁵ Sanĭ guida'a ni tsínj mán 'yaj sun daj ni si-moso sij. Nĭ ga'ui' ni sí' chrun xiráj 'ngō moso daj. Nĭ dagahui' ni sí' ango moso. Nĭ ga'ui' ni sí' yej ango

moso daj. ³⁶ Ngaa n̄i ga'n̄ij ruhua' yún tsínj d̄o'oj daj ango ni si-moso sij. N̄i hua ga'i ni sí' daj nga ni tsínj gan'anj sini. N̄i daj rún' gui'yaj ni tsínj dugumi daj, n̄i da'nga' daj gui'yaj ni sij nga ni sí'. ³⁷ Hué dan n̄i ne' rucu n̄i ga'n̄ij sij man'an da'n̄ij sij gan'anj. N̄i gataj sij: “Ga ní'yanj ni sí' nga man'an da'n̄i anj.” Gataj ni sij. ³⁸ San̄i ngaa guini'i ni sí' da'n̄ij sij, n̄i gataj ni sí' gunun ni dugúi' sí': “Tsínj nan gunánj do'ój chrej sij si sa' gahui' chrej sí' aj. Dagahui' né' tsínj nan, ngaa ni gunan né' gahuin do'ój né' nánj.” Daj gataj ni sij. ³⁹ Ngaa n̄i guida'a ni sij tsínj daj. N̄i guere'ej ni sij sí' chrej xe' du'ua rian man coj uva daj. N̄i dagahui' ni sij sí'. ⁴⁰ Hué dan n̄i ngaa ga'na' tsínj d̄o'oj, n̄i un sin huin gui'yaj sij nga ni tsínj dugumi daj, ruhua á re' únj. —Daj gataj Jesús gunun ni chrej a'nin' nga ni tsínj huin achij.

⁴¹ Ngaa n̄i gataj ni sij:

—Dagahui' sij ni tsínj x̄i'i daj. N̄i si ganahuin yaco ruhua sij n̄i'yaj sij ni sí' ga mánj. Ngaa n̄i naga'ui' sij coj chruj uva daj huin si-coj sij rian ango ni tsínj sisi dugumi ni sí'. N̄i ngaa gane chruj daj, n̄i naga'ui' ni sí' rian tsínj d̄o'oj daj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

⁴² Ngaa n̄i gataj Jesús:

—N̄i un sin huin n̄i nun gaya ni é re' si gataj si-nuguan' Yan'anj únj. N̄i gataj si-nuguan' Yan'anj: Yej guere'ej ni tsínj 'yaj sun hue', n̄i gahuin-ín' 'ngo yej sa' doj gane ran-án' dugu'nun' squina hue' n̄iganj ni aj.

Hué man'an Señor gui'yaj nuguan' nan.

Ni dugu'naj nin' ruhua hua nuguan' nan ruhua né' aj.

Daj gataj si-nuguan' Yan'anj. ⁴³ Hué dan ni gatā gunun ni é re' sisi ga'ne Yan'anj rian gane ni é re' rian nicaj sun Yan'anj. Ni ga'ui' Yan'anj rian ango ni ngüi. Daj si gui'yaj ni sij si huin ruhua Yan'anj. ⁴⁴ Ni huēj huin yej daj. Ni sisi ganatu 'ngo ngüi rian yej daj, ni garan' ni sij, gui'yā. Ni sisi guinij yej daj rian 'ngo ni ngüi, ni guixitin' ni sij, gui'yā nej aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

⁴⁵ Ni ngaa gunun ni chrej a'nin' nga ni tsínj fariseo cuento ganani Jesús, ni xacaj ni sij cuenta sisi a'mi sí' xi'í man'an ni sij. ⁴⁶ Ni huin ruhua ni sij guida'a ni sij sí'. Sanj xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij rian ni ngüi. Daj si ani ruhua ni ngüi sisi tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj huin Jesús, ruhua ni sij aj.

22

Parábola de la fiesta de bodas

¹ Ngaa ni ga'mi ruhua' yún Jesús nani sij cuento. Ni gataj sij:

² —Daj rún' gui'yaj 'ngo rey ngaa gui'yaj sij gui'yanj xi'í si xacaj da'nij sij yun'unj xana, ni da'nga' daj huin rian nicaj sun Yan'anj. ³ Ni ga'nij rey daj si-moso sij gan'anj gaquinj ni ngüi sisi ga'na' ni sij xa ni sij rian gahuin gui'yanj ducua' sij. Sanj nun ga'uej ruhua ni sij ga'na' ni sij. ⁴ Ngaa ni ga'nij ruhua' yún sij ango ni moso daj gan'anj ni sí'. Ni gataj sij gunun ni sí': “Gataj ni é re' rian ni ngüi ga'na' daj sisi hua chrún nia 'yā. Ni hua dagahui' ni sij ni dānj sicuj nga ni

xucu namij nej aj. Nī hua chr̄un daran'anj. Ngaa nī ga'na' á re' xa' á re' nga da'nī. Daj si x̄acaj sij yun'unj x̄ana.” Gataj rey daj gunun ni sij.

⁵ 'Sanī nun x̄acaj ni ngüi daj cuenta nga nuguan' gataj ni sij mánj. Gan'anj gui'yaj sun 'ngo tsínj daj do'ój sij. Nī gan'anj ango sij, gan'anj gudu'ue sij rasun rian ni ngüi. ⁶ Nī guida'a ango ni sij ni si-moso rey daj. Nī gui'yaj x̄i'i ni sij nga ni sí'. Nī dagahui' ni sij ni sí' nej. ⁷ Ngaa nī ngaa gunun rey daj, nī n̄in' ruhua ga'man ruhua sij. Nī ga'n̄ij sij si-snado sij gan'anj dagahui' ni tsínj dagahui' ni si-moso sij daj. Nī gari yan'an ni sí' xánj ni tsínj daj. Nī gaca xuman' daj.

⁸ 'Ngaa nī gataj rey daj gunun si-moso sij: “Daran'anj hua chr̄un sisi ga'na' ni ngüi xa' ni sij rian gahuin gui'yanj x̄acaj da'nī yun'unj x̄ana. Sanī nitaj si ní'yanj ni ngüi gaquīn ga'na' da mánj. ⁹ Ngaa nī gan'anj ni é re' rian nacaj dugüi' ni chrej. Nī gaquinj ni é re' un ngüi gahuin ga'na' ni sij gui'yanj ruhuāj aj.” Gataj rey daj.

¹⁰ 'Ngaa nī gahui ni moso daj gan'anj ni sij chruhua ni chrej. Nī gui'yaj ni sij sisi nahuin chre' daran' ni ngüi ganacaj dugüi' nga ni sij. Nī ga'na' ni ngüi sa' nga ni ngüi nitaj si hua sa' gui'yanj daj. Nī gara chruhua hue' rian gahuin gui'yanj xacaj da'n̄ij rey daj yun'unj x̄ana, gui'yaj ni ngüi.

¹¹ 'Nī ngaa gatúj rey rian man ni ngüi huaj gui'yanj daj, nī guini'i sij 'ngo tsínj nitaj nun sij 'ngo atsiq nun ni tsínj rara'a. ¹² Ngaa nī gataj sij: “Amigo, un sin 'yáj re' nan, nī nitaj 'ngo atsiq nanun so' rara'a so' únj.” Daj gataj rey daj. Sanī

nun gūiri' ruhua tsínj daj si ga'mi sí'. Nì dínj nne sí'. ¹³ Ngaa nì gataj rey gunun ni tsínj 'yaj sun rian mesa: "Nùmi ni é re' dacój sij nga ra'a sij. Nì gūere'ej a ni é re' sij rian rùmi' hua ne' xe' rian gunun sij gaco sij nga rian xa ruj yan' sij." Daj gataj rey daj. ¹⁴ Daj si nico ni ngüi aquínj Yan'anj, sanj doj ni sij huin si nacui Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.

La cuestión del tributo

¹⁵ Ngaa nì gan'anj diga'mi dugüi' ni tsínj fariseo daj ga'ue ga'ui' ni sij gaquin' rian xi'í Jesús xi'í 'ngò nuguan' ga'mi sí'. ¹⁶ Ngaa nì ga'nj ni sij ni tsínj nico' ni sij nga ni tsínj herodista nej, gan'anj ni sí' rian Jesús. Nì gataj ni sí' gunun Jesús:

—Maestro, ni'i ni únj sisi a'mi xanga' man'án re'. Nì digyán xanga' re' si-chrej Yan'anj. Nì nitaj si gūi'yáj re' un sin huin ni tsínj a'mi mánj. Daj si nitaj si ni'yáj re' daj hua ni tsínj mánj. ¹⁷ Hué dan nì un sin huin ani ruhua re'. Sa' huin sisi ga'ui' né' san'anj a'nej rey César, ruhua re'. Ga'ui' né' ní'. Asj sj ga'ui' né' ní'. —Daj gataj ni sij.

¹⁸ Sanj guini'i Jesús sisi ani quij ruhua ni sij. Ngaa nì gataj sí' gunun ni sij:

—Nì un sin huin nì ruhua ni é re' gūi'yáj re' xi' ngāj únj. Tsínj digya' yun'unj huin ni é re'. ¹⁹ Dìgyán ni é re' riānj 'ngò san'anj naru'ue ni ngüi rian rey daj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nì nicaj ni sij 'ngò san'anj denario ga'na' ni sij rian sí'.

²⁰ Ngaa nì nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nì gataj sí':

—Nì un tsínj rjan huin san'anj nan únj. Nì un tsínj si-xugüi huin nan, nì hua nica nin' huaj únj.
—Daj gataj Jesús.

²¹ Ngaa nì:

—Hué rian César nga si-xugüi sí' huin. —Gataj ni sij.

Ngaa nì gataj Jesús:

—Ngaa nì ga'ui' ni é re' si'yaj rey César daj rian César aj. Nì ga'ui' ni é re' si'yaj Yan'anj rian Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.

²² Nì ngaa gunun ni sij nuguan' ga'mi Jesús, nì garáj yan'anj ruhua ni sij. Nì dunáj ni sij sí'. Nì gan'anj ni sij.

La pregunta sobre la resurrección

²³ Nì hué güi daj nì ga'na' doj ni tsínj saduceo rian Jesús. Nì ataj ni tsínj daj sisi nitaj si gana'nij ni níman mánj. Nì nachínj snan'anj ni sij Jesús.

²⁴ Nì gataj ni sij:

—Maestro, gataj Moisés: “Sisi gahui' 'ngo tsínj nitaj da'níj, ngaa nì nācaj jnánj sij nica sij. Nì da'nga' daj gui'yaj sí' ga'ui' sí' si ga'nga 'ngo lij nāgane yan du'ua chre.” Daj gataj Moisés. ²⁵ Hué dan nì gane ichij jnānj 'ngo tsínj daj scanij né'. Nì xacaj tsínj xahua' nica sij. Nì gahui' sij. Nì nitaj da'níj sij nga ún'. Nì gunáj nica sij rian jnánj sij xacaj sí' xaco' sí'. ²⁶ Sanj gahui' tsínj nico' rucu tsínj xahua' daj. Nì xacaj ango jnánj sí' yun'unj xana daj. Nì da'nga' daj xacaj ni ichij jnānj tsínj yun'unj xana daj. ²⁷ Da' guisíj daj gahui' man'an yun'unj daj nej aj. ²⁸ Hué dan nì ngaa gana'nij ni níman ngaa guiman ruhua' yún ichij jnánj sij, nì daj hua yya tsínj gahuin nica yun'unj xana daj,

ruhuá re' únj. Daj si daran' ni sij xacaj ún' nánj.
—Daj gataj ni tsínj saduceo gunun Jesús.

²⁹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Nun nari' ni é re' si nun ni'i ni é re' daj gataj si-nuguan' Yan'anj mánj. N̄i nun ni'i ni é re' daj nucuaaj Yan'anj nej mánj. ³⁰ Daj si ngaa g̃ana'nij ni níman, n̄i s̄i xacaj ni tsínj ni yun'unj x̃ana mánj. N̄i daj n̄i s̄i xacaj ni yun'unj x̃ana tsínj sno'o mánj. Daj si daj rún' nne ni ángel xata', da'nga' daj g̃ane ni sij aj. ³¹ Ngaa n̄i gatā gunun a ni é re' daj gũni'i a ni é re' sisi g̃ana'nij ni níman. Achin si gaya ni é re' rian si-nuguan' Yan'anj ga' di ní. ³² Daj si gataj Yan'anj: “Huēj huin Dan'anj tsínj gu'naj Abraham nga tsínj gu'naj Isaac nga tsínj gu'naj Jacob nej aj.” Daj gataj Yan'anj asij ná. Hué dan ni sé níman huin ni tsínj guinico' Yan'anj asij ná mánj. Hua n̄i'na' ni sij nánj.
—Daj gataj Jesús gunun ni tsínj saduceo.

³³ N̄i ngaa gunun ni ngüi si gataj Jesús, n̄i garáj yan'anj ruhua ni sij ng̃a nuguan' digyán sij rian ni ngüi.

El gran mandamiento

³⁴ N̄i ngaa gunun ni tsínj fariseo sisi dínj gahuin du'ua ni tsínj saduceo, gui'yaj Jesús, ngaa n̄i nahuin yu' ni sij. ³⁵ N̄i 'ng̃o ni sij huin 'ng̃o tsínj digyán ley rian ni ngüi. N̄i huin ruhua sí' x̃acaj sí' cuenta daj ñata' Jesús.

³⁶ Ngaa n̄i nachínj snan'anj sí' Jesús. N̄i gataj sí':

—Maestro, un sin huin nuguan' nico doj rian daran' nuguan' a'nin' Yan'anj sun riun' únj.
—Daj gataj tsínj daj.

37 Ngaa n̄i gataj Jesús:

—“Ḡahuin 'i ruhuá re' n̄i'yaj re' Señor huin Dan'ánj re' nga nimán re' nej, n̄in' sta'ngá' re' nej.” 38 Hué nan huin nuguan' huin achij nga nuguan' sini rian daran' ni nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian ni ngüi aj. 39 N̄i daj rún' hua nuguan' nan, n̄i hua ango nuguan' a'nin' Yan'anj sun rián re' nej. N̄i nuguan' nan huin: “Ḡahuin 'i ruhuá re' n̄i'yáj re' dugüí' re' rún' 'i ruhuá re' ni'yaj re' man'án re' aj.” 40 Ngaa n̄i daran' si-ley Yan'anj nga daran' si ga'mi ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná, n̄i 'na' daran' ni nuguan' daj rian nungüej nuguan' huin achij nan. —Daj gataj Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

41 Ngaa n̄i ngaa nahuin yu' ni tsínj fariseo, n̄i nachínj snan'anj Jesús ni sij.

42 N̄i gataj Jesús:

—N̄i un sin huin ani ruhua ni é re' xi'í Cristo únj. N̄i un sin da'nij huin sí', ruhua ni é re' únj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa n̄i:

—Da'níj David huin sí'. —Gataj ni sij.

43 Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Ngaa n̄i sisi Cristo huin da'níj David, n̄i un sin huin, n̄i gataj David sisi Cristo huin Señor rian sij únj. Daj si hua 'ngō nuguan' gataj David, gui'yaj Espíritu Santo: 44 “Yan'anj gataj gunun Señor nicaj sun riānj sisi gane sí' chrej ra'a sa' Yan'anj da' guisij gui'yaj gana Yan'anj rian daran' ni tsínj unun' nga Señor nicaj sun riānj.” Daj gataj Yan'anj gunun Señor, gataj xi' David. 45 Asa'

ga'ue gahuin Cristo da'níj David sisi dugu'naj sí Señor man'an Cristo únj. —Daj gataj Jesús.

⁴⁶ Ní nun ri' ruhua ni tsínj fariseo si ga'mi ni sij. Ní asij güi daj, ní nun guisij ruhua ni sij nāchin' snan'anj ni sij Jesús ga mánj.

23

Jesús acusa a los escribas y los fariseos

¹ Ngaa guisíj ní ga'mi Jesús rian ni ngüi nga rian ni tsínj nico' sí'. ² Ní gataj sij:

—Nicaj sun ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo daj rún' guinicaj sun Moisés. ³ Yu'uj daj ní dagahuin ni é re' rian ni sij. Ní guí'yaj ni é re' si ataj ni sij. Saní sí gachej ni é re' chrej chéj ni sij. Daj si ataj ni sij 'ngō nuguan', ní 'yaj ni sij ango nuguan'. ⁴ Ní daj rún' 'yaj 'ngō tsínj ngaa ya'í 'ngō carga gata 'ngō dugüi' sí', 'yaj sí', ní da'nga' daj 'yaj ni sij. Daj si 'yaj ni sij sisi gata ni ngüi carga ya'í huin ni nuguan' a'nin' ni sij sun rian ni sí'. Ní uta' ni sij carga daj dacan xicój ni sí'. Saní a doj na'uej ruhua ni sij chraçuij ni sij chra ra'a ni sij nga carga daj. ⁵ Ní daran' si 'yaj ni sij, ní da'nga' daj 'yaj ni sij sisi guini'i ni ngüi. Ní nagui'yaj gara' ni sij rian nun si-nuguan' Yan'anj nun yo ni sij. Ní hué daj nagui'yaj xe'e ni sij yu'uej nico' du'ua si-gan' ni sij nej. ⁶ Ní nana'ui' ni sij 'ngō yu'uj sa' gane ni sij rian 'yaj ni sij 'ngō gui'yanj. Ní hué daj nana'ui' ni sij sisi gane ni sij chrun xila sa' chruhua si-nuhui ni sij nej. ⁷ Ní huin ruhua ni sij sisi ga'mi sa' ni ngüi nga ni sij ngaa chéj ni sij rian yu'ue. Ní hué daj huin ruhua ni sij sisi dugu'naj ni tsínj “maestro” ni sij.

8 Sî duna ni é re' si gataj ni ngüi sisi "maestro" huin ni é re' mánj. Daj si 'ngo jnanj daran' ni é re'. Nî urin maestro huin Cristo rian ni é re' nej. 9 Nî sî dugu'naj ni é re' "chrej" 'ngo tsínj man chruhua xungüi mánj. Daj si urin chrej ni é re' huin Yan'anj xanga' nne xata'. 10 Nî sî duna ni é re' si gataj ni ngüi sisi nico' ni sij ni é re' mánj. Daj si urin Cristo huin tsínj guinico' ni é re' aj. 11 Nî tsínj huin achij scanij ni é re', nî da'ui sij gunánj guitsi sij rian ni é re'. 12 Daj si un tsínj huin ruhua gahuin achij, nî gunaj sij ne' rucu. Nî un tsínj huin ruhua gunaj ne' rucu, nî gahuin achij sij.

13 'Sanî niqui nî'n' ruhua niman ni é re' huin ni é re' tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo nej. Daj si gahuin ni é re' nico castigo. Tsínj digya' yun'unj huin ni é re'. Daj si ránj ni é re' chrej rian nicaj sun Yan'anj. Nî na'ue gatu ni ngüi, 'yaj ni é re'. Nî na'uej ruhua ni é re' gatu ni é re'. Nî da'nga' daj huin ruhua ni ngüi gatu, nî na'uej ruhua ni é re' nej.

14 'Niqui nî'n' ruhua niman ni é re' huin ni é re' ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo nej. Tsínj digya' yun'unj huin ni é re'. Daj si a'nej ni é re' ducua ngüi xana mmij. Ngaa nî ná achínj jni'yaj ni é re' rian Yan'anj sisi gani ruhua ni ngüi sisi sa' ni é re'. Xi'í nuguan' nan, nî gahuin ni é re' nico castigo.

15 'Niqui nî'n' ruhua niman ni é re' huin ni é re' ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo nej. Daj si guiran' ni é re' nico castigo. Tsínj digya' yun'unj huin ni é re'. Daj si nî'n' gachra' achéj ni é re'.

Ni da rucu nnee yan'anj huaj ni é re' sisi xacaj urin tsínj si-chrej ni é re', ruhua ni é re'. Ni ngaa guiri' ni é re', ni gahuin quij chruhua niman sí' si quij niman man'an ni é re', 'yaj ni é re'. Ni guitaj diyān sí' gan'anj sí' rian ni é re' gan'anj daran' ni é re' rian yan'an.

¹⁶ 'Niqui nin' ruhua niman ni é re' xi'í sayun guiran' ni é re'. Daj si ni tsínj duri digyān chrej rian ni ngüi huin ni é re'. Ni ataj ni é re' sisi guta' nica yya 'ngo tsínj daj rian oro man chruhua nuhui, ngaa ni ní'yanj si ataj sí'. Ni hua nian gui'yaj sí' si gataj sí', ataj ni é re'. ¹⁷ Tsínj ni'yun ni tsínj duri huin ni é re' nánj. Daj hua si huin achij, ruhua ni é re' únj. Oro ní', asj nuhui 'yaj sisi sa' oro sa'. ¹⁸ Ni hué daj ataj ni é re' sisi guta' nica yaa 'ngo tsínj daj rian altar sisi hua yya nuguan' ga'mi sí', ni nitaj si ní'yanj si ataj sij mánj. Sanj sisi guta' nica yya 'ngo tsínj daj rian ofrenda taj rian altar, ngaa ni ní'yanj si ataj sij, ni hua nian gui'yaj sí' si gataj sí', ataj ni é re'. ¹⁹ Tsínj ni'yun ni tsínj duri huin ni é re'. Daj hua si huin achij, ruhua ni é re' únj. Ofrenda ní', asj altar 'yaj sisi sa' ofrenda daj sa'. ²⁰ Tsínj guta' nica yya rian altar, ni nitaj si guta' nica yya sij rian urin altar, sanj guta' nica yya sij rian daran' si mán rian altar nej. ²¹ Ni tsínj guta' nica yya rian nuhui, ni sé rian urin nuhui guta' nica yya sij. Sanj guta' nica yya sij rian Yan'anj xanga' nne chruhua nuhui nej. ²² Ni tsínj guta' nica yya xata' rian nne chrun xila sa' nne Yan'anj, ni sé urin rian chrun xila sa' nne Yan'anj guta' nica yya sij mánj. Sanj hué daj guta' nica yya sij rian

man'an Yan'anj si nne rian chrun xila sa' da nej.

23 'Nin' ruhua niq̄ui niman ni é re' ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo. Daj si guiran' a ni é re' nico castigo. Tsínj digya' yun'unj huin ni é re'. Daj si aya ni é re' rumi coj nun stila nga coj xugune rian yo'ój nej nga coj comino nej. Ni ngaa guisíj ichi' rumi, ni a'ui' ni é re' 'ngo rumi rian Yan'anj. Sanj duna ni é re' nuguan' huin rian chruhua si-ley Yan'anj nej. Daj si duna ni é re' si gu'yaj nica ni é re' rian ni ngüi. Ni duna ni é re' si gahuin 'i ruhua ni é re' ni'yaj á re' Yan'anj. Ni duna ni é re' si guxuman ruhua ni é re' ni'yaj á re' Yan'anj. Da'ui ni é re' gu'yaj ni é re' ni nuguan' nico nan. Sanj si duna ni é re' nga ango si 'yaj ni é re' da mánj. 24 Ni huin ni é re' tsínj duri digyán chrej rian ni ngüi. Ni aca ni é re' nnee man xucu xa'ui sisi nahuin sa' nnee daj go'o ni é re'. Sanj amánj gue é re' xucu xachij huin camello.

25 'Niqui nin' ruhua niman ni é re' huin ni é re' ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo. Daj si guiran' ni é re' nico castigo nej aj. Tsínj digya' yun'unj huin ni é re'. Daj si 'yaj á re' daj rún' 'yaj 'ngo tsínj na'nin' xiráj tasa nga xiráj go'o nej aj. Sanj nun na'nin' sij chruhua tasa nga chruhua go'o mánj. Ni da'nga' daj hua chruhua niman ni é re'. Ni man nin' ruhua si quij hua. Daj si 'yaj tu ni é re'. Ni 'yaj quij ni é re' nga ni ngüi nej. 26 Tsínj fariseo duri huin ni é re'. Hua sini na'nin' sa' ni é re' chruhua tasa nga go'o huin niman án re'. Asíj ni ga'ue gu'yaj sa' ni é re' guini'i ni ngüi aj.

27 'Niqui niman n̄in' ruhua ni é re' huin ni é re' ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo. Daj si guiran' ni é re' nico sayun. Huin ni é re' ni tsínj digya' yun'unj. Daj si daj rún' hua chran gatsi naránj ni sij rian achin' níman, n̄i da'nga' daj hua ni é re'. Daj si xanga' n̄i hua niá' xiráj chran aráj ni sij daj. San̄i ne' chruhua yu'uj n̄i man n̄in' ni cúj níman nga daran' si quij hua. 28 N̄i da'nga' daj hua á re'. Daj si rún' hua tsínj 'yaj niá, n̄i da'nga' daj hua ni é re' rian ni ngüi. San̄i chruhua niman ni é re', n̄i man n̄in' ruhua nuguan' digya' yun'unj nga ni nuguan' quij aj.

29 'Niqui n̄in' ruhua ni é re' huin ni é re' ni tsínj digyán ley nga ni tsínj fariseo. Daj si gahuin ni é re' castigo nico. Tsínj digya' yun'unj huin ín re'. Daj si naránj án re' chran rian gachin' ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. N̄i nagui'yaj niá' ni é re' xiráj chran rian gachin' ni tsínj hua sa'. 30 N̄i ataj ni é re': "Sis̄i nun guiman únj asij ngaa guimán ni xí', n̄i tsínj guimán asij ná, n̄i s̄i chracuuj únj dagahui' ni sij ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj mánj." Da'nga' daj ataj ni é re'. 31 San̄i hué ducuánj daj digyán xanga' a ni é re' sis̄i hué ni é re' huin yya da'n̄ij ni tsínj dagahui' ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. 32 Achin guisij si gui'yaj quij ni xi a ni é re'. San̄i gui'yaj a ni é re' nga si achin daj.

33 'Xucuáj huin ni é re'. N̄i da'n̄ij xucuáj huin ni é re' aj. N̄i daj gui'yaj ni é re' sis̄i s̄i gahuin ni é re' castigo rian yan'án únj. 34 Xi'í daj n̄i a'n̄i ni tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj nga ni tsínj ni'i sa' nej, nga ni tsínj digyán si-nuguan' Yan'anj rian

ni ngüi. Ni guisij ni sij rian man ni é re' aj. Sanj hua go'ngo ni sij dagahui' ni é re' aj. Ni doco' ni é re' ni sij rian rugutsj. Ni duguayun ni é re' ango ni sij chruhua si-nuhui ni é re'. Ni guinico' ni é re' ni sij daran' xuman' cran' yun'unj ni é re' ni sij nej. ³⁵ Ngaa ni xi'í daj da'ui ni é re' si-gaquin' daran' ni tsínj dagahui' ni ngüi hua sa'. Ni asij sini dagahui' tsínj gu'naj Cain jnánj sij Abel. Ni hué sí' gahuin 'ngo tsínj gui'yaj nica. Ni hué daj dagahui' ni xi ni é re' tsínj gu'naj Zacarías huin sí' da'níj Berequías. Ni dagahui' ni sij sí' rian danj altar nga rian nne ducúa Yan'anj. ³⁶ Xanga' atāj yyāj gunun a ni é re' sisi guiran' ni dugui' ni é re' castigo xi'í si-gaquin' ni tsínj dagahui' daj. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj fariseo nga ni tsínj digyán si-ley Moisés rian ni ngüi.

Lamento de Jesús sobre Jerusalén

³⁷ Ngaa ni gataj ruhua' yún Jesús:

—Nun nanj ducu ruhuāj xi'í ni é re' ni tsínj man xuman' Jerusalén. Daj si dagahui' ni é re' ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj anj. Ni ga'ui' ni é re' yej ni tsínj nicaj nuguan' huaj rian ni é re' huin ni sij tsínj ga'níj Yan'anj huaj rian a ni é re'. Sij undaj huin ruhuāj nagu'yaj yu'uj, ni da'níj man'án re' huin ni tsínj man xuman' Jerusalén. Ni daj rún' 'yaj 'ngo xuchre ngaa nagu'yaj yu'uj xuj da'níj xuj riqui si-gachi xuj, ni da'nga' daj huin ruhuāj gu'yā nga ni da'níj re'. Sanj nun garan' ruhua á re' mánj. ³⁸ Yyaj ni ni'yaj ni é re'. Guere' xánj ni é re' nga ducúa ni é re' guna yyaj aj. ³⁹ Ni ataj snan'ān gunun ni é re' sisi sij guini'i yún ni é re' yūnj da guisij güi gataj ni é re'

nuguan' nan: “Hua sa' n̄in' ruhua tsínj 'na' rian si-xugüi man'an Señor.” —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi man xuman' Jerusalén.

24

Jesús predice la destrucción del templo

¹ N̄i ngaa gahui Jesús chruhua nuhui nico gan'anj sij, n̄i gahuin n̄ichrun' ni tsínj nico' sij sisi digyán ni sí' daj hua ni hue' huin nuhui daj rian Jesús. ² San̄i gataj Jesús gunun ni sí':

—Gūini'yaj sa' ni é re' daran' nan anj. Xanga' atā gunun a ni é re' sisi hua 'ngō güi, n̄i s̄i gunáj ni a 'ngō yej rian dugüi' mánj. Duguane n̄in' ni sij daran' nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Señales antes del fin

³ N̄i ngaa gane Jesús dacan gu'naj Olivos, n̄i ga'na' urin ni tsínj nico' Jesús rian nne sij. N̄i gataj ni sí':

—Gataj re' gunun únj aman gahuin yya ni nuguan' nan. N̄i gataj re' daj hua 'ngō da'nga' gūini'i únj sisi ga'na' ruhua' yún re' ngaa ganahuij xungüi nan. —Daj gataj ni sij.

⁴ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Ga cuidado ni é re' sisi nitaj 'ngō tsínj digya' yun'unj ni é re' aj. ⁵ Daj si ga'na' nico ni tsínj rian si-xugüi man'anj anj. N̄i gataj ni sij: “Hué man'anj huin Cristo aj.” Daj gataj ni sij gunun ni é re'. N̄i digya' yun'unj ni sij nico ni ngüi.

⁶ N̄i gunun ni é re' nuguan' sisi unun' 'ngō xuman' ngā ango xuman', n̄i huin ruhua 'ngō xuman' daj guda' ngā ango xuman'. San̄i s̄i guxu'ui' ni é re' mánj. Hua niān si hué daj

gahuin. Sanj achin ganahuij n̄in' xungüi aj. ⁷ Nj gunun' nungüej xuman' daj. Nj gunun' 'ngo gobierno da nga ango gobierno. Nj ga'na' xi'i nga xi'na nej. Nj ga'na' yun go'ngo rian xungüi nej. ⁸ Daran' nan nj diaj gaxi'i guiran' ni ngüi sayun.

⁹ 'Hué dan nj naga'ui' ni sij ni é re' rian ni tsinj nicaj sun. Nj guiran' ni é re' sayun nej. Nj dagahui' ni sij ni é re' nej. Nj si gahuin sa' ruhua daran' ni ngüi guini'yaj ni sij ni é re' xi'i si nicaj dugüi' ni é re' ngāj. ¹⁰ Ngaa nj ni güi daj, nj nico ni ngüi duna si-chrej Yan'anj. Nj naga'ui' ni sij dugüi' ni sij rian ni tsinj nicaj sun. Nj si gahuin sa' ruhua ni sij guini'yaj ni sij go'ngo dugüi' ni sij. ¹¹ Nj ga'na' nico ni tsinj digya' yun'unj. Nj gataj ni sij sisi a'mi ni sij si-nuguan' Yan'anj. Nj digya' yun'unj ni sij nico ni ngüi. ¹² Nj xi'i si gahuin nico gaquin', nj duna nico ni sij si gahuin 'i ruhua ni sij guini'yaj ni sij ni dugüi' ni sij. ¹³ Sanj ni ngüi huaj nico' yya n̄in' si-chrej Yan'anj da güi ganahuij xungüi, nj ganacaj Yan'anj ni sij aj. ¹⁴ Nj n̄in' gachra' xungüi ganata' ni sij nuguan' sa' nan xi'i si nicaj sun Yan'anj. Nj da'nga' daj ganata' ni sij sisi guini'i daran' ni ngüi nga nuguan' sa' nan. Ngaa nj guisij, nj ganahuij daran'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsinj nico' sij.

¹⁵ Hué dan nj un tsinj aya ni nuguan' nan, nj xacaj re' cuenta un sin huin nuguan' nan ruhuj gata huin nuguan' ga'mi Jesús xi'i si xi'i. Nj gataj Jesús:

—Nj ngaa guini'i ni é re' niquin' si quij hua rian hua sa' n̄in' ruhua daj rún' gataj tsinj gu'naj Daniel asij ná ¹⁶ ni gunánj ni ngüi mán estado

Judea gan'anj ni sij riqui quij. Nī Daniel huin tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. ¹⁷ Nī tsínj taj xata' chra ducua' sij, nī sī nanij sij guiri sij 'ngo rasun man chruhua ducua' sij daj. ¹⁸ Nī tsínj man 'yaj sun riqui quij, nī sī nanicaj sij ga'na' naran' sij si-gan' sij ga manj. ¹⁹ Nī niqiu niman ni ngüi xana nun riqui lij nga ni ngüi utsi gue da'nij si gahuin ni güi nan anj. ²⁰ Gachinj jni'yaj ni é re' rian Yan'anj sisi sī ga'na' sayun daj ni yahui nuhuj nga güi naranj ruhua ni ngüi. ²¹ Daj si ngaa daj, nī guiran' ni ngüi sayun nico. Nī asij ngaa gui'yaj Yan'anj xungüi, nī nun guini'i ni ngüi 'ngo sayun daj rún' gahuin ne' rian ni güi gan'anj nan. Nī ne' rian ni güi daj, nī nitaj si ga'na' nico sayun rian ni ngüi daj rún' guiran' ni ngüi ngaa daj. ²² Nī sisi ga nico güi ga sayun daj, nī sī gunucuj ni ngüi manj. Sanj xi'i ni ngüi ganacui Yan'anj, nī ganiquin' da'aj sij si gahuin sayun, gui'yaj Yan'anj.

²³ 'Nī sisi ngaa daj hua 'ngo tsínj gataj: "Nī'yaj re'. Nan niquin' Cristo." Asj: "Da' manj niquin' Cristo aj." Sisi da'nga' daj gataj ni sij, nī sī guxuman ruhua re' manj. ²⁴ Daj si ga'na' ni tsínj gataj sisi hué ni sij huin Cristo, gataj ni sij. Nī ga'na' ni tsínj gataj sisi hué ni sij huin tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj nej. Nī tsínj digya' yun'unj huin ni sij. Nī gui'yaj chre ni sij. Nī gui'yaj ni sij ni rasun nico güenda digya' yun'unj ni sij ni ngüi. Nī sisi ga'ue nī digya' yun'unj ni sij man'an ni ngüi nacui Yan'anj nej. ²⁵ Daran'anj hua gataj sinj gunun ni é re' nej aj. ²⁶ Ngaa nī sisi gataj ni sij: "Nī'yaj ni é re'. Hué Cristo niquin' quij

gui'yanj nāco daj." Sisi da'nga' daj gataj ni sij, ni si gan'anj ni é re' mánj. Ni sisi gataj ni sij: "Hué Cristo nne chruhua hue' daj." Ni sisi da'nga' daj gataj ni sij, ni si guxuman ruhua ni é re' mánj. ²⁷ Daj si daj rún' yoo ran 'yaj du'ui ne' síj güi, ni 'ngo xiguin nin' xata', ni da'nga' yoo daj nānicaj da'níj ni ngüi huin man'ānj. ²⁸ Rian ngaj níman, ni yu'uj daj nahuin yu' ni xarúj.

La venida del Hijo del Hombre

²⁹ 'Sanj si gachin ni güi guiran' ni ngüi sayun daj, ngaa ni rá'yanj gahuin rumi' rian güi. Ni si guixiguin rian yahui mánj. Ni gayu ni yati' mán xata'. Ni nāgunánj ni fuerza mán xata' nej. ³⁰ Ngaa ni gurugüi' 'ngo da'nga' gui'yā xata' huinj da'níj ni ngüi. Hué dan ni nin' ruhua ganani ruhua daran' ni xi'nin' huin ni ngüi man chruhua xungüi. Ni guini'i ni sij ga'na' man'ānj rian ni nga huinj da'níj ni ngüi. Ni ga'nāj nga daran' fuerza. Ni nahuin 'ueé nin'inj ga'nāj nej aj. ³¹ Ni ga'nī ni ángel gan'anj nga trompeta ga'yanj nucuj. Ni naran' ni ángel daj ni ngüi hua ganacui Yan'anj. Ni ganaran' ni ángel ni ngüi daj mán nin' gachra' da' xi'í nin' xungüi nga xata' nej aj.

³² 'Ni gahuin chrun ni é re' xi'í nuguan' huin chrun higuera. Ngaa ganahuin ya'nij ra'a, ni naxira' coj ra'a, hué dan ni ni'i ni é re' si hua guisíj gahuin nichrun' yahui gahuin yan'an anj. ³³ Ni hué gue ducúanj daj ngaa guini'i ni é re' sisi hua gahuin si atā gunun ni é re' acuan', ngaa ni guini'i ni é re' sisi hua niquin' man'ānj rian hue' aj. ³⁴ Xanga' atā gunun ni é re' sisi si gahui' ni

ngüi man yyaj da gahuin yya daran' ni nuguan' nan anj. ³⁵ Ga ni'ya xata' nga yo'ój. Sanj si-nuguan'anj nitaj aman ganahuij mánj.

³⁶ 'Nj nun ni'i a 'ngo ni ngüi un güi, nj un hora ga'na' man'anj mánj. Nj nun ni'i ni ángel mán xata' nej. Nj nun ni'i man'anj huñj da'níj Yan'anj nej. Urin chrē ni'i nánj. ³⁷ Nj daj rún' gui'yaj ni ngüi ngaa gane tsínj gu'naj Noé asij ná, nj da'nga' daj gui'yaj ni ngüi ngaa ga'na' da'níj ni ngüi huin man'anj. ³⁸ Daj si asij ngaa nun gara nnee rian yo'ój, nj xa ni sij go'o ni sij. Nj acaj ni sij yun'unj xana. Nj acaj yun'unj xana tsínj sno'o nej. Nj da'nga' daj gui'yaj ni sij da' güi gatúj Noé chruhua riq achéj rian nnee. ³⁹ Nj nun gara da'nga' ruhua ni sij da gara nnee rian yo'ój gui'yaj guman huee xxi. Nj nicaj nnee daj daran' ni sij gan'anj-án'. Nj daj rún' gahuin ngaa daj, nj da'nga' daj nun gara da'nga' ruhua ni ngüi da ga'na' ruhua' yūnj.

⁴⁰ 'Nj ngaa guisij güi daj, nj gunun nuguan'an huij tsínj riqui quij. Nj nicā gan'ān 'ngo sij, nj ango sij gūna. ⁴¹ Nj gunun nuguan'an huij yun'unj xana huáj unj. Nj 'ngo unj nicā gan'ān, nj ango unj gūna. ⁴² Xi'í daj guini'yaj sa' ni é re'. Daj si nun ni'i ni é re' un hora ga'nāj huñj Señor nicaj sun rian ni é re'. ⁴³ Gunun sa' ni é re'. Sisi guini'i 'ngo tsínj ducua daj un hora ne' yan' ga'na' 'ngo tsínj tu, nj gane sij dugumi sij. Nj si ga'nij sij gatu sí' ducua sij, gui'yaj tu sí' mánj. ⁴⁴ Hué dan nj ga chrūn guiman ni é re' nej. Daj si ga'na' man'anj hué gue hora nitaj si ani ruhua ni é re' huñj da'níj ni ngüi.

45 'Ngaá n̄i gahuin ni é re' daj rún' huin 'ngo moso sa'. N̄i guí'yaj ni é re' daj rún' 'yaj 'ngo tsínj nicaj yun'unj moso, guí'yaj xuru'ue. Daj si a'ui' sij si xa ni ango moso ngaá ní'yanj ni sí'. 46 N̄i hua 'ueé rian tsínj nicaj yun'unj daj sisi hua gacuij 'yaj sij ngaá hua 'na' niq̄ui tsínj d̄ucua n̄ari' sí'. 47 Xanga' at̄a ḡun̄un a ni é re' sisi ḡūnicaj tsínj daj sun dugumi sij daran' si'yaj tsínj d̄ucua daj, guí'yaj sí'. 48 San̄i sisi hua x̄i'i niman tsínj daj, n̄i ḡani ruhua sij sisi gahuin ran ḡa'na' niq̄ui tsínj d̄ucua daj. 49 N̄i gaxi'i sij d̄uguayun sij ango ni moso dugumi sij, n̄i gaxi'i sij x̄a n̄asa' sij, n̄i ḡo'o sij nḡa ni tsínj axini nej. 50 Ngaá n̄i ḡa'na' tsínj d̄ucua daj hué gué ḡüi, n̄i hué gué hora nitaj si ani ruhua sij si ḡa'na' sí'. 51 N̄i gahuin nico sij castigo guí'yaj tsínj d̄ucua. N̄i gūiran' sij sayun nḡa ni tsínj digya' yun'unj, guí'yaj sí'. N̄i hué yu'uj daj ḡaco sij. N̄i da x̄aruj yan' sij gahuin sij castigo.

25

Parábola de las diez vírgenes

1 'Ni daj rún' 'yaj ichi' nḡüi x̄ana yan, n̄i da'nga' daj gahuin rian nicaj sun Yan'an̄j xata'. Daj si nicaj ni unj candil aca gasiti huaj unj n̄acaj duḡüi' unj nḡa tsínj x̄acaj nica. 2 N̄i un'un' unj huin yun'unj ni'i sa'. N̄i yun'un' unj huin yun'unj n̄i'yun. 3 N̄i nicaj un'un' ni yun'unj n̄i'yun nun ni'i daj candil gan'an̄j unj. San̄i nun n̄icaj unj gasiti gan'an̄j unj. 4 San̄i ni yun'unj ni'i sa' daj, n̄i nicaj unj gaga' n̄un gasiti gan'an̄j unj. N̄i nicaj unj candil nej aj. 5 N̄i rian gahuin ran tsínj x̄acaj

yun'unj xana, n̄i ganun nnej rian daran' unj, n̄i gatoj unj. ⁶ Hué dan n̄i yan' sa', n̄i gunun unj si gaguáj ni sij. N̄i gataj ni sij: “Hua 'na' tsínj xacaj yun'unj xana. Gahui ni é re' gan'anj nacaj ni é re' tsínj daj.” Da'nga' daj gaguáj ni sij. ⁷ Ngaa n̄i nachica daran' ni yun'unj xana yan daj. N̄i gaxi'i unj gui'yaj xugüi unj si-candil unj. ⁸ Ngaa n̄i gataj anin' yun'unj n̄i'yun daj rian anin' yun'unj a hua xugüi 'yaj: “Riqui anin' é re' doj si-gasiti anin' é re' guiri' unj. Daj si ruhua guina'aj si-candil ni unj.” Daj gataj unj. ⁹ San̄i gataj ni yun'unj ni'i sa' daj: “S̄i guis̄ij gasiti rian daran' né' sisi r̄iqui unj rian ni é re'. Güij n̄i'yaj naj anin' é re' rian mánj anéj, n̄i guiran anin' é re' aj.” Daj gataj anin' unj. ¹⁰ San̄i ngaa huaj unj guiran unj gasiti, n̄i ganas̄ij tsínj xacaj yun'unj xana daj. N̄i gatúj n̄i yun'unj a hua xugüi daj chruhua hue' ngá tsínj xacaj yun'unj xana daj. N̄i naránj ni sij rian hue' daj nánj. ¹¹ Da' s̄ij da guinas̄ij ango da'aj ni yun'unj xana yan daj. N̄i gataj unj: “Señor, señor, na'ni re' rian hue' gatu ni unj.” Daj gataj unj gunun sí'. ¹² San̄i gataj sí': “Xanga' atā gunun a ni é re' sisi nun ni'inj ni é re' mánj.” Daj gataj sí' gunun ni yun'unj n̄i'yun daj.

¹³ 'Guini'yaj sa' ni é re' si nun ni'i ni é re' un güi, n̄i un hora ga'na' da'n̄ij ni ngüi huin man'anj.

Parábola de los talentos

¹⁴ Daj si daj rún' 'yaj 'ngo xuru'ue gan'anj ango yu'uj gan', n̄i hué daj 'yaj man'anj. N̄i gaquínj xuru'ue daj si-moso sij. N̄i naga'ui' sij si-san'anj sij rian ni sí' sisi dugumi ni sí'. ¹⁵ N̄i ga'ui' sij

un'un' san'anj gu'naj talento rian 'ngo si-moso sij. Ni 'ngo talento daj huin ruhuaj gata sisi gui'yaj gana 'ngo tsínj daj ngaa guisíj gui'yaj sun sij 'ngo si xinun' yo'. Daj si nin' ruhua du'ue san'anj huin talento daj. Ni ga'ui' sij huíj talento rian ango moso daj. Ni ga'ui' sij 'ngo talento rian ango moso daj. Ni ga'ui' sij rian go'ngo ni sij daj rún' ga'ue gui'yaj gana ni sij. Hué dan ni gan'anj gan' sij.

¹⁶ 'Ngaa ni 'ngo hora gan'anj tsínj nahuin ra'a un'un' talento daj. Ni guiránj sij ni rasun nadu'uej sij. Ni gui'yaj gana sij yun'un' talento nga san'anj daj. ¹⁷ Ni da'nga' daj gui'yaj tsínj guiri' huíj talento. Ni gui'yaj gana sij yahuíj talento. ¹⁸ Saní tsínj guiri' 'ngo talento, ni gan'anj sij ganj sij yu'uj. Ni garíj huí sij si-san'anj si-xuru'ue sij.

¹⁹ 'Ni ngaa gachin nico güi, ni nasíj xuru'ue daj. Ni xacaj sij cuenta daj gui'yaj ni moso daj. ²⁰ Ni ga'na' tsínj guiri' un'un' talento daj. Ni nuta' sij yun'un' talento gui'yaj gana sij. Ni gataj sij gunun xuru'ue daj: "Señor, riquí re' un'un' talento riānj. Ni gui'yaj ganāj yun'un' talento gahuin si'yáj re'." Daj gataj tsínj daj gunun xuru'ue daj. ²¹ Ngaa ni gataj sí': "Dugu'naj huaj gui'yáj re' huín re' 'ngo moso gui'yaj sa' sun. Ni huín re' 'ngo tsínj gacuij. Xi'í si gui'yaj 'ueé re' nga doj sun, ngaa ni guí'yā sisi guñicaj re' nico sun. Gahuin niā' ruhuá re' ngāj huínj tsínj nicaj sun rian re'." Daj gataj sí' gunun sij.

²² 'Ngaa ni ga'na' tsínj guiri' huíj talento daj. Ni gataj sí': "Señor, riquí re' huíj talento riānj.

Ni gui'yaj ganāj yahuij talento gahuin si'yáj re'." Daj gataj sí' gunun sij. ²³ Ngaa ni gataj xuru'ue gunun sij: "Dugu'naj huaj gui'yáj re' huín re' moso gui'yaj sa' sun. Ni huín re' 'ngo tsínj gacuij nánj. Xi'í si gui'yaj 'ueé re' nga doj sun, ni gui'yā sisi guinicaj re' nico sun. Gahuin niā' ruhuá re' ngāj huínj tsínj nicaj sun rián re'." Daj gataj sij gunun sí'.

²⁴ 'Sanj ngaa ga'na' tsínj guiri' 'ngo talento daj, ni gataj sij gunun sí': "Señor, ni'inj sisi huín re' 'ngo tsínj huee. Ni nacaj re' strigo rian nun gūin gunun re'. Ni naran' re' strigo rian nagui'yaj sa' ango ni sij strigo nej. ²⁵ Xi'í daj ni guxu'uīj. Ni gan'anj gari huīj si-san'anj man'án re' riqui yo'ój. Ngaa ni nariquīj si'yáj re' nahuin ra'á re'." Daj gataj tsínj daj gunun xuru'ue. ²⁶ Hué dan ni gataj xuru'ue daj gunun sij: "Huín re' 'ngo moso xi'i. Ni rumi re' nej. Ni ni'í re' sisi nacā rian nun gūnūnj. Ni ni'í re' sisi ganaran'ānj strigo rian nagui'yaj sa' ango ni sij strigo nej. ²⁷ Hué dan ni un sin huin, ni nun nicaj re' si-san'ān gan'anj re' ga'nij re' banco únj. Ngaa ni ngaa nānicā, ni nācā si-san'ān nga san'anj nata' chra banco san'anj ga'nij re' chra nej aj nej." Daj gataj xuru'ue gunun tsínj guiri' 'ngo talento daj.

²⁸ 'Ngaa ni gataj xuru'ue daj gunun ni tsínj man yu'uj daj: "Ga'ne ni é re' san'anj ra'a sij. Ni ga'ui' ni é re' ra'a tsínj nicaj chi' talento. ²⁹ Daj si tsínj nicaj ni ga'uīj nico ra'a sij. Ni gahuin nico si nicaj sij. Sanj tsínj nitaj si nicaj, ni nunj si doj nicaj sij, ni ga'nē si nicaj sij aj. ³⁰ Ni moso nitaj si ní'yanj daj, ni guere' ni é re' ne' chrej xe' rian

hua r̄umi' aj. N̄i hué yu'uj daj ḡunun ḡaco sij. N̄i da x̄aruj yan' sij ḡahuin sij castigo.” Daj gataj xuru'ue daj xi'í moso x̄i'i daj.

El juicio de las naciones

³¹ N̄i ngaa ḡa'na' da'n̄ij ni nḡüi huin man'an̄j nej, n̄i ḡan̄ej rian chrun xila hua 'ueé sa' n̄in'. N̄i ḡa'n̄aj nḡa n̄in' ruhua fuerza. ³² Ngaa n̄i nahuin yu' daran' ni nḡüi mán chruhua xunḡüi riānj. N̄i n̄ari nin̄ij ni sij daj rún' 'yaj tsínj dugumi xucu ngaa nari n̄ini sij dán sij xachij nḡa stan̄e. N̄i da'nga' daj gūi'yā n̄ari nin̄ij ḡo'ngo ni sij aj. ³³ Ngaa n̄i gūi'yā sisi gūiman ni xachij ne' chrej ra'a sa'āj. N̄i gūiman ni stan̄e ne' chrej ra'a rots̄ij aj.

³⁴ N̄i huēj ḡahuin rey. N̄i gatā ḡunun ni nḡüi gūiman ne' chrej ra'a sa'āj aj: “Ḡahua' ni é re' si hua gūi'yaj sa' chrē nḡa ni é re' aj. N̄i huin ruhuāj sisi gūinica j sun ni é re' rian nica j sun Yan'an̄j. Daj si hua gūi'yaj xuḡüi Yan'an̄j rian ḡane ni é re' asij ngaa gūi'yaj Yan'an̄j xunḡüi aj. ³⁵ Daj si ngaa gachin xi'n̄a riqūij, n̄i riqui ni é re' x̄āj. N̄i ngaa nago'ōj nnee, n̄i riqui ni é re' go'ōj nej. N̄i ngaa hūinj 'ngo tsínj 'n̄a' ango rian xuman', n̄i nahuin ra'a á re' yūnj aj. ³⁶ Ngaa nitaj si-gan'an̄j, n̄i riqui ni é re' atsij ḡun̄unj. N̄i ngaa ga'n̄anj, n̄i ga'n̄a' ni'yaj á re' yūnj. N̄i ngaa gun̄unj ducuaga', n̄i ga'n̄a' ni'yaj ni é re' rian gun̄unj anj.” Daj gatā rian ni nḡüi gūiman ne' chrej ra'a sa'āj.

³⁷ Ngaa n̄i n̄achinj snan'an̄j ni nḡüi hua n̄ica niman daj riānj: “Señor, aman guini'i ni únj sisi achin xi'n̄a riquí re', n̄i riqui ni únj si xá re' únj. N̄i aman guini'i ni únj sisi nago'ó re' nnee, n̄i

riqui ni únj si go'ó re' únj. ³⁸ Nĭ aman guini'i ni únj sisi huín re' 'ngo tsínj 'na' rian ango xuman', nĭ nahuín ra'a ni únj man'án re' únj. Nĭ aman guini'i ni únj si nitaj si-gán' re', nĭ riqui ni únj gunun re' únj. ³⁹ Nĭ aman guini'i ni únj sisi ga'nán' re', asĭ gunun re' ducuaga' nej, nĭ ga'na' ni'yaj ni únj únj." Daj gataj ni ngüi daj gunünj aj.

⁴⁰ 'Nгаа nĭ gatā gunun ni sij: "Xanga' atā gunun ni é re' sisi daran' si gui'yaj ni é re' rian ni jnān hua niqui, nĭ hué ducuanj daj gui'yaj á re' riānj nej aj." Daj gatā gunun ni ngüi 'yaj sa'.

⁴¹ 'Hué dan nĭ gatā gunun ni ngüi guiman ne' chrej ra'a rotsij: "Guxun anéj ni é re' man'án re' riānj. Hua gataj Yan'anj sisi gan'anj ni é re' rian yan'an gaca nĭganj nĭn' a ni é re' aj. Nĭ hua gui'yaj xugüi Yan'anj yan'an daj sisi gunun sichre nga ni ángel nico' man'an sichre daj aj.

⁴² Daj si ngaa gachin xi'na riquij, nĭ nun riqui ni é re' xāj. Nĭ ngaa nago'ōj nnee, nĭ nun riqui ni é re' go'ōj. ⁴³ Nĭ ngaa gahuinj 'ngo tsínj 'na' ango rian xuman', nĭ nun ganahuín ra'a ni é re' yünj mánj. Nĭ ngaa nitaj si-gan'ānj, nĭ nun riqui ni é re' gunünj mánj. Nĭ ngaa ga'nānj, nĭ nun ga'na' ni'yaj ni é re' yünj mánj. Nĭ ngaa gunünj ducuaga', nĭ nun ga'na' ni'yaj ni é re' riānj nünj mánj." Daj gatā gunun ni ngüi guiman ne' chrej ra'a rotsij daj.

⁴⁴ 'Nгаа nĭ gataj ni sij riānj: "Señor, aman guini'i ni únj sisi achin xi'na riquí re', nĭ nago'ó re' nnee únj. Nĭ aman gahuín re' 'ngo tsínj 'na' ango yu'uj únj. Nĭ aman achin si-gán' re' únj.

Ni aman a'nán' re' si gunun re' ducuaga' únj. Ni aman nun chracuij ni únj man'an re' ngaa guirán' re' ni sayun daj únj.” Daj gataj ni sij riánj.

⁴⁵ Ni gatā gunun ni sij: “Xanga' atā gunun a ni é re' sisi ngaa nun chracuij ni é re' rian ni jnān hua niq̄ui, ni da'nga' daj nun chracuij a ni é re' rian man'anj.” Daj gatā gunun ni sij.

⁴⁶ Ni gan'anj ni sij guiran' ni sij castigo niganj nin'. Sanj ni ngüi hua nica niman, ni gan'anj gane niganj ni sij nga Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

26

El complot para prender a Jesús

¹ Hué dan ni ngaa guisíj ga'mi Jesús ni nuguan' daj, ni gataj sij gunun ni tsínj nico' sij:

² —Ni'i ni é re' sisi xiráj huíj güi, ni 'na' gahuin gui'yanj pascua. Ni naga'ui' ni sij man'anj rian ni tsínj ga'ui' gaquíj ra'āj guinicōj rian rugutsi huínj da'níj ni ngüi. —Daj gataj Jesús.

³ Ngaa ni nahuin yu' ni chrej a'nin' nga ni tsínj digyān ley nej, nga ni tsínj huin achij scanij ni ngüi nej. Ni nahuin yu' ni sij rian hue' ducua' chrej huin achij nin' gu'naj sí' Caifás. ⁴ Ni diga'mi dugüi' ni sij daj ga'ue digya' yun'unj ni sij man'an Jesús, ni guida'a huí ni sij sí'. Daj si dagahui' ni sij, ruhua ni sij. ⁵ Sanj gataj ni sij:

—Sj guido'ó' sí' güi gahuin gui'yanj nun sa' nun gahuin sayun, gu'yaj ni ngüi mánj. Daj gataj ni sij.

Jesús es ungido en Betania

⁶ Nĭ ngaa gane Jesús xuman' Betania, nĭ gane sij ducua' 'ngō tsínj gu'naj Simón tsínj guiran' xi'ĭ lepra. ⁷ Nĭ ngaa nne Jesús rian mesa, nĭ guisĭj 'ngō yun'unj xana rian nne sij. Nĭ nicaj ún' 'ngō frasco yej gu'naj alabastro nun gasiti guin' daj ruhua-á' nicaj ún' guisĭj ún'. Nĭ du'ue nĭn' ruhua-á'. Nĭ garĭj ún' gasiti daj chra Jesús. ⁸ Sanĭ ngaa guini'i ni tsínj nico' Jesús, nĭ ga'man ruhua ni sij. Nĭ gataj ni sij:

—Nĭ un sin huin nĭ gayanj yun gasiti sa' da únj. ⁹ Ga'ue gane' gasiti daj. Nĭ ga'ue guiri' nico san'anj ga'ui' né' rian ni ngüi niqui. —Daj gataj ni sij.

¹⁰ Nĭ ngaa gunun Jesús, nĭ gataj sí' gunun ni sij:

—Si chran' yun'unj ni é re' yun'unj xana nan mánj. Si 'yaj unj nan ngāj, nĭ dugu'naj huaj, 'yaj unj. ¹¹ Ya'yoj nne ni ngüi niqui nga á re'. Sanĭ nitaj si gane nĭganj man'ānj nga ni é re' mánj. ¹² Garĭj ún' gasiti guin' daj nnee cū. Nĭ da'nga' daj 'yaj xugüi ún' nnee cū. Daj si doj nĭ guisĭj güi gachin' ni sij yünj. ¹³ Xanga' yya atā gunun ni é re' sisĭ daran' yu'uj ga'mi ni sij nuguan' sa' rian xi'ĭj, nĭ hué daj nata' ni sij si gui'yaj yun'unj xana daj riānj. Ngaa nĭ nanun ruhua ni ngüi xi'ĭ ún' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Judas ofrece entregar a Jesús

¹⁴ Hué dan nĭ gan'anj 'ngō ni xuhuij ni tsínj nico' Jesús rian ni chrej a'nin'. Nĭ gu'naj sí' Judas Iscariote. ¹⁵ Nĭ gataj sí':

—Nĭ undaj huin riqui ni é re' riānj, nĭ digyānj rian nne Jesús, nĭ guida'a á re' únj. —Daj gataj

Judas gunun ni sij. Ngaa n̄i ga'ui' ni sij icō chi' san'anj plata rian sí'. ¹⁶ N̄i asij hora daj, n̄i gaxi'i sí' nano' sí' 'ngo ducuánj daj naga'ui' sí' Jesús ra'a ni chrej a'nin'.

Institución de la Cena del Señor

¹⁷ N̄i guisij güi sini gahuin gui'yanj ngaa gui'yaj ni sij chrachrúnj nitaj si 'nij levadura xa ni sij. N̄i ga'na' ni tsínj nico' Jesús. N̄i gataj ni sí' gunun sij:

—N̄i a huin ruhuá re' si gui'yaj xugüi ni únj xa sti'n̄i re' pascua únj. —Daj gataj ni sij.

¹⁸ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Güij gatu ni é re' xuman' rian nne 'ngo tsínj daj. N̄i gataj ni é re' gunun sí': “Ataj maestro sisi gahuin nichrun' si guisij si-hora sij. Ngaa n̄i gan'anj gui'yaj sij gui'yanj pascua ducúa re' nga ni tsínj nico' man'an sij.” Da'nga' daj gataj ni é re' gunun sí'. —Daj gataj Jesús.

¹⁹ Ngaa n̄i gui'yaj ni sij daj rún' ga'nin' Jesús sun rian ni sij. N̄i gui'yaj xugüi ni sij sisi xa sti'n̄i ni sij xi'í gui'yanj pascua. ²⁰ N̄i ngaa guinj, n̄i gan'anj gane Jesús rian mesa nga ni xuhuij ni tsínj nico' sij. ²¹ N̄i ngaa xa ni sij, n̄i gataj Jesús gunun ni sí':

—Xanga' atā gunun ni é re' sisi naga'ui' 'ngo ni é re' man'ānj rian ni tsínj ga'na' guida'a yūnj anj. —Daj gataj Jesús.

²² Ngaa n̄i nin' ruhua ganani ruhua ni sij. N̄i gaxi'i ni sij nachínj snan'anj gō'ngo ni sij Jesús. N̄i gataj ni sij:

—Señor, man'ānj huin ní'. —Gataj gō'ngo ni sij.

23 Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Tsínj n̄iaj nuguan'an chrachrúnj chruhua go'o ngāj, hué sij huin tsínj naga'ui' man'ānj rian ni tsínj guida'a yūnj. 24 N̄i yūnj huin da'n̄ij ni ngūi. N̄i rún' ataj si-nuguan' Yan'anj rian xi'ij, n̄i da'nga' daj hua niān guiran'ānj sayun. San̄i n̄iqui niman n̄in' ruhua tsínj naga'ui' man'ānj rian ni tsínj ga'na' guida'a yūnj. Daj si gahuin nico castigo guiran' sí'. Sa' huin sisi nun ga'nga man'an sí'. —Daj gataj Jesús.

25 Ngaa n̄i nachínj snan'anj Judas tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun. N̄i gataj sij gunun Jesús:

—Maestro, man'ānj huin ní'. —Daj gataj Judas.

Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Da'nga' daj gataj man'án re'. —Daj gataj Jesús gunun Judas.

26 N̄i ngaa xa ni sij, n̄i guida'a Jesús chrachrúnj. N̄i naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Asij n̄i gura' da'aj sij chrachrúnj daj, n̄i ga'ui' sij xa ni tsínj nico' sij. N̄i gataj sij:

—Guida'a ni é re' x̄a ni é re'. Chrachrúnj nan huin nnee cū aj. —Daj gataj Jesús.

27 Hué dan n̄i guida'a Jesús tasa. N̄i ngaa naga'ui' sij si guruhua Yan'anj, n̄i ga'ui' sij go'o ni sí'. N̄i gataj sij:

—Go'o daran' ni é re'. 28 Daj si nnee nan huin si-tun man'ānj. N̄i ngā tun nan, n̄i guisij gahuin yya nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngā ni ngūi. N̄i xi'í tun gayanj nan guinicaj Yan'anj niman nico rian si-gaquin' nico ni ngūi. 29 N̄i atā gunun a ni é re' sisi nitaj si go'o ruhua' yūnj nnee uva nan

da' güi go'ōj nnee uva naça nga ni é re' rian nicaj sun chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Jesús anuncia la negación de Pedro

³⁰ Nĭ ngaa guisĭj garáj ni sij chra', nĭ gahui ni sij gan'anj ni sij dacan gu'naj Olivos.

³¹ Ngaa nĭ gataj Jesús gunun ni sij:

—Duna daran' ni é re' yŭnj yan' yyaj. Daj si ataj si-nuguan' Yan'anj: “Ga'ui' Yan'anj tsínj dugumi xachij. Ngaa nĭ gunánj ni xuj. Nĭ gaxa'ni ni xuj.” Da'nga' daj ataj si-nuguan' Yan'anj. ³² Sanĭ ngaa gana'nĭ, ngaa nĭ gan'án estado Galilea. Asĭj nĭ huaj ni é re' yu'uj da nej. —Daj gataj Jesús.

³³ Ngaa nĭ gataj Pedro gunun Jesús:

—Nunĭj si gan'anj daran' ni sij xi'í re', sanĭ nitaj aman dunaj man'ánj man'án re' mánj. —Daj gataj Pedro gunun Jesús.

³⁴ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Xanga' atā gunun re' sisi asĭj nun gaguaj do'loj 'ngō du'ua xú' yan' nan, nĭ gataj re' hua'nĭj sisi nun ni'í re' man'ánj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.

³⁵ Nĭ gataj Pedro:

—Nunĭj si hua niān gahuĭj nga re', sanĭ sĭ gatā sisi nun ni'inĭj man'án re' mánj. —Daj gataj Pedro.

Nĭ da'nga' daj gataj daran' ni tsínj nico' Jesús nej.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶ Hué dan nĭ gan'anj Jesús nga ni tsínj nico' sij 'ngō yu'uj gu'naj Getsemaní. Nĭ gataj sij gunun ni sí':

—Gane ni é re' nan si gan'ān yu'uj man gachinj jni'yā rian Yan'anj. —Daj gataj sij gunun ni sí'.

³⁷ Nī nicaj sij Pedro nga nungüej da'níj Zebedeo gan'anj sij. Nī nin' ruhua gaxi'i sij ganani ruhua sij. Da' huej ata' niman sij. ³⁸ Nī gataj sij gunun anin' sí':

—Da' ní' nī a gan'anj nimānj ruhuāj, 'yaj si nani ruhuāj. Nī gahuīj nga nimānj ruhuāj. Guna anin' é re' nan gunun ruhua á re' ngāj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

³⁹ Hué dan nī gan'anj Jesús doj ne' chrej rian. Nī ganiquin' ráj dācoj sij ganun rian sij rian yo'ój. Nī gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj. Nī gataj sij:

—Tata chré', sisi ga'ue, nī ga'ne re' sayun ran'ānj nan. Sanī sī gui'yáj re' rún' huin ruhua man'ānj. Maan si gui'yáj re' rún' aran' ruhua man'án re'. —Daj gataj Jesús gunun man'an Yan'anj.

⁴⁰ Ngaa nī nanicaj Jesús rian man ni tsínj nico' sij. Nī atoj anin' sí' nari' sij. Ngaa nī gataj sij gunun Pedro:

—Nī sī ga'ue nī 'ngo hora gunun ruhua anin' é re' ngāj ga mí'. ⁴¹ Ga gunun ruhua anin' é re' gachinj jni'yaj anin' é re' rian Yan'anj sisi sī guinij anin' é re' rian gaquin' ngaa gatsij sichre niman anin' é re'. Huin ruhua nimán re' gui'yaj sa' re'. Sanī nun gahuin nucuj nnee cúj anin' é re' mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni hua'nij tsínj daj.

⁴² Ngaa nī gan'anj ruhua' yún Jesús. Nī gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj. Nī gataj sij:

—Tata chré', sisi sî ga'ue gānanī rian sayun nan, ngaa nî guí'yáj re' si garan' ruhua' re' ngāj. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.

⁴³ Nî ngaa nanicaj ruhua' yún sij, nî atoj ruhua' yún anin' sí' nari' sij. Daj si a'uij rian anin' sí', guí'yaj nnej.

⁴⁴ Ngaa nî gahui sij rian ni sí'. Nî gan'anj gachinj jni'yaj sij rian Yan'anj guisíj hua'nij. Nî hué guē nuguan' daj gataj ruhua' yún sij rian Yan'anj.

⁴⁵ Ngaa nî nanicaj sij rian man ni tsínj nico' sij. Ni gataj sij:

—Ga'ue gātoj anin' é re', nî naranj ruhua á re' aj. Guisíj hora ga'na' tsínj naga'ui' man'ānj ra'a ni tsínj 'yaj gaquin' huñj da'níj ni ngüi. ⁴⁶ Nāchica anin' é re' gan'anj né'. Hua gahuin nīchrun' tsínj 'nā' naga'ui' yūnj rian ni tsínj nicaj sun. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Arresto de Jesús

⁴⁷ Da a'mi guē Jesús ngaa guisíj Judas huin sí' 'ngo ni xuhuij ran' ni tsínj nico' sij. Nî nicaj dugüi' sí' ngā nico ni tsínj guisíj sí'. Nî ata ni sij espada nej, chrun nej, huaj ni sij. Nî ga'níj ni chrej a'nin' ngā ni tsínj huin achij scanij ni ngüi ga'na' ni sij. ⁴⁸ Nî hua digyán Judas 'ngo chrej daj guini'i ni sij un tsínj huin guida'a ni sij. Nî gataj sí':

—Tsínj garun du'uāj daj hué sij huin Jesús aj. Guida'a ni é re' sij. —Daj hua gataj Judas rian ni tsínj nicaj dugüi' ngā sí'.

⁴⁹ Ngaa nî 'ngo gahuin nīchrun' Judas rian niquin' Jesús. Nî:

—Hua sa' nné re', maestro. —Gataj sij gunun Jesús. Ni garun du'ua sij sí'.

⁵⁰ Ngaa ni gataj Jesús gunun sí':

—Amigo, un sin huin, ni 'na' re' únj. —Daj gataj Jesús gunun Judas.

Hué dan ni gahuin nichrun' ni sij, ni guida'a ni sij Jesús.

⁵¹ Ngaa ni guiri 'ngo tsínj niquin' nga Jesús si-espada sij. Ni ga'ui' sij tsínj 'yaj sun rian chrej huin achij nin' daj. Ni güéj nin' chraquij sí', gui'yaj sij. ⁵² Ngaa ni gataj Jesús rian tsínj nicaj espada daj:

—Na'nij re' si-espada re' chruhua pena. Daj si daran' ni tsínj gunun' nga espada, ni gahui' ni sij, gui'yaj espada nej. ⁵³ Nun ni'í re' sisi ga'ue gachinj jni'yā rian chrē, ni ga'nij chrē hué hora nan xuhuij xi'nin' ni ángel ga'na' chraquij yūnj ní'. ⁵⁴ Sani sisi da'nga' daj gui'yā, ni na'ue gahuin yya daj rún' ataj si-nuguan' Yan'anj. Daj si ataj si-nuguan' Yan'anj sisi hua nian guiran'ānj sayun nánj. —Daj gataj Jesús.

⁵⁵ Ni hora daj ni gataj Jesús gunun ni tsínj 'na' daj:

—Ni un sin huin ni ata á re' espada nga chrun nej 'na' guida'a á re' yūnj únj. Huéj huin 'ngo tsínj tu ruhua ni é re' ní'. Ya'yoj ganēj chruhua nuhui digyānj rian ni é re'. Ni nun guida'a ni é re' yūnj mánj. ⁵⁶ Sani ran'ānj sayun nan sisi gahuin yya daj rún' gataj ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. —Daj gataj Jesús.

Ngaa ni dunáj daran' ni tsínj nico' Jesús man'an sij. Ni gunánj ni sí' rian Jesús.

Jesús ante el concilio

⁵⁷ Ngaa n̄i ni tsínj guida'a Jesús, n̄i nicaj ni sij sí' gan'anj ni sij rian tsínj gu'naj Caifás huin sí' chrej huin achij n̄in'. N̄i yu'uj daj hua nahuin yu' ni tsínj digyán ley nga ni tsínj huin achij nej. ⁵⁸ N̄i gan' huaj Pedro nico' sí' huaj ruçu Jesús. N̄i guisij sij rian ducúa chrej huin achij daj. N̄i rian hua ta rian hue' daj gatúj sij. N̄i gan'anj gane sij nga ni snado mán yu'uj daj. Daj si huin ruhua sij guñi'i sij sisi daj ganahuij daran' ni nuguan' daj.

⁵⁹ Ngaa n̄i nano' ni chrej a'nin' nga ni tsínj 'yaj junta daj nuguan' nne xi'í Jesús sisi da'nga' daj ga'ue dagahui' ni sij Jesús. ⁶⁰ San̄i nun nari' ni sij 'ngo nuguan' nne daj. N̄i nunj si ga'na' nico ni tsínj ga'mi nne xi'í Jesús, san̄i nun nari' ni sij 'ngo gaquin' sisi gahui' sí'. Hué dan n̄i ga'na' huj tsínj daj. ⁶¹ N̄i gataj nungüej sij:

—Gataj tsínj nan sisi ga'ue duguane sij ducúa Yan'anj. N̄i xiráj huá'nij güi, n̄i n̄agui'yaj sij ango nuhui. —Daj gataj nungüej tsínj daj.

⁶² Ngaa n̄i naxuman chrej huin achij n̄in'. N̄i gataj sij gunun Jesús:

—Nitaj 'ngo nuguan' n̄anicañ re' únj. N̄i un sin huin si ataj nungüej tsínj daj xi'í re' únj. —Daj gataj sij gunun Jesús.

⁶³ San̄i dínj guiniquin' du'ua Jesús nun ga'mi sij. Ngaa n̄i gataj chrej huin achij n̄in' daj gunun Jesús:

—A'n̄ij sun rián re' nga si-xugüi Yan'anj hua n̄i'na' sisi gataj yyá re' sisi hué re' huin Cristo da'n̄ij Yan'anj. —Daj gataj sij gunun Jesús.

64 Hué dan n̄i gataj Jesús:

—Huēj huin daj rún' atáj re' nánj. N̄i atā gunun ni é re' sisi huēj huin da'n̄ij ni ngüi. N̄i guini'i ni é re' sisi ganēj ne' chrej ra'a sa' Yan'anj nucuj n̄in' nne xata'. N̄i guini'i ni é re' ga'nāj rian nga xata'. —Daj gataj Jesús.

65 Ngaa n̄i gutsi' chrej huin achij n̄in' daj si-gan' sij. N̄i gataj sij:

—Ga'mi quij sí' xi'í Yan'anj anj. Nitaj si gui'yó' ni testigo ga mánj. Acuan' gunun ni é re' si ga'mi quij sij xi'í Yan'anj anj. 66 Daj gui'yaj né', ruhua ni é re' únj. —Daj gataj chrej huin achij n̄in' gunun ni tsínj gan'anj junta daj.

N̄i:

—Da'ui sij gaquin', n̄i hua n̄ian gahui' yya sij. —Daj gataj ni tsínj daj.

67 Ngaa n̄i gara sta'nunj ni sij rian Jesús. N̄i ga'ui' ni sij sí' nej. N̄i gara'ui' ango ni sij rian sí'.

68 N̄i gataj ni sij:

—Gahui chra re' sisi un tsínj ga'uí' re' huín re' Cristo. —Daj gataj ni sij ga'mi ducu ni sij rian Jesús.

Pedro niega a Jesús

69 N̄i nne Pedro ne' chrej xe' ta rian ducua' chrej huin achij n̄in' daj.

N̄i gahuin nichrun' 'ngo yun'unj xana 'yaj sun hue' daj. N̄i gataj ún':

—Hué re' nicaj dugüi' nga Jesús tsínj 'na' estado Galilea aj. —Daj gataj ún' gunun Pedro.

70 San̄i nun ga'uej Pedro rian daran' ni tsínj man yu'uj daj. N̄i gataj sij:

—Nun ni'Inj un si atáj re' mánj. —Gataj Pedro gunun ún'.

71 Ngaa nĭ gahui sij ne' chrej xe' ne' rian atúj ni ngüi. Nĭ guini'i ango yun'unj xana 'yaj sun man'an sij. Nĭ gataj ún' gunun ni tsínj mán yu'uj daj:

—Hué tsínj nan nicaj dugüi' nga Jesús, tsínj 'na' xuman' Nazaret. —Daj gataj ún' gunun ni sij.

72 Sanĭ nun ga'uej ruhua' yún Pedro. Nĭ guta' nĭca yya sij. Nĭ gataj sij:

—Nun ni'Inj tsínj da mánj. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.

73 Ngaa nĭ ango hora le', nĭ gahuin nĭchrun' ni tsínj mán yu'uj daj. Nĭ gataj ni sij gunun Pedro:

—Xanga' huín re' 'ngo ni tsínj daj. Daj si a'mí re' daj rún' a'mi ni sij. —Daj gataj ni tsínj daj gunun Pedro.

74 Hué dan nĭ gaxi'i sij ga'mi quij sij. Nĭ guta' nĭca yya sij. Nĭ gataj sij:

—Nun ni'Inj tsínj da mánj. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.

Nĭ hué gue hora daj gaguáj do'loj 'ngo du'ua xú'.

75 Ngaa nĭ ganun ruhua Pedro si gataj Jesús gunun sí': "Asij nun gaguaj do'loj si 'ngo du'ua xú', nĭ gataj re' si hua'nij si nun ni'í re' man'anj mánj." Da'nga' daj hua gataj Jesús gunun Pedro. Ngaa nĭ gahui Pedro gan'anj sij ne' chrej xe'. Nĭ gaco nĭn' ruhua sij.

27

Jesús ante Pilato

¹ Nĩ ngaa guerenga', nĩ diga'mi dugüi' daran' ni chrej a'nin' ngā ni tsínj huin achij scanij ni ngüi sisi naga'ui' ni sij Jesús gahui' sí'. ² Nĩ gumíj ni sij Jesús. Nĩ nicaj ni sij sí' gan'anj ni sij naga'ui' ni sij sí' ra'a Pilato huin sí' gobernado.

Muerte de Judas

³ Nĩ Judas huin tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun. Nĩ ngaa guini'i Judas sisi gahui' Jesús, gui'yaj ni sij, nĩ ducu ganani ruhua sij. Nĩ naga'ui' sij ico chi' san'anj plata daj rian ni chrej a'nin' ngā ni tsínj huin achij nej. ⁴ Nĩ gataj sij:

—Da'uĩj gaquin' xi'í si naga'uĩj gahui' 'ngo tsínj nitaj 'ngo gaquin' gui'yaj. —Daj gataj Judas ngaa nani ruhua sij.

Sanĩ gataj ni sij:

—Nĩ un si gui'yaj únj únj. Si-gaquin' man'án re' huin nan. —Daj gataj ni sij gunun Judas.

⁵ Ngaa nĩ dagaman' Judas san'anj huin plata daj chruhua nuhui. Nĩ gan'anj doço' sij man'an sij. Nĩ gahui' sij. ⁶ Hué dan nĩ naran' ni chrej a'nin' san'anj huin plata daj. Nĩ gataj ni sij:

—Sĩ ga'ue ga'nij né' san'anj nan rian Yan'anj gahuin ofrenda xi'í si du'ue tun 'ngo tsínj mánj. —Daj gataj ni sij.

⁷ Ngaa nĩ uyan ga'mi ni sij sisi guĩran ni sij san'anj daj 'ngo do'ój 'ngo tsínj ri chruj. Nĩ da'nga' daj gui'yaj ni sij sisi guĩri' ni sij 'ngo yu'uj gachin' ni sij ni ngüi 'na' ango rian xuman'.

⁸ Xi'í daj gu'naj yo'ój daj da' güi acuan' yo'ój tun.

⁹ Hué daj gahuin yya daj rún' ga'mi Jeremías

tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Nĭ gataj sí': "Nacaj ni sij icō chi' san'anj plata. Daj si da'nga' daj huin du'ue 'ngō tsínj daj daj rún' naru'ue ni tsínj israelita. ¹⁰ Nĭ san'anj daj guiránj ni sij do'ój tsínj ri chruj daj rún' ga'nin' Señor sun riānj." —Daj gataj Jeremías.

Pilato interroga a Jesús

¹¹ Ngaa nĭ ganiquin' Jesús rian gobernado. Nĭ ganachínj snan'anj sí' Jesús. Nĭ:

—Hué re' huin si-rey ni ngüi israelita ní'. —Gataj gobernado.

Ngaa nĭ:

—Hué re' ataj nánj. —Gataj Jesús.

¹² Sanĭ ngaa ga'mi gaquin' ni chrej a'nin' nga ni tsínj huin achij, nĭ nun danicaj Jesús nĭ a 'ngō nuguan' rian ni sij. ¹³ Ngaa nĭ gataj gobernado daj tsínj gu'naj Pilato gunun Jesús:

—Nunún re' undaj gaquin' a'mi ni sij rian xi'í re' di mí'. —Daj gataj Pilato gunun Jesús.

¹⁴ Sanĭ nĭ a 'ngō nuguan' nun gataj Jesús gunun Pilato. Xi'í daj nĭ nin' ruhua garáj yan'anj ruhua sij ni'yaj sij Jesús.

Jesús sentenciado a muerte

¹⁵ Nĭ da' gō'ngo yo', nĭ hua 'ngō ducuánj nico' Pilato sisi ri sí' 'ngō tsínj nun ducuaga' gō'ngo gui'yanj pascua. Tsínj garan' ruhua ni ngüi, nĭ guiri sij sí' ducuaga'. ¹⁶ Nĭ ngaa daj, nĭ nun 'ngō tsínj gu'naj Barrabás ducuaga'. Nĭ ni'i sa' ni ngüi sisi da'ui sij nico gaquin'. ¹⁷ Ngaa nĭ nachínj snan'anj Pilato ni tsínj nahuin yu' daj. Nĭ gataj sij:

—Nĭ ʋn tsĭnj ġaran' ruhua á ni é re' sisi ġuirĭj ducuaga', ruhua á re' únj. Asĭ ġuirĭj Barrabás ní'. Asĭ ġuirĭj tsĭnj ġu'naj Cristo sa'. —Daj gataj Pilato gunun ni sij.

¹⁸ Daj si xacaj Pilato cuenta sisi naga'ui' ni sij Jesús rian xi'í si xicoj ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'an sí'.

¹⁹ Nĭ ngaa gane Pilato rian nagui'yaj yya sij ni gaquin', nĭ ga'nĭj nica sij 'ngō nuguan' gan'anj rian sij. Nĭ gataj ún' gunun sij:

—Sĭ diguĭj re' si-nuguan' tsĭnj hua nĭca niman nan mánj. Daj si guiran'anj 'ngō sayun nico xi'í sij yyaj ngaa ga'nĭj aj. —Daj gataj unj rian sí'.

²⁰ Sanĭ gui'yaj fuerza ni chrej a'nin' ngā ni tsĭnj huin achij sisi ġachinj ni ngüĭ rian Pilato sisi ġahui Barrabás ducuaga'. Nĭ sisi ġachinj ni ngüĭ sisi ġahui' Jesús. ²¹ Ngaa nĭ gataj gobernado gunun ni ngüĭ:

—Daj hua yya tsĭnj ġuirĭj, ruhua ni é re' únj.
—Daj gataj sij gunun ni ngüĭ.

Ngaa nĭ:

—ġuri re' Barrabás. —Gataj ni sij.

²² Ngaa nĭ gataj Pilato gunun ni sij:

—Daj huin ruhua ni é re' ʋn sin huin ġuĭ'yā ngā Jesús tsĭnj ġu'naj Cristo únj. —Daj gataj sij gunun ni ngüĭ.

Ngaa nĭ:

—ġari re' gaquĭj Jesús ġuĭnico' sij rian rugutsĭ, ruhua únj. —Daj gataj daran' ni ngüĭ.

²³ Ngaa nĭ gataj Pilato gunun ni sij:

—Daj hua gaquin' gui'yaj sij únj. —Daj gataj Pilato.

Sanĭ nāanj ġaguáj ruhua' yún ni sij:

—Gari re' gaquǵ Jesús guḡnico' sij rian rugutsǵ aj. —Daj gaguáj ni ngüi daj.

²⁴ Nǵ guini'i Pilato sisi na'ue gana'man ruhua ni ngüi. Sanǵ huaj nǵn' ruhua ga'man ruhua ni sij. Ngaa nǵ guida'a sij nnee. Nǵ naniǵa' sij rian ni ngüi. Nǵ gataj sij:

—Sé xi'Ij huin si gahui' tsǵnj hua nǵca niman nan mánj. Güenda man'an ni é re' huin nánj. —Daj gataj Pilato.

²⁵ Ngaa nǵ gataj ni ngüi daj:

—Xi'í ni da'nij únj gahui' tsǵnj nan anj. —Daj gataj ni sij.

²⁶ Ngaa nǵ guiri Pilato Barrabás rian ni ngüi. Nǵ ga'ui' ni sij nne' xiráj Jesús, gui'yaj Pilato. Hué dan nǵ naga'ui' Pilato Jesús rian ni sij sisi gari ni sij gaquǵ sí' guḡnico' sí' rian rugutsǵ.

²⁷ Ngaa nǵ nicaj ni si-snado gobernado gan'anj ni sij Jesús ta rian palacio daj. Nǵ ganahuin yu' daran' ango ni snado rian Jesús, gui'yaj ni sij.

²⁸ Nǵ guiri ni sij si-gan' sí'. Nǵ na'nǵj ni sij 'ngõ atsij rian rümi' mare xá Jesús gunun sí'. ²⁹ Nǵ run'un ni sij 'ngõ ya'a tanj gui'yaj ni sij 'ngõ corona ga'nǵj ni sij chrǵ Jesús. Nǵ garǵj ni sij 'ngõ riuǵ ra'a sa' sí'. Ngaa nǵ ganiquin' ráj daçoǵ ni sij rian sí'. Nǵ ga'nga' naço ni sij. Nǵ ga'mi ducu ni sij guini'yaj ni sij Jesús. Nǵ gataj ni sij:

—Hua 'ueé nǵn' si-rey ni tsǵnj israelita. —Daj gaguáj ni sij ga'mi ducu ni sij ni'yaj ni sij Jesús.

³⁰ Nǵ gara sta'nunǵ ni sij rian Jesús nej. Nǵ guida'a ni sij riuǵ daj ga'ui' ni sij chrǵ sí'. ³¹ Nǵ ngaa guisǵj gui'yaj ducu ni sij, nǵ guiri ni sij atsij daj. Nǵ na'nǵj ni sij si-gan' Jesús xá sí' ruhua'

yún. Hué dan n̄i guiri ni sij man'an sí' gan'anj sij güenda gari ni sij gaquij man'an sí' guinico' sí' rian rugutsi.

Crucifixión y muerte de Jesús.

³² N̄i ngaa gahui ni sij, n̄i nacaj dugüi' ni sij nga 'ngö tsínj 'na' xuman' gu'naj Cirene. N̄i gu'naj sí' Simón. N̄i chran' yun'unj ni sij sisi gata sí' si-rugutsi Jesús. ³³ Ngaa n̄i guisij ni sij 'ngö dacan gu'naj Gólgota. N̄i nuguan' daj gata ruhuaj dacan cúj chra níman. ³⁴ N̄i ga'ui' ni sij vino go'o Jesús nachej dugüi'-í' nga si-gaj' xucu. San̄i ngaa go'o Jesús doj, n̄i nun ga'uej sij go'o sij ga mánj. ³⁵ N̄i ngaa gari ni sij gaquij Jesús doco' ni sij sí' rian rugutsi, n̄i ducu ni snado sisi un tsínj gahui sa' n̄icaj sij si-gan' sí' gan'anj sij. N̄i da'nga' daj gahuin gui'yaj ni sij sisi gahuin yya daj rún' gataj tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. N̄i gataj sí': "Gura' da'aj ni sij si-gan'anj. N̄i ducu ni sij sisi un tsínj gahui sa', n̄i n̄icaj sí' si-gan'anj gan'anj." Daj gataj tsínj daj asij ná. ³⁶ N̄i gan'anj gane ni sij yu'uj daj dugumi ni sij Jesús. ³⁷ N̄i garun ni sij letra chra si-rugutsi Jesús un si xi'i huin dagahui' ni sij. N̄i letra daj ataj: "Nan huin Jesús Si-Rey ni tsínj israelita." Da'nga' daj garun ni sij. ³⁸ N̄i doco' ni snado yahuij tsínj tu rian yahuij rugutsi. N̄i nico' 'ngö sij ra'a sa' Jesús, n̄i ango sij chrej ra'a rotsi sí'.

³⁹ N̄i ga'mi quij ni ngüj gachin. N̄i dugunun ni sij chra ni sij. ⁴⁰ N̄i gataj ni sij:

—Hué re' huin si duguane nuhui nico, n̄i hua'nij gue güi nagui'yaj ruhua' yún re', atáj re' ní'. Ngaa n̄i ganacaj re' man'án re'. Sisi hué re'

huin da'níj Yan'anj, nī guinaniy re' rian rugutsi aj. —Hué daj gataj ni ngüi ga'mi ducu ni sij rian Jesús.

⁴¹ Nī hué 'ngo nuguan' daj ga'mi ducu ni chrej a'nin' nga ni maestro digyán ley nej, ni tsínj fariseo nej, nga ni tsínj huin achij nej. Nī gataj ni sij:

⁴² —Nacaj sij ango ni ngüi. Sanī na'ue ganacaj sij man'an sij. Sisi hué si huin si-rey ni tsínj israelita, ngaa nī nanij sij rian rugutsi aj. Ngaa nī guxuman ró' nī'yó' sij. ⁴³ Xuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj. Ngaa nī sisi 'i ruhua Yan'anj ni'ya sij, nī ga'ue ganacaj Yan'anj sij yyaj. Daj si ataj sij sisi hué sij huin da'níj Yan'anj. —Daj ga'mi quij ni sij rian Jesús. ⁴⁴ Nī da nungüej tsínj tu nico' rian rugutsi xi'níj Jesús ga'mi quij nungüej sij rian Jesús nej aj.

⁴⁵ Nī ngaa guisíj gaxuj, nī gahuin rumi' rian daran' xungüi. Nī gahuin rumi' da' ga hua'nij di'nī. ⁴⁶ Nī 'ngo si ga hua'nij, nī gaguáj nucuj Jesús. Nī gataj sij:

—Eli, Eli, lama sabactani. —Daj gataj sij gaguáj sij.

Nī snan'anj man'an sij ruhuj gata: Dan'anj man'anj, Dan'anj man'anj, un sin huin, nī duná re' urínj únj. Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.

⁴⁷ Nī gunun go'ngo ni tsínj niquin' yu'uj daj si gataj Jesús. Nī gataj ni sij:

—Aquínj sij ga'na' tsínj gu'naj Elías aj. —Daj gataj ni sij.

⁴⁸ Ngaa nī hora gunánj 'ngo ni sij. Nī guida'a sij 'ngo gachij. Nī gutáj sij nnee vino yu rian gachij

daj. N̄i guta' sij chra' 'ngo chrun rianj. N̄i dugüin' sij gachij' daj du'ua Jesús sisi' go'o sí'. ⁴⁹ San̄i gataj ango ni sij:

—Duna re'. N̄i guini'í' sisi' ga'na' yya tsínj gu'naj Elías n̄acaj sí' man'an sij. —Daj gataj ni sij.

⁵⁰ Ngaa n̄i gaguáj nucuaj ruhua' yún Jesús. N̄i gahui' sí'. ⁵¹ N̄i 'ngo tsitsi' huji' dasu atsij nico' chruhua nuhui nico da' chraj nga da' xi'ij. Nga n̄i nagunan' yo'ój. N̄i guisitsi' huej. ⁵² N̄i naxi'nij rian gachin' ni sij níman. N̄i ganá'nij nico nnee cúj ni tsínj hua sa' niman gahui'. ⁵³ N̄i ngaa ganá'nij Jesús, n̄i gahui ni sij rian achin' níman. N̄i gatúj ni sij chruhua xuman' Jerusalén. N̄i guini'i nico ni ngüi ni sij.

⁵⁴ N̄i guini'i snado centurión nga ango ni snado niquin' dugumi Jesús. N̄i guini'i ni sij ga'na' yún nga daran' si gahuin. Ngaa n̄i nin' ruhua guxu'ui' ni sij. N̄i gataj ni sij:

—Xanga', n̄i hué tsínj nan huin da'nij Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij.

⁵⁵ N̄i gan' mán nico ni yun'unj xana ni'yaj ne Jesús. N̄i asij gahui Jesús estado Galilea, n̄i guinico' ni yun'unj xana daj Jesús. N̄i gui'yaj sun ne rian man'an sí'. ⁵⁶ N̄i scanij ne niquin' María Magdalena nga María nni Jacobo nga José nej, nni nungüej da'nij Zebedeo nej.

Jesús es sepultado

⁵⁷ N̄i ngaa guini' güi daj, n̄i ga'na' 'ngo tsínj xuru'ue 'na' sí' xuman' gu'naj Arimatea. N̄i gu'naj sí' José. N̄i hué daj nico' sí' Jesús nej.

⁵⁸ N̄i gan'anj sij rian nne Pilato gachínj sij níman

Jesús. Ngaa n̄i ga'nin' Pilato sun sisi n̄aga'ui' ni sij níman Jesús rian José. ⁵⁹ Ngaa n̄i nacaj José níman Jesús. N̄i chri'yanj sij atsij sa' xiráj níman daj. ⁶⁰ N̄i gurúj sij níman chruhua 'ngo huej. N̄i n̄aca gaya' sij huej daj nne rian do'ój sij. N̄i ganaránj sij yej xxi rian huej daj. Ngaa n̄i gan'anj sij. ⁶¹ N̄i yu'uj daj gane María Magdalena nḡa ango María du'ua yu'uj daj.

La guardia ante la tumba

⁶² N̄i ango güi ngaa guis̄ij gui'yaj xugüi ni sij güi naránj ruhua ni sij, n̄i nahuin yu' ni chrej a'nin' nḡa ni tsínj fariseo rian Pilato. ⁶³ N̄i gataj ni sij gunun sí':

—Señor, ḡananun ruhua únj sisi ngaa ga n̄i'na' tsínj digya' yun'unj daj, n̄i gataj sij sisi chra hua'nij güi, n̄i ḡana'nij sij. ⁶⁴ Ngaa n̄i ga'nin' re' sun sisi ḡahuin ran rian yu'uj achin' níman daj da guis̄ij ya'nij güi nun sa' nun ga'na' gui'yaj t̄u ni tsínj nico' sij ne' n̄i. N̄i gataj ni sij rian ni ngüi sisi ganá'nij sí' scanij ni níman. N̄i ḡahuin quij nuguan' digya' yun'unj daj daj nḡa nuguan' yya ga'mi sini yan sij. —Daj gataj ni sij gunun Pilato.

⁶⁵ Ngaa n̄i gataj Pilato gunun ni sij:

—Yu'uj daj mán 'ngo xi'nin' snado. Ḡanicaj ni é re' gan'anj nagui'yaj ran ni é re' rian yu'uj achin' níman daj. Ni'i a ni é re' daj gui'yaj á re'. —Daj gataj Pilato gunun ni sij.

⁶⁶ Ngaa n̄i gahui ni sij gan'anj nagui'yaj xitinj ni sij rian yu'uj daj. N̄i garun ni sij si-sello ni sij rian yej guiránj ni sij. N̄i gani ni sij snado dugumi ni sí' rian achin' níman daj.

28

La resurrección

¹ Nĭ gachin güi naránj ruhua ni sij. Nĭ ngaa ruhua guerenga' güi gudungu, nĭ ga'na' María Magdalena nga ango María guini'yaj nungüej unj rian huej rian gachin' ni sij níman. ² Nĭ ga'na' nucua'j 'ngo yún. Daj si ga'na' 'ngo ángel xata' ga'nĭj Señor. Nĭ guisĭj ángel daj rian yu'uj daj. Ni ga'nej ángel yej xxi hua ránj rian yu'uj gachin' níman daj. Nĭ gan'anj gane ángel rian yej daj. ³ Nĭ ran ángel daj daj rún' ngaa ran 'yaj du'ui. Nĭ daj rún' hua gatsi yu'ue', nĭ da'nga' daj hua gatsi si-gan' ángel daj. ⁴ Nĭ ducu guxu'ui' ni snado dugumi daj. Nĭ nagunánj ni sij, gui'yaj si xu'ui' ni sij. Nĭ guinij rumi' ni sij. Nĭ rún' hua níman hua ni sij. ⁵ Sanĭ gataj ángel gunun nungüej yun'unj xana daj:

—Sĭ guxu'ui' nungüej é re' mánj. Daj si ni'inj sisi nano' nungüej é re' Jesús tsínj guinico' rian rugutsĭ. ⁶ Nitaj si ngaj sij yu'uj nan ga mánj. Daj si daj rún' gataj sij gunun ni é re', nĭ da'nga' daj ganá'nij sij. Gahua' nungüej é re' guini'i nungüej é re' rian gachin' ni sij. ⁷ Nĭ güij yoo nungüej é re' gataj snan'anj nungüej é re' rian ni tsínj nico' sij sisi ganá'nij sij scanij ni níman. Nĭ gataj á re' sisi gan'anj sini sij estado Galilea. Nĭ yu'uj daj guini'i ni é re' man'an sij. Daj gataj snan'anj nungüej é re' gunun ni sij. Nĭ huēj ataj gunun nungüej é re'. —Daj gataj ángel daj gunun nungüej yun'unj xana daj.

⁸ Ngaa nĭ gunánj yoo nungüej ún' rian yu'uj daj. Nĭ guxu'ui' nungüej ún'. Sanĭ gahuin nia'

ruhua nungüej ún' nej. Nĭ gunánj nungüej ún' gan'anj nata' ún' nuguan' daj gunun ni tsínj nico' Jesús. ⁹ Nĭ ngaa huaj nungüej ún' chruhua chrej, nĭ nacaj dugüi' Jesús nga nungüej ún'. Nĭ gataj sij: Gahuin niã' ruhua nungüej é re'. Gataj sij.

Ngaa nĭ gahuin nĭchrun' nungüej ún' rian niquin' Jesús. Nĭ nanan nungüej ún' dacój Jesús. Nĭ ga'mi sa' nungüej ún' rian sij. ¹⁰ Ngaa nĭ gataj Jesús gunun nungüej ún':

—Sĭ guxu'ui' nungüej é re' mánj. Maan si gan'anj gataj snan'anj nungüej é re' rian ni jnān sisi gan'anj ni sij estado Galilea. Nĭ yu'uj daj guĭni'i ni sij man'ānj.

El informe de la guardia

¹¹ Nĭ ngaa huaj nungüej ún' chruhua chrej, nĭ gan'anj go'ngo ni snado dugumi daj xuman' daj. Nĭ ganata' ni sij daran' si gahuin rian ni chrej a'nin'. ¹² Ngaa nĭ ganahuin yu' ni tsínj daj nga ni tsínj huin achij sisi uyan ga ruhua daran' ni sij daj guĭ'yaj ni sij. Nĭ nico san'anj ga'ui' ni sij rian ni snado. ¹³ Nĭ gataj ni sij gunun ni sí':

—Gataj ni é re' sisi ngaa ne' nĭ, nĭ ga'na' guĭ'yaj tu ni tsínj nico' Jesús níman daj ngaa atoj ni únj anj. Da'nga' daj gataj ni é re'. ¹⁴ Nĭ sisi gunun gobernado si guĭ'yaj né', ngaa nĭ ga'mi sa' únj nga sí'. Ngaa nĭ ganacaj únj ni é re'. —Da'nga' daj gataj ni chrej a'nin' rian ni snado.

¹⁵ Ngaa nĭ ganacaj ni snado san'anj ga'ui' ni sij daj. Nĭ guĭ'yaj ni sij daj rún' gataj ni chrej a'nin' gunun ni sij. Nĭ daj rún' ga'mi yya ni snado daj da'nga' daj a'mi ni tsínj israelita da' güi acuan'.

La gran comisión

¹⁶ Asíj n̄i gan'anj x̄an ni tsínj nico' Jesús estado Galilea rian quij hua gataj Jesús sisi gan'anj ni sij. ¹⁷ N̄i ngaa guini'i ni sij Jesús, n̄i ganiquin' ráj d̄acoj ni sij rian sí' ga'mi sa' ni sij. San̄i gani huj ruhua go'ngo ni sij xi'í Jesús. ¹⁸ Ngaa n̄i gahuin n̄ichrun' Jesús, n̄i gataj sij:

—Riqui Yan'anj sisi guinicā daran' sun ne' xata' nḡa chruhua xungüi nej. ¹⁹ Xi'í daj, n̄i gan'anj d̄igyán ni é re' nuguan' sa' rian daran' ni ngüi man chruhua xungüi. N̄i guinico' ni sij man'anj, gui'yaj ni é re'. N̄i duguata' nnee ni é re' ni sij nḡa si-xugüi chrē nḡa si-xugüi man'anj nej, si-xugüi Espíritu Santo nej aj. ²⁰ N̄i d̄igyán ni é re' rian ni sij sisi dagahuin ni sij daran' ni nuguan' ga'n̄ij sun rian ni é re'. N̄i guini'i ni é re' sisi daran' ni güi achē nḡa ni é re' da guisij ganahuij xungüi aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

**Si-nuguan' Yan'anj Xanga'
Triqui, San Martín Itunyoso: Si-nuguan' Yan'anj
Xanga' (New Testament)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: San Martín Itunyoso Triqui

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

4be4034f-f0b9-59fa-84d1-c8a64bdef6d4